DRŽAVNO TOŽILSTVO V LJUBLJANI
Došlo 13. II. 1932

Poštnina plačana v gotovini.
Leto XIII., štev. 37 | Ljubljana, sobota 13. februarja 1932 | Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana Knafljeva ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3 — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2 — Telefon št. 190
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praha čislo 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din
Uredništvo: Ljubljana Knafljeva ulica 5 Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126. Maribor Aleksandrova cesta 13 Telefon št. 2440 (ponoči 2582). Celje Kocenova ul. 8 Telef. št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Dr. Beneš o razorožitvi

Češkoslovaška pristaja na francoske razorožitvene predloge pod pogojem, da se prej vsestransko prouče

Ženeva, 12. februarja. s. Današnja seja razorožitvene konference se je pričela z govorom španskega zunanjega ministra

Zuluete,

ki je predlagal odpravo napadalnega oboroževanja, omejitev vojnih zalog, objavo količin vojnega materijala, mednarodno in narodno kontrolo tovarn orožja in streliva, omejitev tonaže vojnih ladij na 10.000 ton, omejitev velikosti podmornic na 1000 ton, prepoved uporabe trgovskih ladij v vojne svrhe, odpravo vojnega letalstva in mednarodno kontrolo nad civilnim letalstvom.

Nato je

češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš,

ki je predsedoval razorožitveni komisiji na zborovanju Društva narodov, navajal dogodke, ki so posebno v zadnjih mesecih zelo omajali zaupanje v uspeh dela Društva narodov. Konferenca mora sprejeti energične ukrepe, ki naj vrnejo Društvu narodov prejšnjo avtoriteto. Prvi koraki naj stremé za tem, da se ustvari prva etapa na poti omejitve in znižaja oborožitve. Politika češkoslovaške republike na tem polju je bila vedno neizpremenjena. Bila je ves čas usmerjena na to, da se po možnosti povečajo v Evropi obstoječe varnosti in mirovna jamstva. Češkoslovaška vlada je pripravljena uspešno sodelovati na podlagi konvencijskega osnutka pripravljalne razorožitvene komisije. Češkoslovaška je pristašinja odločne omejitve oborožitev ter ostre kontrole nad trgovino z orožjem, municijo in bojnim orožjem. Prav tako je Češkoslovaška tudi za popolno prepoved boja s kemičnimi in bakteriološkimi sredstvi, kakor tudi za prepoved uporabe zračnega orožja za bombardiranje civilnega prebivalstva.

Po naziranju dr. Beneša je treba pri omejitvi oborožitev resno upoštevati tudi znižanje vojaških izdatkov. Pri tem naj se upošteva dejstvo, da je bila češkoslovaška vojska ustanovljena šele pred nekaj leti in da njena oprema še ni popolna. Glede na predloge, ki jih je predložil francoski vojni minister, je izjavil dr. Beneš, da smatra njegova delegacija to pobudo za zelo važno. Že sedaj more zagotoviti, da je češkoslovaška delegacija pripravljena načelno pristati na francoske predloge s pridržkom, da jih prej še izčrpno prouči. Češkoslovaška delegacija sedanjih pogajanj ne bo zapustila prej, preden ne bo podpisala prve konvencije za omejitev oborožitve.

Dr. Beneš je izčrpno poročal o delu Češkoslovaške za sklenitev pogodb, ki povsem jamčijo za mir in vzajemno sodelovanje med narodi. Opisal je sodelovanje Češkoslovaške pri pogajanjih za locarnski pakt in pripravljalnih delih za sedanjo razorožitveno konferenco.

Končno je dr. Beneš predložil naslednjih šest konkretnih predlogov:

1. Sklene naj se pogodba o omejitvi oboroževanja; 2. uvede stroga kontrola nad produkcijo vojnega orožja; 3. prepove vojna s kemičnimi sredstvi in pod določenimi okolnostmi tudi vojna v zraku ter letalski napadi na civilno prebivalstvo nezavarovanih mest in naselbin; 4. ustvari sistem trajne omejitve oboroževanja; 5. proučijo francoski predlogi, in 6. zgradi sistem, ki bo služil za aktivno izvajanje določil med narodnega prava.

Češkoslovaški zunanji minister je naglasil, da je češkoslovaška država, kolikor so ji dopuščale razmere, že omejila svoje oboroževanje, pripravljena pa je, da se razoroži še v večji meri v skladu z mednarodnim položajem. V svojem govoru je minister dr. Beneš še posebej omenil češkoslovaškega filozofa Komenskega, ki je po 30letni vojni na mirovnem kongresu v Bredi predložil prvi program za razorožitev, in vladarja Jurija Podjebradskega, ki je v svoji politiki pokazal očitno stremljenje, da ustvari svetovni mir.

Za dr. Benešem je govoril

danski delegat Munch,

ki je naglašal, da je treba preprečiti vojno s kemičnimi sredstvi in vojno v zraku, ki je z njo v tesni zvezi. Izvajal je, da bo možnost sporazuma tem večja, čim manjša nasprotstva se pokažejo na konferenci. Ta nasprotstva tudi niso tako velika, da bi ne bilo mogoče sprejeti praktičnih ukrepov za omejitev vojne nevarnosti in povečanje splošne politične in gospodarske varnosti.

Po govoru delegata Muncha je bila seja prekinjena in se bo nadaljevala jutri. Jutri govorijo turški minister za zunanje zadeve Tevfik Ruždi bej, madžarski delegat Apponyi in kitajski delegat Yen. V torek ali v sredo bosta govorila jugoslovenski zunanji minister dr. Marinković in rumunski zunanji minister knez Ghika, ki bo bržkone obrazložil stališče Male antante in eventualno odgovoril madžarskemu delegatu Apponyiju. Tedaj bo govoril tudi nemški delegat Nadolny, ki bo predložil konkretne nemške predloge, katere je v svojem govoru že napovedal kancelar doktor Brüning. Med tem so nekateri delegati že zapustili Ženevo. Tako se je belgijski zunanji minister Hymans vrnil v Bruselj, angleški zunanji minister Simon pa se jutri vrne v London.

Japonska ofenziva se nadaljuje

Po parurnem premirju so se v Šanghaju razvneli novi boji — Sklicanje izrednega zasedanja Društva narodov

Šanghaj, 12. februarja. g. Ob 2.12 krajevnega časa so pričeli Japonci na fronti pri Čapeju zopet streljati z artilierijo. Ob tej uri je poteklo včeraj dogovorjeno premirje, v katerem pa je prišlo kljub temu na raznih krajih do manjših prask med kitajskimi in japonskimi četami. Premirje je kljub temu izrabilo nekaj 100 kitajskih rodbin, med njimi večinoma ženske in otroci, za izselitev iz bojnega ozemlja. Kitajci gradijo podzemske rove in poljske utrdbe, da bi zapustili japonsko prodiranje proti Šanghaju v primeru, da pade trdnjava Vusung.

Kitajski trgovci so naprosili angleškega, ameriškega in francoskega poslanika, ki so prispeli iz Nankinga, naj bi posredovali, da se čimprej pričnejo mirovna pogajanja med Nankingom in Tokijem. Člani misije francoskega patra Jacquinota so imeli mnogo posla, da so pripravili prebivalce Čapeja za umik iz vojnega ozemlja. Kakor menijo, je zapustilo bojni pas samo okoli 700 ljudi.

Ženeva, 12. februarja. s. Kitajski delegat Yen je predložil glavnemu tajništvu Društva narodov noto, v kateri ponovno poziva svet Društva narodov, naj izvede uspešne ukrepe proti Japonski. Nota vsebuje zahtevo, naj svet Društva narodov čimprej zaposli z japonsko-kitajskim sporom tudi zasedanje Društva narodov.

Člani sveta Društva narodov, razen kitajskih in japonskih zastopnikov, so se popoldne sestali na posvetovanje o kitajskem predlogu, naj se skliče izredno zasedanje Društva narodov. Kakor sklepajo v dobro poučenih krogih Društva narodov, bo svet Društva narodov ugodil predlogu kitajske vlade.

Volilna reforma v Franciji

Uveljavljenje pluralnega volilnega sistema — Uvedba ženske volilne pravice

Pariz, 12. febr. s. Poslanska zbornica je po mnogih viharnih incidentih ob pol 2. zjutraj z 253 glasovi proti 201 odklonila od radikalno-socialističnega poslanca in bivšega proračunskega ministra Bonneta stavljeni predlog, naj se celotni proračun za leto 1932. zopet vrne finančnemu odboru. Ministrski predsednik Laval je vezal s tem glasovanjem vprašanje zaupnice.

Po glasovanju je zahteval notranji minister, podprt od vladne večine in predsednika odbora za volilno reformo, naj bi zbornica kljub pozni uri nadaljevala debato o volilni reformi. Socialisti so prešli v obstrukcijo s tem, da so vložili svoje predloge za odgoditev in zahtevali, naj se o vsakem teh predlogov javno glasuje. Ker traja vsako takšno glasovanje nad eno uro, se prava debata o volilni reformi ni mogla pričeti pred 8. uro zjutraj. Atmosfera v sejni dvorani, v kateri je bilo takrat 550 poslancev, je bila izredno napeta.

V nadaljnjem poteku seje je sklenila zbornica z 217 glasovi proti enemu glasu, da bo razpravljala o izpreminjevalnem predlogu, ki je bil sprejet že v koaliciji, da se odpravijo nadomestne volitve. Herriot je protestiral proti temu in zapustil v spremstvu vseh radikalnih in socialističnih poslancev sejno dvorano, tako da so ostali na svojih mestih samo člani vladne večine in komunisti. Zbornica je nato sprejela omenjeni izpreminjevalni predlog s 311 glasovi brez nasprotnega glasa. Predlog vsebuje določbo, da se poslanci že pri prvih volitvah volijo po večinskem sistemu, kar pomeni, da so izvoljeni kandidati, ki dobijo največ glasov. Naknadne volitve se bodo vršile le tedaj, če na nobenega izmed kandidatov ne odpade že pri prvih volitvah vsaj četrtina glasov volilnih upravičencev. Prav tako je bil tudi sprejet predlog, da se število poslancev določi na 613. Končno je zbornica s 322 glasovi proti 4 v celoti sprejela zakonski predlog o volilni reformi. V teku debate je bil s 318 glasovi proti 1 glasu sprejet izpreminjevalni predlog, ki daje ženskam volilno pravico v zakonodajnih ustanovah.

Nove stavke v Španiji

Madrid, 12. febr. g. V Španiji se pripravljajo zopet novi dogodki. V Granadi so republikanske strokovne organizacije proglasile včeraj splošno stavko. Da se preprečijo nemiri, so vojaški oddelki in narodna garda zasedli javna poslopja. Promet se kljub splošni stavki vzdržuje z vsemi sredstvi. Cestne železnice in avtobusni promet so pod policijskim nadzorstvom. Proti voditeljem stavke so bila izdana povelja za aretacijo. Tudi v Sevilli in v drugih mestih se pričakujejo novi nemiri in spopadi s civilno gardo.

Češki deželni predsednik umrl

Praga, 12. februarja g. Danes je v Pragi umrl deželni predsednik Češke Hugo Kubat, star 59 let. V preteklem poletju je zbudil precej govorice o sebi, ker je objavil zelo komentirani pravnostni odlok proti weekendu.

ZAKON O GOSPODARSKEM SVETU V NARODNI SKUPŠČINI SPREJET

Včeraj je Narodna skupščina po dvodnevni razpravi z 218 proti 1 glasu sprejela zakon o gospodarskem svetu, o katerem bo sedaj razpravljal še senat

Beograd, 12. februarja p. Po dvodnevni obširni razpravi je Narodna skupščina danes sprejela v načelu in v podrobnosti zakon o ustanovitvi gospodarskega sveta. Razprava je pokazala, da Narodna skupščina soglasno odobrava zakonski načrt, dasi so nekateri govorniki v teku debate predlagali nekatere izpremembe. Šlo je predvsem za to, ali naj se člani gospodarskega sveta imenujejo s strani vlade, ali pa naj jih delegirajo strokovne in stanovske organizacije. Kakor znano, predvideva zakonski predlog imenovanje članov in je večina skupščinskega odbora, ki je zakon proučeval, to tudi osvojila. Po pojasnilih, ki jih je dal minister dr. Kramer v teku debate, so tudi oni poslanci, ki so bili prvotno drugega naziranja, spremenili svoje stališče, tako da je bil zakon naposled sprejet z 218 proti 1 glasu.

Glavna izpremamba, ki je bila v teku debate osvojena, je ta, da člane gospodarskega sveta ne imenuje vlada, marveč Nj. Vel. kralj z ukazom.

Zakon o gospodarskem svetu je bil še danes dostavljen senatu, ki bo jutri izvolil poseben odbor, da ta zakon prouči, nakar bo sledila razprava v plenumu senata. Bržkone bo zakon o gospodarskem svetu že v teku prihodnjega tedna sprejet tudi v senatu, nakar ga bo vlada predložila v sankcijo vladarju.

Seja Narodne skupščine

Beograd, 12. februarja p. Seja Narodne skupščine se je pričela ob 9.30. Pred prehodom na dnevni red so bila objavljena razna poročila. Med drugimi je verifikacijski odbor predložil svoje poročilo o verifikaciji mandata za srez Otočac. Poročilo pride na dnevni red ene prihodnjih sej. Med številnimi prošnjami in pritožbami, ki so bile vložene, je tudi **prošnja Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, ki prosi, naj se v finančni zakon sprejmejo razne določbe, s katerimi bi se zasiguralo nemoteno funkcijoniranje delavskega zavarovanja,** ki mnogo trpi zaradi sedanje gospodarske krize. Zagrebška mestna občina prosi, naj bi se ne ukinila tehnična fakulteta v Zagrebu.

Resanjska afera

Narodni poslanec Mita Dimitrijević je nato stavil na ministra za šume in rude **vprašanje glede razmer v resanjskem rudniku.** Kakor znano, je prišlo v tem rudniku nedavno do nemirov, ker je podjetje namesto v gotovini izplačevalo delavstvo z boni, s katerimi delavstvo ni moglo kupovati svojih potrebščin nikjer drugod, kakor pri upravi rudnika, ki pa je prodajala živež po pretiranih cenah. Minister za šume in rude dr. Stanko Šibenik je na to vprašanje obširno odgovoril in obenem naglasil, da je komisija, ki je izvršila preiskavo, **res ugotovila krivdo podjetja ter je bilo podjetje kaznovano z najvišjo, v zakonu o rudarskih podjetjih določeno kaznijo. Če bi se slični dogodki še enkrat ponovili, bo podjetju odvzeta koncesija.** Glede uboja dveh delavcev pri nemirih, ki so izbruhnili zaradi teh razmer, je bila uvedena preiskava in bodo krivci odgovarjali pred rednim sodiščem. Narodni poslanec Mita Dimitrijević se je zadovoljil z odgovorom ministra ter se mu je zahvalil za njegovo energično intervencijo za zaščito delavcev. Zahteval pa je, *naj se* **zakon o rudarskih podjetjih, ki je že zelo zastarel, takoj primerno izpremeni,** ker določa kot najvišjo kazen, s katero je bilo kaznovano tudi resanjsko podjetje, samo 300 Din denarne globe.

Nadaljevanje razprave o gospodarskem svetu

Narodna skupščina je nato prešla na dnevni red ter je **nadaljevala in zaključila razpravo o gospodarskem svetu.** Govorila je še cela vrsta narodnih poslancev, med njimi tudi narodni poslanec iz dravske banovine

gosp. Josip Benko,

ki je med drugim izvajal:

»Predložen zakon o gospodarskem svetu, kakor ga je odbor proučil in predložil Narodni skupščini, ima za seboj večino odbora, ki priporoča sprejem tega zakona, kakor je predložen. **Želje, ki so se pojavile v glavnem v tej smeri, da bi člane v gospodarski svet poslale razne stanovske in strokovne organizacije, je večina odbora zavrnila, predvsem iz razloga, ker še nimamo tako izgrajenih stanovskih in strokovnih organizacij, da bi mogle biti pravilno zastopane vse pokrajine in vse panoge našega gospodarstva. Tako n. pr. nimamo še kmetijskih zbornic in bi bilo težko odločiti, kdo naj delegira zastopnike kmetijstva, ki predstavljajo najvažnejši del našega gospodarstva.** Zaradi tega smatramo, da je najumestneje, da se člani gospodarskega sveta imenujejo. Zakon sam že določa, da se morajo imenovati v gospodarski svet v prvi vrsti strokovnjaki iz vseh panog našega gospodarstva in je že **s tem podano jamstvo, da bodo v gospodarskem svetu zbrani najodličnejši strokovnjaki, ki bodo mogli dati ne samo svoje strokovno mnenje o vseh vprašanjih, marveč bodo mogli tudi iz svoje lastne iniciative predlagati ukrepe za omiljenje sedanje težke gospodarske krize, zlasti pa za reševanje agrarne krize, ki je najhuje prizadela naše kmete.** Važno nalogo bo imel gospodarski svet tudi pri reševanju socijalnih vprašanj in bo imel dovolj prilike, da s svojim strokovnim znanjem nasvetuje pametne in dobre predloge tudi za rešitev vprašanja brezposelnih rudarskih in tovarniških delavcev. Članstvo gospodarskega sveta je častno, to da ne moremo zahtevati od nikogar, da bi sam nosil stroške. Zato smatram za popolnoma pravilno, da se prizna članom gospodarskega sveta brezplačna vožnja ter da se jim za dobo zasedanja v obliki primernih dnevnic povrnejo njihovi dejanski stroški.«

Govornik je zaključil svoj govor z apelom na Narodno skupščino, naj sprejme ta zakon tako, kakor ga je osvojil in predložil odbor.

Za njim so govorili narodni poslanec Milutin **Pešić**, ki je med drugim zahteval obdavčenje vojnih dobičkarjev. Narodni poslanec Mihailo **Jeftić** je zagovarjal sistem delegiranja članov gospodarskega sveta s strani stanovskih korporacij. Narodni poslanec **dr. Djuro Šurmin, ki je podpisal odvojeno mnenje, je izjavil, da po pojasnilih, ki jih je podal minister za trgovino in glede na stvarne razloge, ki so bili navedeni v teku debate, umika svoj podpis na manjšinskem poročilu in izjavlja, da bo glasoval za poročilo večine. Predlaga pa, naj se poveča avtoriteta članov gospodarskega sveta s tem da jih ne imenuje vlada, marveč da se imenujejo s kraljevim ukazom.**

Minister za trgovino **dr. Kramer** je v imenu vlade ta predlog osvojil. V teku nadaljnje debate je prišlo do besednega dvoboja med narodnim poslancem **Dragovićem** in **dr. Andjelinovićem,** ki sta oba zagovarjala vsak svoje stališče. Z govorom narodnega poslanca Ivana **Marjanca** je bila debata končana, nakar je

minister dr. Kramer

v svojem zaključnem govoru ugotovil, da je **podala debata mnogo koristnih rezultatov, predlogov in iniciativ, ki jih bo vlada upoštevala.** Odgovarjajoč na pripombe posameznih govornikov, je minister dr. Kramer izjavil, da sprejme predlog poslanca dr. Šurmina, da se člani gospodarskega sveta imenujejo s kraljevim ukazom. Predlog narodnega poslanca **Dimitrijevića**, naj bi se seje gospodarskega sveta vršile v Zagrebu, je zelo simpatičen, vendar pa misli, da je iz praktičnih razlogov pravilneje, da zaseda gospodarski svet v Beogradu, ker mora biti pri roki Narodnemu pradstavništvu in vladi in ker more v Beogradu, kjer so koncentrirana vsa oblastva, najhitreje dobiti vsa potrebna pojasnila. Kar se tiče predloga narodnega poslanca **dr. Stojadinovića,** naj bi gospodarski svet razpravljal tudi o gospodarskih in kulturnih vprašanjih, smatra, da to ni popolnoma združljivo z gospodarskim svetom, da bo pa vlada njegovo inicijativo upoštevala in predlog proučila. Isto velja za predlog glede ustanovitve posebnega socijalnega sveta, vendar pa bi bilo napačno, če bi se vsi ti problemi odvzeli Narodnemu predstavništvu, ker sta baš Narodna skupščina in senat v prvi vrsti poklicana, da razpravljata o vseh teh in takih vprašanjih. Svoj govor je minister dr. Kramer zaključil z apelom na Narodno skupščino, naj sprejme zakonski predlog s spremembami, kakor jih je predlagal skupščinski odbor.

Glasovanje

Pri nato sledečem glasovanju je bil zakon v načelu sprejet z 214 proti 2 glasovoma, v podrobnostih pa z dodatnim predlogom dr. Šurmina z 218 proti 1 glasu.

Podpredsednik Narodne skupščine gospod Karlo *Kovačević*, ki je predsedoval današnji seji, je zaključil razpravo z ugotovitvijo, da je Narodna skupščina sprejela s tem enega najvažnejših zakonov, ki bo v smislu ustavnih določb takoj predložen senatu, da tudi senat o njem razpravlja in sklepa.

Po sprejetju zakona o gospodarskem svetu je bil izvoljen devetčlanski odbor, ki bo proučil *predlog za izpremembo zakona o poslovnem redu Narodne skupščine,* ki ga je stavil na včerajšnji seji narodni poslanec g. *Štefanović.* V tem odboru je med drugimi tudi narodni poslanec g. Bogumil *Vošnjak.*

Prihodnja seja Narodne skupščine se bo vršila v sredo 17. t. m. ob 9. dopoldne. Na dnevnem redu je poročilo odbora, ki je proučil zakone o srednjem strokovnem šolstvu, predložene od ministra za trgovino, nadalje poročilo imunitetnega in poročilo verifikacijskega odbora.

Seja senata

Beograd, 12. februarja. p. Popoldne ob 4. se je vršila kratka seja senata, ki ji je predsedoval podpredsednik dr. Fran *Novak.* Po sprejetju zapisnika zadnje seje je predsedujoči objavil konstituiranje odbora, ki je *razpravljal o zakonu o drvarenju in o zakonu glede odgoditve in oprostitve kazni za gozdne prestopke.* Ta odbor je svoje delo končal in predložil senatu svoje poročilo, ki je prišlo takoj nato v razpravo. Pred prihodom na dnevni red so bile prečitane še razne prošnje in pritožbe. Po poročilu poročevalca senatnega odbora g. *Jovanovića,* je minister za šume in rude s kratkim govorom obrazložil oba zakonska predloga, nakar je sledilo takoj glasovanje. *Oba zakona sta bila sprejeta soglasno.* Senat je s tem sprejel prve zakone, ki bodo takoj predloženi v sankcijo Nj. Vel. kralju.

Po zaključku seje se je vršila kratka seja kluba senatorjev. Med tem je predsedstvo Narodne skupščine predložilo senatu na današnji seji sprejeti *zakon o gospodarskem svetu.* Zaradi tega je bila takoj po seji kluba senatorjev sklicana druga seja plenuma senata, na kateri je bilo sklenjeno da bo senat na jutrišnji seji izvolil poseben odbor, da prouči ta zakon.

Važna konferenca o tujskem prometu

Intervencija glede deviznih omejitev — Vprašanje znižanja cen v hotelih in zdraviliščih — Tujskoprometna propaganda

Beograd, 12. februarja p. Na inicijativo ministrstva za trgovino se je vršila danes v prostorih industrijske zbornice v Beogradu konferenca zastopnikov zainteresiranih ministrstev in zastopnikov raznih tujskoprometnih organizacij o pripravah za tujski promet v letošnji sezoni. Konferenca, ki se je je v imenu Zveze za tujski promet v Ljubljani udeležil ravnatelj g. Pintar, se je bavila z vsemi tujsko-prometnimi vprašanji. Izvolila je poseben odbor, da sprejete predloge formulira v posebni spomenici, ki bo nato izročena merodajnim činiteljem v nadaljnje izvajanje.

Konferenca se je obširno bavila z deviznimi omejitvami v raznih sosednih državah, ki zelo škodljivo vplivajo na razvoj tujskega prometa pri nas. Sklenjeno je bilo naprositi vlado, da v tem pogledu intervenira in doseže olajšave za potnike, ki prihajajo v Jugoslavijo na letovišče. Glede propagande je bil sprejet sklep, da se bo osredotočila predvsem na one države, ki dajejo glavni kontingent posetnikov naših letovišč in zdravilišč, pri tem pa se tudi ne bo zanemarjalo ostalih držav, ki prihajajo v poštev, predvsem Nemčije, skandinavskih držav, Francije in Amerike, kjer je že dosedaj dosegla naša propaganda prav razveseljive uspehe.

Končno se je konferenca bavila tudi z vprašanjem cen v hotelih in zdraviliščih v raznih tujsko-prometnih krajih. Ker tega vprašanja ni mogoče enotno rešiti za vso državo, je bilo sklenjeno, da se znižanje cen prepusti svobodni konkurenci, pri čemer pa bodo vse poklicane organizacije vplivale na svoje člane, naj kar najbolj znižajo cene, ker je to najboljša propaganda in priporočilo za vse naše tujskoprometne kraje.

Finančni odbor

Beograd, 12. febr. AA. Plenum finančnega odbora je zasedal danes ves dan pod predsedništvom predsednika dr. Ninka Perića in podpredsednika Slavka Šečerova. Seji sta prisostvovala minister za notranje zadeve dr. Milan Srskić in minister za zgradbe Nikola Preka. Dopoldne je razpravljal finančni odbor o proračunu ministrstva za notranje zadeve, popoldne pa se je začela razprava o proračunu ministrstva za zgradbe. V obeh resorih so bile izvršene redukcije materijalnih izdatkov. Finančni odbor bo nadaljeval jutri svoje delo. Na dnevnem redu je nadaljevanje razprave o proračunu ministrstva za zgradbe ter razprava o proračunu ministrstva za vojsko.

Konferenca vinogradnikov in vinskih trgovcev

Beograd, 12. febr. AA. Včeraj je bila v kabinetu ministrstva za kmetijstvo pod predsedništvom načelnika za agrarno politiko dr. Stojkovića konferenca predstavnikov zainteresiranih ministrstev ter predstavnikov vinogradnikov in trgovcev z vinom. Na konferenci so razpravljali o zakonskem načrtu o spremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini. Sklepi konference bodo odposlani finančnemu ministrstvu.

Italijanski parnik nasedel

Zadar, 12. febr. n. V pretekli noči je italijanski parnik »Indificienter« zaradi megle in razburkanega morja na poti iz Zadra nasedel na plitvini v bližini otoka Ugljana. Iz Trsta so mu poslali na pomoč vlačilce, ki pa bodo parnik le težko rešili. Posadka je rešena. Parnik sam pa je utrpel že dosedaj veliko materijalno škodo.

Krvavi izgredi v Berlinu

Berlin, 12. febr. d. Snoči je prišlo do velikih pretepov med komunisti in narodnimi socialisti. Narodni socialisti so namreč sklicali na 20 krajih zborovanja za brezposelne, ki pa so jih vsa razgnali komunisti. Na vseh shodih je prišlo do divjih pretepov, pri katerih je bilo ranjenih okoli 30 oseb in prav toliko aretiranih. Policija je imela izredno mnogo posla, ker so neprestano prihajala poročila o spopadih. V Grajski pivovarni na Schönebergu se je razvil tak preteg, kakršnega v Berlinu še niso doživeli. Nasprotniki so se pobijali s stolmi in vrčki ter je bila dvorana v nekaj minutah vsa demolirana. Samo tu je bilo ranjenih 23 oseb. Napadli so tudi policijo, ki se je morala braniti z orožjem. Tudi na 18 drugih shodih je prišlo do sličnih izgredov. Do spopadov med komunisti in narodnimi socialisti je prišlo tudi na cestah v raznih krajih mesta.

Klajpedska afera

Ker so na dnevnem redu druge, neprimerno večje in važnejše stvari, se svetovna politična javnost zanima samo za te in ne posveča posebne pozornosti drugim dogodkom, ki bi sicer pomenili skoro malo senzacijo. Tak dogodek je prav gotovo afera z odstavitvijo direktorja Boettcherja v Klajpedi, ki je imela za posledico intervencijo nemške delegacije pred Društvom narodov. V drugačnem času bi ta afera povzročila mnogo več pozornosti ali celo razburjenja nego v današnji, že itak dovolj vznemirjeni dobi. A vendar je klajpedska zadeva tako poučna, da ji je kljub njeni navidezni malenkostnosti treba posvetiti čim več pažnje, saj je v organični zvezi s stremljenji, ki Evropi ne dajo priti do oddiha.

Klajpeda, stari nemški Memel, je glavno mesto onega majhnega kosa zemlje, ki ga je morala Nemčija po porazu v svetovni vojni odstopiti Litvi; poprej je pripadalo Vzhodni Prusiji. Njegova pomembnost je v tem, da leži na desni strani spodnjega Njemna, na ozko, a na dolgo razpotegnjen ob morski obali od Njemnovega ustja proti severu, in sicer kot nalašč natančno tako, da zapira Litvi dostop do morja. Spričo tega bi bilo videti močno neprirodno, ako bi to ozemlje pripadlo Vzhodni Prusiji, ki ima že tako dovolj morske obale, prirodno pa bi bilo, da bi se tudi politično združilo z Litvo, kamor sodi zemljepisno.

S temi argumenti približno so Litovci v času mirovne konference reklamirali to klajpedsko ozemlje za svojo državo in so končno dosegli uspeh. Nemčija je morala odstopiti vse klajpedsko ozemlje, ki pa ni veliko in šteje samo okroglo 150.000 prebivalcev, od katerih pa odpada na samo mesto Klajpedo ali Memel blizu 50.000 ljudi. Ni ga pa odstopila neposredno Litvi, marveč antanti, ki je šele precej pozneje ta teritorij prepustila litovski republiki, toda pod posebnimi pogoji in na tak način, da je bila njegova samoupravna pozicija prav krepko zavarovana.

Ravno iz teza pa izvira sedanji konflikt. Da ga razumemo, je treba vedeti, da je prebivalstvo klajpedskega teritorija sicer nekako do polovice litovskega rodu in jezika — ostala polovica je nemška — da pa so tudi Litovci kaj malo stremeli po združitvi z ostalimi sorojaki v samostojno načijonalno državo. Saj je bil litovski nacijonalizem šele v prvih povojih v Rusiji sami in v Klajpedi za iredento ni bilo niti najmanjših pogojev, najmanjše nade. Zato združitve z Litvo klajpedski Litovci, na pol že germanizirani, niso pozdravili dosti manj sovražno kot Nemci sami.

Pri volitvah v klajpedski deželni zbor spričo tega Nemcem prijazni elementi niso imeli težkega dela in njim pripada večina poslancev. Iz večinske stranke je vzet tudi predsednik memelskega direktorija, nekake deželne vlade, Boettcher, ki ga je litovska vlada sedaj odstavila.

Sistematična nemška propaganda za spremembo vzhodnih meja seveda tudi v Klajpedi ni zgrešila svojega namena. Boettcherju očitajo Litovci, da se je vozil pogosto v Berlin, se tam sestajal s predstavitelji iredentistične akcije in tako dalje. V deželnem zboru je Boettcher podal uradno izjavo, da je šel v Berlin po privatnih poslih, ugotoviti pa se je moglo, da so njemu in spremljevalcem potne stroške plačali iz Berlina. In pozneje, ko ga je litovski guverner pozval, naj sam odstopi, se je Boettcher najprej posvetoval z nemškim konzulom, kaj naj stori, ali naj kljubuje, ali se umakne. Kljuboval je in litovski guverner ga je moral dati kratkomalo aretirati in odstaviti. Šef nemške delegacije pa je že vložil apel na Društvo narodov zoper postopanje Litve.

Ta afera po vsem tem pač ne potrebuje komentarja. V pravnem pogledu bo svet Društva narodov kmalu pokazal, kako pojmuje afero. Mnogo interesantnejša in prav gotovo tudi važnejša pa se zdi politična stran. Kakor da bi odgrnil majhen kos zavese, premaknil majhen del kulis, ki se za njimi vrši nemška akcija za spremembo vzhodnih meja, akcija, ki ni naperjena samo zoper Litvo.

In ravno zato je klajpedska afera tako poučna in za vso evropsko javnost mnogo važnejša kakor bi se zdelo na prvi pogled.

Fašistični odmevi vatikanske avdijence

Italijanski listi poročajo cele strani o Mussolinijevem obisku pri papežu Piju

Rim, 12. februarja. Ž. Fašistični tisk je zopet enkrat ves navdušen. Mussolinijeva avdijenca pri papežu s svojo pompozno ceremonijoznostjo je dobrodošlo gradivo za mase italijanskega ljudstva, ki se bore le še s težavo proti lakoti in brezposelnosti. Stotine delavcev, ki jih je nastavil Vatikan, da so olepšali in ozelenili vso malo cerkveno državo za obisk fašističnega voditelja, vatikanske zastave, preproge, ki so visele z balkonov in oken in se vile okrog stebrov, vse, prav vse je bilo treba popisati, da bo slika popolna, da bo poročilo bolj podrobno in da bodo ljudje ob pogledu na ves ta lišp in kinč vsaj za hip pozabili svoje težke dnevne skrbi. Fašistični listi pripovedujo po cele strani o tem dogodku, ki je bil tudi sicer premišljen do slednje podrobnosti, da bi napravil, kakor je to že davna praksa v Rimu, čim večji zunanji vtis.

Mussolini je poselil papeža na dan tretje obletnice lateranskega pakta, ki je bil podpisan 11. februarja 1929, dan prej 10letnico papeževanja Pija XI. Po sporu, ki je nastal pred letom dni zaradi Katoliške akcije in ki so ga likvidirali na račun cele vrste vatikanskih diplomatov, ki so morali v svet, da ne bi bili na poti prijateljstvu med obema Rimoma, je bilo treba sedaj javno pokazati, kako globok je sporazum. Papež sam je, kakor piše tukajšnja »Tribuna«, vzkliknil ob napovedi Mussolinijevega obiska: »11. februar bo pomenil dvojno slavo za cerkev in Italijo, za katero prosim blagoslova od Vsemogočnega!«

Mussolinijev obisk in sprejem, kakršnega so mu priredili v Vatikanu, je vsekakor dogodek posebne vrste. V torek zvečer je nenadoma izšlo vatikansko glasilo »L'Osservatore Romano« v posebni izdaji, le da napove ta obisk. Tako nap[illegible] edinelo v Vatikanu samo posete kronanih glav. V baziliki sv. Petra so pripravili poseben klečalnik za italijanskega ministrskega predsednika. Tudi dve in še ostali okoliščini indirektno vzbujajo za ves italijanski katoliški svet žalostne reminiscence, ko je prav isti Mussolini javno in z vso silo svojih govorniških sposobnosti napadal Vatikan in cerkev in njeno vodstvo. Toda realna politika ne pozna ne sentimentalnosti ne konsekventnosti in fašistični listi danes s posebnim poudarkom naglašajo, da je nad 99 odstotkov Italijanov katoličanov.

Mussolini se je s svojim spremstvom v celi koloni avtomobilov ob 10.30 odpeljal v Vatikan. Avtomobile so obdajali fašisti in vojaki na konjih. Na trgu sv. Petra je ministrskega predsednika obdala papeževa garda. Papež je sprejel Mussolinija ob 11 uri v svoji privatni čitalnici. Avdijenca je trajala nad eno uro, kar je vzbudilo še posebno senzacijo, ker so navadno avdijence pri papežu bolj kratke.

Poročila v fašističnih listih se zaključujejo z ugotovitvijo, da se je včeraj inavgurirala nova doba zares prisrčnih odnošajev med cerkvijo in državo, ki so doslej v zadnjih treh letih sloneli le na juridičnih določilih sklenjenih pogodb.

Občni zbor Narodne galerije

Ljubljana, 12. februarja.

Udeležba na občnem zboru naše Narodne galerije je bila pač taka, kakršno je zanimanje naše javnosti za to našo važno kulturno institucijo. V svojem lepem uvodnem govoru je predsednik g. dr. Fran Windischer pred vsem poudarjal, kako pod vplivi gospodarske krize pešajo tudi dohodki Narodne galerije, na drugi strani se pa tudi opaža splošna mlačnost za ta zavod. Zima je v srcih in suša v roki, a kljub temu je Narodna galerija zopet prav znatno napredovala in uredila tudi vprašanje združitve muzejskih zbirk in pa zbirk škofijskega muzeja z galerijskimi zbirkami; žal se dogovor še ni mogel izvršiti, ker ni bilo potrebnih sredstev. Ko se je predsednik zahvalil banski upravi, gg. banu in podbanu, škofu in vsem drugim podpornikom galerije, posebno še mestni občini ljubljanski, je naprosil zastopnike časopisja, naj pridobivajo srca v vseh krogih našega prebivalstva za Narodno galerijo.

Po govoru predsednika, ki mu je sledilo splošno odobravanje, je občni zbor odobril zapisnik lanskega občnega zbora, nato je pa tajnik g. dr. Fran Stelé podal poročilo o lanskem delovanju, posebno pa o združitvi že imenovanih zbirk. V odboru so agilno delovali trije odseki. Razstave Narodna galerija v preteklem letu sama ni priredila nobene, pač pa je oddala Jakopičev paviljon za štiri razstave. Narodna galerija ima 106 ustanovnih, 73 rednih in 91 podpornih članov, utemeljitelji so pa vedno le še štirje.

Zelo obširno je bilo tudi poročilo blagajnika g. višjega knjigovodje Pretnarja, ki pa iz njega posnemamo le toliko, da ima Narodna galerija 130.000 Din gotovine, potrebuje pa že za sedanje leto najmanj 161.000 Din, a za popolno ureditev zbirk 1,300.000 Din.

Občni zbor je odboru izrekel zahvalo, nato je bil pa pri volitvah s prisrčnimi ovacijami za predsednika zopet izvoljen g. dr. Fran Windischer, a za odbornike gg.: dr. Fran Lukman, dr. Izidor Cankar, dr. Josip Regali, dr. Fran Stele, dr. Josip Mal, dr. Lado Lajovic, inž. Vladimir Šubic, prof. Matej Sternen, prof. Gojmir A. Kos, viš. knjigovodja Pretnar in Fran Vesel, a za preglednika gg. senator dr. Valentin Rožič in odvetnik dr. Krivic. Ko se je predsednik zahvalil navzočim za udeležbo, je ob 19. zaključil občni zbor.

Iz Lake Placida

Lake Placid, 12. febr. g. Že od včeraj so vremenske razmere v Lake Placidu brezupne in sneg se je večinoma spremenil v blato. Tekme v bobu so bile zaradi tega odgodene do sobote ali nedelje; če jih tudi takrat ne bo mogoče izvesti, bo zimska olimpijada celo podaljšana.

Današnji program se zaradi nemogočih vremenskih razmer sploh ni mogel izvesti. Odigrana je bila samo ekshibicijska igra v hockeyu na ledu, in sicer med domačim moštvom ter kombinirarim moštvom Amerike in Kanade, ki se je v rednem času končala neodločno z 2:2; šele v podaljšku je moglo kombinirano moštvo zmagati nad domačini s 3:2.

Zlato francoske Narodne banke

Paris, 12. febr. Po tedenskem pregledu francoske narodne banke se je zlata zaloga dvignila v preteklem tednu za 938 milijonov na rekordno višino 72.563 milijonov frankov.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Nekoliko oblačno, mnogo solnca, stalno, hladno vreme.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Zjutraj še hud mraz; s severa se bo pooblačilo.

PEREČI PROBLEMI SLOVENIJE

Razprava v banovinskem svetu — Najnujnejše regulacije naših rek — Stanje bolnic — Velika debata o socialni krizi

Ljubljana, 12. februarja.

Po zanimivi včerajšnji splošni ofenzivi članov banovinskega sveta proti kuluku katere rezultat je bila izvolitev štiričlanskega odbora za proučevanje kuluškega vprašanja, njegove finančne plati in finančnega nadomestila, je pričel banovinski svet danes razpravo o regulaciji onih naših rek in potokov, ki povzročajo ob elementarnih nezgodah prebivalstvu in našemu narodnemu gospodarstvu neprecenljivo škodo.

Dopoldanska seja je bila otvorjena ob 9.15 in je bil včerajšnji zapisnik odobren. Pred prehodom v razpravo o hidrotehničnih delih je **Oton Detela** še priporočal prevzem jezerske ceste v državno oskrbo ter ureditev prometa skozi Škofjo Loko. Banovinski svet je nato prešel na razpravo o postavkah, ki so v proračunu tehničnega oddelka za **hidrotehnična** dela in ki določajo 5.2 milijona dinarjev za regulacijo rek, za melioracijo potokov, za napravo vodovodov, za nujna dela ob elementarnih nezgodah itd. Kakor včeraj o cestnem, se je danes tudi o tem proračunu razvila živahna debata, v katero so posegli skoro vsi člani banovinskega sveta in opozarjali na nujne potrebe svojih okrajev.

Nujnost regulacije Savinje

G. **Matija Goričar** je prosil, naj bi bil gornjegrajski srez primerno vpoštevan tudi pri hidrotehničnih delih, in je nato opozarjal na potrebo, da se posveča več pozornosti vzdrževanju in dopolnitvi regulacije Savinje. Pridružil se mu je g. **Fran Pikl:** navajal je, da je Savinja, ki je bila nekdaj vzorno regulirana porušila že mnogo nasipov in da ob vsaki večji poplavi zasuje s peskom in kamenjem polja in travnike ob svojem toku. Dr. **Alojz Goričan** je podrobno očrtal katastrofalne posledice, ki so nastale za Celje in okolico, zaradi nezadostnega vzdrževanja regulacije Savinje v gornjem delu, škoda presega vsakokrat milijon dinarjev. Nujno je zato potrebno, da se regulacija Savinje uredi. Mesto Celje je že izvršilo podrobne načrte, ki naj jih sedaj pregleda še banska uprava ter jih pošlje ministrstvu v odobrenje. Stroški so projektirani na 26 milijonov dinarjev. Prispevati bi morale država, banovina in občine, seveda pa tudi privatni interesenti. Nujno pa je, da se z delom prične nemudoma. Za ureditev finančne strani naj skliče banska uprava posebno anketo. Dr. **Fran Roš** je opozarjal na veliko škodo, ki jo neregulirana Savinja vrši v dolini med Celjem in Zidanim mostom. Toplo je priporočal predloge obeh predgovornikov.

Načelnik tehničnega oddelka banske uprave g. **inž. Krajc** je priznal nujnost regulacije Savinje, vendar pa tehnični oddelek zaradi pomanjkanja kreditov ni mogel ničesar ukreniti. Še ta mesec se bo sestala komisija, da si bo ogledala teren ob Savinji, kjer naj bi se izvršila regulacijska dela. Po ogledu bo banska uprava poslala načrte ministrstvu v odobrenje in obenem uvedla posvetovanja o načinu finansiranja teh del.

Regulacije drugih rek in potokov

G. **Joško Pfeifar** opozarja na potrebo regulacije Save in Krke ter prečita spomenico krškega prebivalstva glede onečiščanja Save. Spomenica opozarja, da je Sava zaradi zpiranja premoga v trboveljskih revirjih vedno bolj umazana. Na konferenci, ki je bila lani 23. oktobra na banski upravi, je TPD obljubila, da bo do konca letošnjega februarja instalirala moderne čistilne naprave. Medtem je banska uprava odredila nove komisijonalne ogledе, ki rešitev zadeve zavlačujejo. Prebivalstvo Zasavja zahteva, da pride ta zadeva že vendar enkrat z mrtve točke in prosi g. bana, da ji posveti svojo posebno pozornost.

G. Gvidon **Birolla** opozarja na škodo, ki jo povzroča neregulirana Sava pri Kresnicah in prosi bansko upravo, da podpre vodno zadrugo, ki se je ustanovila za regulacijo reke v litijskem srezu. Načelnik g. **Krajc** pojasnjuje, da so načrti za regulacijo Save pri Kresnicah že izdelani in odobreni, izvesti pa se niso mogli zaradi pomanjkanja sredstev.

G. **Franc Skuhala** zahteva podpore za vodno zadrugo, ki bo regulirati Sčavnico, in govori o nujnosti, da se nadaljuje regulacija Mure v litijskem srezu. G. Krajc mu pojasnjuje, da se Mura regulira iz državnih sredstev. Ker so ta sredstva nezadostna, se je gradbeno vodstvo obrnilo na zainteresirane občine, ki pa se niso zadostno odzvale.

G. **Valent'n Babnik** opozarja na regulacijo Save od Tacna do Sv. Jakoba in na dokončno regulacijo Glinščice in Gradaščice. G. **Ivan Janžekovič** opozarja na potrebo boljšega vzdrževanja regulacije Pesnice pri Mariboru, g. **Franc Šolar** na potrebo regulacije Drave na Ptujskem polju, kjer odplavlja reka kmetovalcem velike površine najboljše zemlje. G. dekan **Alojz Kurent** se pridružuje g. Pfeifarju glede očiščenja Save in opozarja na potrebo vodovoda v Radečah pri Zidanem mostu, kjer imajo sedaj nehigijensko pitno vodo. Banska uprava naj sestavi račune in proračune. Isto je potrebno za mesto Krško.

G. notar **Anton Koder** opozarja tudi v imenu murskosoboškega sreza na potrebo regulacije Mure. Prosi, naj banska uprava sestavi načrte za kanalizacijo in za vodovod v Murski Soboti. G. notar **Rado Jereb** slika nujnost regulacije Dravinje in njenih pritokov v konjiškem srezu, ki povzročajo pri poplavah veliko škodo. G. dr. **Alojz Bratkovič** omenja škodo, ki jo povzročajo neregulirani potoki in reke v slovenigraškem srezu. Letoviško mesto Slovenigradec nujno rabi vodovod, v Šoštanju pa naj se za zgradbo vodovoda izplača že obljubljena subvencija.

G. dr. **Obersnel** želi pojasnila, kaj je z regulacijo rek v gorniem toku Save. G. načelnik **Krajc** pojasnjuje, da splošnega načrta za tako regulacijo ni, pač pa načrt za regulacijo Save pri Javorniku; ministrstvo [illegible] ni reši[illegible] [illegible]ge banske uprave.

G. **Bajuk** prosi podpore za vodovod v Metliki, [illegible] na za vodovod za Ptuj in okolico: zaenkrat naj se izvrše vsaj pripravljalna dela. G. **Litrop** prosi, naj banska uprava podpre tudi regulacijo Mure, čeprav je to delo prevzela država. Na regulacijo Mure opozarja tudi g. **Rudolf Golouh**, ki dalje graja, da so plače delavcev pri regulacijskih delih tako nizke. Na vprašanje g. **Remžgarja** odgovarja ban dr. Marušič, da je dala banska uprava pred par tedni vodni zadrugi v Cerknici 50.000 Din za dela v Cerkniškem jezeru. G. **Rus** priporoča popravilo vodovoda v Mozlu, g. načelnik **Krajc** pa mu pojasnjuje, da je komisija ugotovila, da so bile cevi vodovoda slabe in da bi stroški znašali 400.000 Din. Tovarna se izgovarja, da so bile cevi napačno položene. Zadeva še ni rešena. G. **Gornjak** prosi podpore vodni zadrugi za Slovensko Bistrico in okolico.

Debato o vodnih delih je zaključil g. **ban z izjavo**, da se je med razpravo pokazalo, da so v proračunu določeni krediti prenizki. Banovina bo storila, kar bo v njeni moči, in gledala na to, da se polagoma zadovolje vse nujne potrebe.

Vzdrževanje poslopij

Na vrsto je prišla nato zadnja partija proračuna tehničnega oddelka, ki določa 1.4 milijona dinarjev za vzdrževanje poslopij, ki so ali last banovine ali pa jih mora banovina po zakonih vzdrževati, ter za druge gradbene izdatke. Načelnik g. Krajc je navedel poslopja, ki jih vzdržuje tehnični oddelek ter pojasnil druge postavke v tem delu proračunu. Po kratki debati je bila tudi ta partija odpravljena, in s tem zaključena dopoldanska seja.

Popoldanska seja

Sejo je otvoril g. ban dr. Marušič ob pol 16. uri, nakar je bil odobren zapisnik dopoldanske seje. Banovinski svet je nato takoj prešel na proračun oddelka za socijalno politiko in narodno zdravje. Razpravo je otvoril načelnik tega oddelka g. dr. Dolšak z daljšim referatom, ki mu je sledila zanimiva debata, osredotočena v prvi vrsti na zdravniško in bolniško službo v banovini.

Naše bolnice

Iz obširnega referata g. načelnika dr. Dolšaka moremo navesti le nekaj podatkov. Banovinske bolnice v Sloveniji imajo 1560 postelj, državne bolnice pa 1650. Vse so prenapolnjene in morajo redno odklanjati mnogo bolnikov. Zato gre glavna skrb banske uprave za tem, da se **bolnice razširijo** in modernizirajo. Mnogo je v tem pogledu že storjenega, za širšo javnost najvažnejša pa je vsekakor **preureditev Novega Celja za pomožno umobolnico**, že sedaj je tam 100 bolnikov, do konca leta, ko bodo vsa dela končana, pa bo v njem prostora za okrog 400 umobolnih, 100 umobolnih bo našlo zatočišča tudi v prostorih, kjer je bilo do sedaj doško vzgojevališče v Ljubljani. V umobolnici na Studencu, kjer je prostora le za 500 bolnikov, je 735 teh nesrečnožev, 300 umobolnih pa je zaradi pomanjkanja drugih prostorov ob državnih stroških v privatni oskrbi v zavetišču Sv. Jožefa v Ljubljani. Kakor kaže statistika, je **v Sloveniji še nad 1000 umobolnih, ki bi bili potrebni oskrbe v zavodih.**

Tudi število banovinskih in občinskih **hiralnic** ne zadostuje potrebam. Banovinski hiralnici v Vojniku in Ptuju imata 373 postelj. Treba bo pritegniti občine, da bodo pri preskrbi onemoglih aktivneje sodelovale.

Lansko leto je država prevzela v svojo oskrbo vse tri ljubljanske bolnice. Istočasno pa je banovina prevzela žensko bolnico v Novem mestu, ki ima 112 postelj in precej zemljišča.

V upravi banovine je tudi **zdravilišče za pljučno tuberkulozo na Golniku**. Za povečanje zdravilišča najeto posojilo 5,800.000 Din amortizira zdravilišče iz svojih dohodkov. Zdravilišče je sedaj urejeno popolnoma moderno in ima prostora za 210 bolnikov. Da se omogoči zdravljenje tudi siromašnim bolnikom, je vnesena v proračun posebna postavka.

Pospeševanje narodnega zdravja

V nadaljnjem svojem referatu je g. načelnik navajal sodelovanje banovine pri velikopotezni higijenski akciji države. V ta namen določena banovinska sredstva se bodo po povzdigu ljudskega zdravja kar najbolj plodno obrestovala. Skrb je posvečena predvsem zdravstvenim domovom in šolskim poliklinikam, zlasti, pa tudi asanacijskim delom po deželi. To delo se vrši z zgradbo vodovodov, higijenskih vodnjakov, stranišč in ljudskih kopališč ter obsega vso banovino. Za asanacije je banovina prispevala 700.000 Din, država 300.000 Din, ostale stroške pa lokalni faktorji. Sistematično se vrše poljudna zdravstvena predavanja in higijenski tečaji. Podpira se privatna inicijativa. Tudi telesna vzgoja ima v banski upravi svojega zaščitnika in podpornika. Brezplačno zdravljenje siromašnega prebivalstva po deželi je izvedeno po zdravstvenih občinah, ki jih je v banovini 121. Za zdravstvene občine določeni kredit v proračunu znaša 4.4 milijona dinarjev.

Referat navaja v nadaljnjih odstavkih podrobni delovni program v zdravstvenem skrbstvu za prihodnje leto.

Drugi del referata se bavi s socijalno politiko in navaja med drugim da se giblje število brezposelnosti v dravski banovini med 4500 in 5000, pri čemer pa niso všteti sezonski delavci. Banovina je pospeševala akcijo za gradnjo malih stanovanj, posvečala vso skrb srezom ki trpe zaradi slabe letine in nudila tudi podpore ob priliki požarov in drugih elementarnih nezgod. Obsežno je delo banske uprave za zaščito dece in mladine. Banovina sama vzdržuje 6 dečjih zavodov, ki so vzorno organizirani, toda vsi pretesni, zlasti pa gluhonemnica in zavod za slepo deco.

Ves proračun oddelka za socijalno politiko in narodno zdravje znaša 26 milijonov dinarjev.

Za Novinarski dom v Ljubljani

V debati se je prvi oglasil g. Rudolf Golouh. Opozarjal je, da je ta del proračuna zlasti v sedanji dobi hude gospodarske krize izredno važen. Banska uprava mora posvečati vso skrb zlasti brezposelnosti. Z velikopoteznimi javnimi deli naj se ta kriza omili. Predloženi proračun v to svrho ne zadostuje, najeti bo treba veliko investicijsko posojilo. Zajez naj se pritok ljudi z dežele v mesta. Banska uprava naj iz rezervnih kreditov nekaj prispeva za podporo izseljencev, ki se vračajo iz tujine.

V svojem nadaljnjem govoru je g. Golouh priporočal intenzivnejšo skrb za vajence, in za zatiranje jetike in raka. Omenjal je nato, da pogreša v proračunu postavke za Novinarski dom v Ljubljani. **Novinarski domovi so povsod shajališče kulturnih ljudi in center vseh onih, ki so se posvetili javnemu delu. Lepa novinarska domova v naši državi imata že Zagreb in Beograd, slovenski novinarji pa so si ustanovili zadrugo s ciljem, da si kot del svojega pokojninskega fonda zgradijo Novinarski dom. Banovina je dolžna novinarjem za njihovo javno delo, da jih pri tem podpre. Zato naj pride v proračun tudi v ta namen primerna vsota.**

Gospodarska in socialna kriza

G. Birolla se je kot zastopnik industrijskega in delavskega okraja pridružil izvajanjem g. Golouha glede borbe proti brezposelnosti. Orisal je zlasti položaj rudarja, ki išče na stara leta zatočišča v bratovski skladnici, ta pa mu ga ne more nuditi, ker so vse bratovske skladnice prišle v zadnjem času v obupen položaj. Nujno so zato potrebne pomoči. Predlaga, naj banovinski svet soglasno pozdravi v to svrho v proračunu določeni kredit.

G. dr. Obersnel govori o zunanje-političnih vzrokih poostritve gospodarske krize v preteklem letu. Ni še upanja na skorajšnji konec krize. Po zanesljivih informacijah se bo število brezposelnih rudarjev v kratkem še povečalo za okoli 800. Zato je treba storiti vse, da se položaj vsaj omili. Banska uprava naj poskusi vplivati na sporazumno znižanje dejovnega časa v prizadetih obratih. Nadalje je govornik nastopil proti neupravičenemu privilegiranju tujega kapitala na škodo domačin podjetij in za omejitev nepotrebnega uvoza. Pridružuje se predlogu g. Golouha glede velikih javnih del in opozarja, da pretirana štednja lahko več škoduje kakor koristi. Naši denarni zavodi naj skrbe, da si bodo zopet pridobili popolno zaupanje ljudstva, ker bo položaj takoj lažji, čim bo stanje hranilnih vlog zadovoljivo in obrestna mera primerno nizka. Banska uprava naj torej tudi v bodoče intervenira, da prepreči ustavljanje obratov.

G. dr Roš je v daljšem govoru razpravljal o krizi in navajal nekatere pomisleke proti najetju velikega investicijskega posojila. Podrobno se je bavil z razmerami v laškem srezu, kjer groze nove redukcije delavstva. Banska uprava naj intervenira v Beogradu, da državne železnice ne bodo zniževale svojih naročil za premog v trboveljskih revirjih. Uvoz premoga iz inozemstva naj se prepove. Kontrolirati je treba, ali so inozemci, zaposleni pri nas, res potrebni. H koncu omenja afero s posmrtninskimi zavarovalnicami in prosi bansko upravo, da prepreči njihovo nadaljnjo delovanje, v kolikor ni solidno.

Tudi g. Ivan Tavčar je obširno razpravljal o socijalni krizi. Navajal je, da znaša **število brezposelnih v Sloveniji najmanj 30.000 in da je nad polovica vseh obratov ali reducirala ali pa popolnoma ustavila delo.** Socijalna slika je naravnost obupna. Ako bi votirali vseh 111 milijonov banovinskega proračuna za njo, pa je ne bi rešili. Vendar pa lahko mnogo storimo, če uberemo prave poti. Ljubljanska občina je zadnja leta investirala vsako leto okrog 40 milijonov dinarjev. S tem je zelo omilila položaj. Tudi druge občine naj bi jo posnemale. Občine morajo tudi socijalnemu skrbstvu posvečati večjo pažnjo. 27 večjih podeželskih občin s skupno 8000 prebivalcev izda za socijalno skrbstvo le poldrugi milijon dinarjev na leto, to je 20 Din na prebivalca, dočim pride v velikih mestnih občinah po 100 Din na prebivalca. Končno je govornik priporočal ustanavljanje sreskih ubožnic.

G. Evgen Lovšin toplo pozdravlja misel investicijskih posojil, ki pa morajo biti porabljena produktivno. Kapital se najde lahko tudi doma. Samo pokojninski zavod v Ljubljani je n. pr. dal banovini 25 milijonov kreditov. Zavod bo tudi v bodoče podpiral veljavnost koristne in produktivne investicije, banovina pa naj z vso močjo podpre njegovo finančno samostojnost. V poštev pridejo tudi banovinska in druge hranilnice. Končno želi govornik podrobnejših pojasnil o proračunih banovinskih zdravilišč, zlasti Rogaške Slatine in Doberne, ter o stanju banovinske hranilnice.

Govornikom je dal nato g. poban dr. Pirkmajer zahtevana pojasnila. Banska uprava je ravno zaradi brezposelnosti ohranila neokrnjene vse produktivne izdatke v proračunu. Ako se bo nudila možnost, bo našla tudi večje investicijsko posojilo, da bo lahko ustvarila še več prilike za delo. Glede izrodkov posmrtninskega zavarovanja bo banska uprava odločno poskrbela, da se odpravijo in da te zavarovalne organizacije omejijo in usmerijo svoj delokrog tako, kakor predvideva zakon. Pri zaposlitvi inozemcev postopa banska uprava rigorozno po veljavnih predpisih. Banovina podpira akcijo, da si občine in srezi grade ubožnice, vendar pa je s strani občin za to premalo zanimanja. Prebitki banovinskih zdravilišč se po zakonih porabijo v prospeh podjetja in okolice. Kranjska hranilnica in Kranjske in deželne elektrarne pa so samostojne institucije. Banovinski proračun teh dveh zavodov zato ne obsega. Člani banovinskega sveta pa bodo dobili poročilo tudi o njih.

Prihodnja seja bo jutri ob 9. dopoldne.

Naši kraji in ljudje

Zbor Zveze akademskih starešin

Današnji občni zbor Zveze jugoslovenskih naprednih akademskih starešin v Ljubljani bo zopet zbral našo inteligenco. Starejši in mlajši izobraženci iz raznih mest in trgov naše banovine bodo v neprisiljeni družabnosti pretresali vprašanja, ki se tičejo Zveze in z njo vred jačjega uveljavljanja slovenske akademske inteligence v javnem življenju.

Slovensko izobraženstvo je že od našega narodnega preporoda sem najtanjša, vendar pa najaktivnejša in najpomembnejša narodna plast. Danes, ko se je naša družba stanovsko že močno diferencirala, je inteligenčna plast sicer izgubila absolutni vodilni položaj, ni pa prenehala biti najbolj čuječa, najodgovornejša in najdaljnovidnejša v narodu. Zaradi tega ima naše izobraženstvo tudi kot celota važno nacionalno funkcijo in čisto posebne dolžnosti.

Vse kaže, da je v današnjem težkem, negotovem in zbeganem času izobraženstvo po svojem socialnem položaju še prav posebno dolžno, uveljaviti glas zdravega razuma, kritične razsodnosti in treznega premisleka. Bolj kakor kdaj prej je izobraženstvo v naših dneh poklicano k dejavnosti. Ne samo po svojih poedincih, marveč tudi kot celota. V tem je velik pomen naše starešinske zveze. Pomen, ki mu daje sedanji čas močan poudarek.

V teku svojega kratkega delovanja je Zveza jugoslovenskih naprednih akademskih starešin v Ljubljani v prikupni obliki in popolni meri opravičila svoj obstoj in pokazala voljo do organizacijskega udejstvovanja in načelnega uveljavljanja. Pokazala je trdnost in složnost naše napredne inteligence na široki idejni osnovi. Pokazala je, da razume pomen inteligence v sedanji situaciji: ne samo, dajati ideje, marveč voditi akcijo, ki je zmiselna in razumna. Prav zaradi tega je naše akademsko izobraženstvo odločno nacijonalno in državotvorno.

Pozdravljamo odlične starešine, ki so se zbrali k občnemu zboru svoje Zveze in želimo njihovemu delu obilo uspeha!

Tragična smrt dobrega gospodarja

V snegu je izgubil smer in padel v hudournik

Kranj, 12. februarja

Pred kakimi 14 dnevi je »Jutro« obširno poročalo o krvavi tragediji, ki se je odigrala v gozdu blizu vasi Pesnica pod Sv. Joštom. Stara nasprotnika priletni lovski čuvaj Magušar in mladi posestnik Janez Bernik sta se po naključju v gozdu srečala sprla ter tudi spopadla in je Magušar kakor pravi, v silobranu ustrelil nesrečnega Bernika. Edina priča o začetku tega tragičnega dogodka je bil posestnik Franc *Bešter*, ki je srečal razkačena nasprotnika ter pozneje, ko je bil že precej daleč slišal tudi usodni strel. Preiskava o tej tragediji še ni zaključena in je moral Bešter o njej večkrat preiskovalnim organom pripovedovati, kar je pač vedel in znal. Mož gotovo ni slutil, da bo tudi njega v tem kraju zalotila žalostna smrt.

Včeraj dopoldne se je Bešter odpravil v gozd po suh smrekov les in mu je žena še prigovarjala, naj opusti to delo, ker je še ves slaboten od komaj prestane bolezni. Mož, ki je bil zelo skrben gospodar pa se ni dal pregovoriti, češ da je stvar nujna in da delo itak ne bo težko, ker ima les že pripravljen in se bo prav kmalu lahko vrnil domov. Žena z otroki ga je pričakovala že opoldne in ko so potekale popoldanske ure, je bila zanj v vedno večjih skrbeh. O mraku je svoje skrbi potožila sosedu Brenkužu. Nekaj časa so še čakali, potem pa so se Brenkuževi — oče in sin ter Bešterjeva žena — napotili z lučjo v gozd, sluteč nevarnost zaradi vedno večjega snega. Gozd so preiskali v vseh smereh in ves čas so klicali, ni pa bilo niti odziva niti sledov za Bešterjem. Slednjič so prišli do romantičnega Rimskega vrelca in tu nad strmo soteško so našli razločne sledove stopinj in tudi jame v snegu kakor da bi nekaj drčalo navzdol. Zaradi pozne nočne ure in nevarnega kraja je bilo nadaljnje raziskovanje nemogoče in sta se danes na vse zgodaj Brenkuža zopet podala na to mesto. Previdno sta se spustila nizdol po strmi soteski in iz tolmuna hudournika sta opazila moleti roko. Z velikim naporom sta spravila na površje truplo in spoznala v njem nesrečnega soseda Franca Bešterja.

Nesrečni mož, ki je bil izredno skrben oče in marljiv gospodar, je v gozdu mogoče izgubil zaradi visokega snega pravo smer ter tako zašel na rob strmo padajoče soteske, kjer je izgubil tla ter padel v hudournik. Poleg vdove je zapustil več nepreskrbljenih otrok in je ta tragedija globoko pretresla prebivalstvo vse okolice.

Zagonetna tragedija mladega fanta

Nad tivolskim sankališčem si je pognal kroglo v glavo

Ljubljana, 12. februarja

V Tivoliju tik nad sankališčem, na ovinku gozdne poti, ki zavije proti Bellewueju se je danes popoldne okrog 14.45 odigral pretresljiv dogodek. Že ves dan se je zbiralo na sankališča zaradi novega snega izredno veliko sankačev in smučarjev, ki so se zabavali in uživali prelep zimski dan. Smučarji so se porazgubili tudi po potih v gozdu in nekateri izmed njih so kmalu po 14.30 opazili na ovinku gozdne poti postajati mladega, čedno oblečenega fanta s sivim klobukom na glavi. Smučarji so se potem zopet odstranili, a ko so se vrnili, so našli mladeniča še vedno na istem mestu. Naenkrat pa se je začel fant opotekati in ko so smučarji prišli tik njega, so videli, da mu uhaja kri iz desnega senca. Istočasno so opazili v snegu poleg njega tudi samokres, ki ga je mladenič naenkrat pobral in vtaknil v žep. Nemalo prestrašeni so takoj priskočili k mladeniču in ga začeli izpraševati. Mladenič pa, ki je zrl srepo predse, ni odgovoril drugega, kakor: »Kaj pa je mene ustreliti se!«

Smučar Golob je v skrbi, da bi mladenič še enkrat ne potegnil samokresa, pristopil k njemu in mu orožje odvzel. Nato sta ga g. Golob in muzik g. Cvirn prijela pod pazduho ter ga odvedla med vrstami številnih smučarjev in sankačev v tivolski drevored vendar tako previdno da množica v glavnem sploh ni bila opozorjena na to, kaj se je pripetilo. Ko so prispeli že nižje doli do tivolskega sprehajališča je neka gospa posodila svoje sanke na katere so naložili ranjenca ter ga prepeljali do transformatorja cestne železnice ob Bleiweisovi cesti, od koder je obveščeni stražnik telefoniral po reševalni avto. Ta je prispel kmalu na mesto in odpeljal mladeniča ki je bil že napol nezavesten v splošno bolnico.

Tamkaj so ugotovili da je mladi kandidat smrti Ivan J., brezposelni delavec rojen 1911 v Mostah, stanujoč pa v Lepodvorski ulici pri svojem očetu. J. je bil do nedavna zaposlen kot snažilec jedilnega pribora v neki tukajšnji kavarni, kjer se je hotel 3. februarja okrog polnoči prvič končati življenje. Gospodar ga je namreč odpustil, zaradi česar je pričel obupavati in se je hotel že ob polnoči v kavarni ustreliti. Takrat pa so ga pomirili nakar so ga odvedli na stražnico, kjer so mu samokres odvzeli. Očividno pa si je mladenič pozneje znova nekje pridobil strelno orožje, in sicer sila staro pištolo z 9mm naboji, s katerim si je skušal danes končati življenje.

Nove aretacije v zvezi s požigi pri Toki

Dolnja Lendava, 12. februarja

Orožništvo je aretiralo in oddalo v zapore okrajnega sodišča še dva fanta iz Čentibe, Fujsa in Gomboca, ki sta bila večkrat v družbi prejšnjih aretirancev Huzjana in Golenka. Vsi štirje fantje so bili v prijateljskih odnošajih in so večkrat skupaj popivali. Ali sta sploh in v kolikor sta Fujs in Gomboc udeležena pri požigih pri veleposestniku Toki, še ni podrobneje znano.

Te dni so odpravili v zapore okrožnega sodišča v Mariboru Huzjana Golenka in industrijca Eppingerja. Vsi trije so bili nad dva tedna v zaporih tukajšnjega sodišča v preiskavi, ki se bo sedaj nadaljevala v Mariboru. Preiskava se vodi tudi še pri tukajšnjem sodišču in bo v zadevi zaslišanih večje število prič.

Belokrajinske novice

Metlika, 12 februarja.

Naš Sokol je imel nedavno občni zbor, ki ga je otvoril starosta br. Dako Makar, sedanji narodni poslanec Bele Krajine, ki vodi in načeluje društvu že od ustanovitve pa do danes. Starosta je pozval zborovalce, da z novimi močni delujejo za napredek domovine in Sokolstva, osobito v tem letu, ko naše društvo praznuje 25letnico obstoja in žilavega dela. Nazdravil je starešini SKJ Nj. Vis prestolonasledniku Petru in vsemu kraljevskemu domu, čemur se je zbor pridružil z viharnimi vzkliki. Sledila so izčrpna poročila bratov tajnika Vilfana prosvetarja Zalarja, načelnika Pretnarja ter blagajnika Malešiča. Glavna točka občnega zbora je bila razprava o društveni 25letnici, ki jo bo društvo proslavilo letos 12. junija. Izvoljeni odbor, ki je predložen župi, je naslednji: starosta Dako Makar, podstarosta dr. Ivan Širko, načelnik Nace Hočevar, načelnica Marija Ganglova, tajnik Maksimilijan Vilfan, blagajnik Ivan Malešič ml., prosvetar Jože Zalar, pregledovalca računov Konrad Barle in France Rant, ostali odborniki: Anton Stipanič, Novak Leopold, Elvira Omerzlova, Julija Wostnerjeva, Slavko Pretnar, Ivan Drobnič in Julij Kopinič ml., namestniki: Zvonko Gerbec, Josip Marn, Vera Jutraževa, Franci Prus, Anton Rajmer, Edo Zupanič in Robert Fux. Na občnem zboru je bil stavljen predlog glede naprave drsališča in sankališča za sokolsko deco in članstvo. Upamo, da bo za prihodnjo zimo ta načrt že uresničen.

V Radatovičih so na pobudo tamkajšnjega učitelja Kneževića imeli uspeli sestanek, kjer so si izvolili pripravljalni odbor za ustanovitev Sokola, za katerega se je prijavilo 40 članov že na tem sestanku. Začeli bodo takoj s telovadbo, da bomo imeli priliko ob proslavi 25letnice Sokola v Metliki videti tudi nastop naših Žumberčanov. Istotam je bila že ustanovljena krajevna organizacija vsedržavne Jugoslovenske radikalne kmetske demokracije, h kateri je pristopilo lepo število članov.

V Metliki se vrši sedaj šesttedenski zimski kmetijski tečaj, ki je bil otvorjen v nedeljo 17 januarja in bo trajal do 2 marca. Otvoril ga je sreski načelnik g. Karlavaris Ernest. Predavanja se vrše iz vseh panog kmetijstva vsako nedeljo in vsako sredo. Tečaj je dobro obiskan, kar nam vsekakor kaže stremljenje našega kmetovalca po napredku.

Pred dnevi se je vršil v Metliki dvodnevni kletarski tečaj ob prav veliki udeležbi. Predavali so banovinski kletarski nadzornik inž. g. Zupanič, pomočnik ekonoma iz Novega mesta g. Filipič in učitelj banovinske kmetijske šole g. Flego. Taki tečaji so pri nas prav potrebni, kajti vinogradništvo je pri nas glavna panoga kmetijstva. Pri tečaju se je razvila debata, v katero je posegel razen vinogradnikov tudi sreski načelnik g. Karlavaris. Iz tečaja so bili stavljeni banski upravi konkretni predlogi v pogledu razvoja in napredka vinogradništva v našem srezu.

Ko se začno krvne cevi poapnjevati, deluje uporaba naravne **»Franz Josefove« grenčice** za redno izpraznjenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri star stnih pojavih različne vrste **»Franz Josefovo« grenčico,** ker odpravi zastajanje v želodčnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje, ter omili dražljivost živcev. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zdravnik predpisuje pri srčnih, živčnih, ledvičnih obolenjih, reumi, gihtu itd. samo kavo Hag brez kofeina

KAVA HAG

PRAVA ZRNATA KAVA

Požar v Spodnjih Bitnjah

Kranj, 12. februarja.

Sinoči okrog 23. je nastal požar na posestvu trgovke Marije Ziherlove v Spodnjih Bitnjah pri Stražišču. Od pritlične hiše, kjer so na eni strani trgovinski, na drugi pa stanovanjski prostori je zgorela streha z ostrešjem, žrtvi požara pa sta tudi loma in hlev. V lopi je bilo precej sena, zunaj pa večja skladovnica drv in je tudi to vse pogorelo.

Domneva se, da se je ogenj zanetil od smetišča, ki je bilo blizu naloženih drv. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Stražišča, ki so gasili ter lokalizirali ogenj dobri dve uri. Mala posest je precej oddaljena od drugih poslopij in tako ni bilo nevarnosti za ostalo naselje. Trgovka in posestnica pa ima zelo občutno škodo, ker se je pri požaru in pri gašenju pokvarilo tudi precej blaga v trgovini.

Krmite ptice!

Debela snežna plast je odvzela našim ljubkim pticam možnost poiskati si vsaj nekoliko živeža. Vse premražene in sestradane se potikajo po zasneženih krajih, obsojene v strašno smrt zaradi mraza in gladu. Spomnite se v teh dneh malih prijateljic! Skrbni gospodarji, bodite hvaležni njim, ki vam leto za letom varujejo polja in vrtove pred škodljivim mrčesom! Izkažite jim svojo hvaležnost s tem, da jih sedaj rešite smrti! Vaše mize so često polne drobtinic, ki jih daite stradajočim pticam! Ne puščajte krmilnih hišic praznih in jih ne polnite z odpadki, katerih ptice ne morejo použiti. Ne puščajte v krmilnih hišicah raznega papirja, ker ga veter maje in s tem odganja ptice. Kjer ni krmilnih hišic, ostavljajte hrano na mestih, kjer ni snega in se zato pticam dostopna.

Štefan Falež obsojen v smrt na vešalih

Celodnevna razprava proti zloglasnemu roparskemu morilcu

Maribor, 12. februarja

Na zatožni klopi je sedel danes človek, ki je v svojem najpodlejšem nagnenju vršil zločin za zločinom. Tretjino svojega življenja je presedel v zaporih, toda niti najstrožje kazni niso pri njem zalegle. Hladnokrvno je nadaljeval svoja zločinstva, ni se bal nikdar posledic in se ni nikdar v življenju kesal. Spretno se je znal izogibati roki pravice in je na premeten način vedno menjaval svoje bivališče. Tako je bil danes tu, jutri že bog ve kje v Avstriji, kamor se je posebno rad umikal.

Morilec Štefan *Falež* je sin revnih staršev in je svoja otroška in mladeniška leta preživel pri njih na Spodnji Poljskavi. Že v šolski dobi je bil izprijen in izredno hudoben otrok. Ko je bil star komaj 14 let, je bil obsojen pred mariborskim porotnim sodiščem zaradi posilstva in zaradi nevarne grožnje in izsiljevanja na 18 mesecev ječe. Od 14. leta pa do zadnje aretacije lani je bilo njegovo življenje polno samih zločinstev.

Po prvi kazni je živel nekaj časa še pri svojih starših, ni pa ostal brez greha. Leta 1920. je odšel v Avstrijo za zaslužkom, toda imel je že svoje zločinske načrte. V Avstriji se je preživljal kot hlapec, najbrže pod tujim imenom in ga nimajo zabeleženega nikjer, ker mu v teku štirih let, ki jih je prebil izven naše države, obtožnica ne očita nobenega pregreška, osumljen pa je najrazličnejših zločinstev tudi v Avstriji. 1. aprila 1924 se je vrnil v domovino in je bilo njegovo prvo delo

roparski napad

v noči od 1. na 2. aprila v Gačniku, kjer je vlomil v sobo Frančiške Heričeve, ki je sedaj že pokojna. Ta je bila sestra Julijane Heričeve, ki je bila njegova zadnja žrtev. Ko je Frančiška Heričeva legla k počitku, je zaslišala glasno trkanje na vrata in kmalu zatem je zahrščalo, ob njego postelj se je postavil moški z dolgim nožem in zahteval od nje denar ali pa življenje. Že pretrpana ženica je od strahu omedlela in ropar je imel lahek posel. Našel in odnesel pa je samo 250 Din gotovine in še nekaj drugih manj vrednih stvari.

Zaradi tega roparskega napada je bil Falež aretiran v prvi polovici maja 1925 in oddan v zapore mariborskega okrožnega sodišča. V juniju nato je bil pred poroto obsojen na 8 let težke ječe. Kazen mu je bila pogojno nekaj znižana in je prišel v januarju 1930 na svobodo.

Po prestani kazni se je nekaj časa klatil v okolici Pragerskega in pričel krasti in ropati kar na debelo. Vlomil je julija skozi okno v Glančnikovo pisarno in odnesel 1946 Din gotovine, nekaj dni pozneje je drl v zaprto Jelenikovo kočo na Kumnu in nato pobegnil v Avstrijo, odkoder se je v kratkem vrnil in se potepal po okolici Sv. Lovrenca na Pohorju, kjer je 24. julija 1930 napadel neko trgovčevo ženo in neko učiteljico, ki sta se vračali z izleta. Od strahu se je zgrudila trgovčeva žena in mu izročila 200 Din, ko je pokleknil na njo in jii nastavil nož na prsi. Slednjič sta morali obe ženski korakati popolnoma počasi pred njim ki jima je grozil s smrtjo in nato izginil v gozd.

Da bi se izognil zasledovanju, je Falež zopet pobegnil v Avstrijo in je, kakor sam pravi, prišel tudi na Bavarsko, odkoder je bil pa izgnan in se je nato priklatil v Avstrijo, kjer je bil v novembru 1930 aretiran in oddan v zapore deželnega sodišča v Gradcu.

Na predlog mariborskega okrožnega sodišča pa je graško sodišče izročilo Faleža našim oblastvom. Zoper njega je bilo takoj uvedeno sodno postopanje zaradi vloma na Pragerskem, vloma na Kumnu, javnega posilstva v okolici Sv. Lovrenca na Pohorju in še zaradi raznih drugih tatvin in se je 10. julija lani zagovarjal pred mariborskim okrožnim sodiščem, ki pa je izreklo zaradi nezadostnih dokazov oprostilno sodbo.

Ker pa je bil Štefan Falež tudi zasledovan kot vojaški begunec, ga je izročilo sodišče komandi mesta v Mariboru. Ob priliki vojaške eskorte pa se je posrečilo Faležu, da je patrulji pobegnil.

Po srečnem pobegu je prišel Falež zopet v svoj rojstni kraj na Spodnjo Poljskavo in se znal spretno skrivati pred orožniki, ki so ga iskali kot vojaškega begunca. Doma so mu postala tla prevroča ter jo je potegnil preko meje, še prej pa je izvršil zopet dvoje drznih tatvin. Kje se je klatil v Avstriji, se ne ve. Med tem časom pa je bil izvršen v noči na 28. avgusta lani

roparski umor na Gačniku

29. avgusta zjutraj so našli v sadonosniku pri Heričevi hiši posestnico Julijano Heričevo — mrtvo. Razklana lobanja, iz katere so gledali možgani je pričala o nasilni smrti. Storilec je bil vlomil v njeno stanovanje, prebrskal vse shrambe, si odrezal kos svinjine in izginil. Za borih 180 Din je morala dati uboga starka življenje.

Roparskega umora Julijane Heričeve sta bila izprva osumljena Bachman in njegova žena, ki sta morala skrbeti za starko. Kljub doslednemu zatrjevanju, da sta nedolžna, sta morala v preiskovalni zapor, odkoder pa sta bila kmalu izpuščena, ker se je posrečilo izslediti pravega storilca.

Daktiloskopist mariborske policije gospod *Grobin* je našel na predalu omare v sobi umorjene Julijane Heričeve sledove prstnega odtisa, ki se je pri primerjavi popolnoma natančno strinjal z originalnim odtiskom palca desnice kriminalnega tipa Štefana Faleža. Njegov odtis seveda hranijo na policiji v monodaktiloskopični registraturi.

Po tej ugotovitvi je bila izdana za Faležem tiralica, ki je po zverinskem umoru pobegnil v Avstrijo, kjer je med drugim posilil tudi dve ženski in se kmalu nato vrnil v domovino in v noči 21. septembra že drugič vlomil v Gačnikovo pisarno na Pragerskem, odnesel stvari v vrednosti 150 Din in zbežal proti Zavrču.

V rokah pravice

Završka orožniška patrulja je 25. septembra lani ustavila v Dolanah nekega moškega in našla pri njem poleg drugih stvari tudi štampiljko sadjarskega društva na Spodnji Poljskavi. O tem so završki orožniki telefonično obvestili žandarmerijsko postajo na Pragerskem, ki je že vneto vršila preiskavo o vlomu v Gačnikovo pisarno, iz katere je vlomilec odnesel tudi omenjeno štampiljko. Vodja orožniške postaje na Pragerskem g. *Ivan Velikogne* je sam odšel v Završ in na veliko presenečenje spoznal Faleža, o katerem je vedel da je zasledovan tudi zaradi razbojništva na Gačniku.

Na zatožni klopi

Močno uklenjenega sta prignala dva paznika morilca Štefana Faleža v razpravno dvorano. Na prvi pogled je napravil vtis človeka, ki se nič ne kesa. Ravnodušno je sedel na klop kakor ne bi bil nikoli ničesar zakrivil. Ves čas je zrl skoro brezizrazno v Križanega pred seboj. Je srednje, dokaj močne postave, črnih las, nosi močne brke in je oblečen v štajerski suknjič.

Razpravo je vodil višji sodni svetnik dr. Tombak, prisedniki pa so bili višja sodna svetnika dr. Lenart in dr. Lešnik ter okrožna sodnika Kolšek in dr. Čemer. Obtožnico je zastopal državni tožilec dr. Zorjan, obtoženca pa je zagovarjal dr. Stainko. Že pred pričetkom obravnave je napolnilo občinstvo razpravno dvorano in je bilo opažati med poslušalci veliko zanimanje za razpravo, ki se je pričela točno ob 9.

Ko je državni tožilec čital obtožnico, ki jo je obtoženec poslušal stoje, je bilo opažati, da ga je med čitanjem zapustila prejšnja ravnodušnost in se je celo začel solziti ter si je večkrat otiral oči z robcem.

Na predsednikovo vprašanje, ali se čuti krivega, se je jokal kakor otrok in molčal.

Predsednik: »Nu, ali ste razumeli, česa vas obtožuje državni tožilec?

Obtoženec: Nisem kriv vsega, kar je tam napisano!

Predsednik: Zakaj ste pa orožnikom priznali vsa svoja dejanja, zaradi katerih stojite tu pred nami?

Obtoženec: Orožniki so me pretepali in niso odnehali dokler nisem priznal, kar so trdili.

Predsednik: Povejte nam, kaj ste počeli ko ste prestali 8 let težke ječe in kaj ste delali potem?

Obtoženec: Nekaj časa sem pomagal domačim pri delu, potem pa sem šel za zaslužkom v Avstrijo, kjer sem tudi delal.

Predsednik je nato prečital razne druge dokaze, ki zgovorno pričajo o obtoženčevih dejanjih in ga močno obremenjujejo.

Predsednik: Odkrito nam priznajte, ali ste izvršili vlomno tatvino na Pragerskem in zagrešili še nekatere druge stvari, kakor ste to baš slišali iz obtožnice.

Obtoženec: Tega se ne spominjam več. Priznam, da sem vlomil samo enkrat v Glančnikovo pisarno na Pragerskem, nisem pa imel namena krasti, temveč sem šel tja samo z namenom, da bi dobil kako službo. Če sem pa še kaj ukradel, sem to storil samo iz potrebe in siromaštva, ker sem bil delj časa brez zaslužka.

Predsednik: Kdo je pa umoril Julijano Heričevo na Gačniku? V razpravni dvorani je zavladala grobna tišina, ki jo je prekinil samo jok obtoženca, ki je globoko povesil glavo in začel z drhtečimi glasom pripovedovati:

Jaz sem jo ubil!

Nisem pa imel tega namena, kakor me obdolžujete. Bil sem hudo lačen in sem hotel poiskati kaj za jesti. Prišel sem okrog 10. zvečer mimo njene koče in vdrl v njeno sobo, kjer sem začel stikati po omarah. Med tem pa je prišla Heričeva s sekiro nad mene in hotela zamahniti. V istem hipu sem jo pa s teležnikom, ki sem ga bil pobral zunaj vrat, trikrat udaril po glavi, da se je zgrudila. Mislil sem, da se je samo onesvestila, zato sem jo dvignil in zavlekel za hišo na vrt na svež zrak. Nato sem prebrskal vse omare in posteljo, kjer sem našel nekaj denarja in ga vtaknil v žep. V shrambi poleg kuhinje sem iz zasede odrezal kos mesa in nato odšel v bližnji gozd, kjer sem prešteje denar. Bilo je 180 Din. V strahu sem nato pobegnil v Avstrijo, iz Avstrije pa na Madžarsko za zaslužkom, ki ga pa nisem našel in sem se zopet vrnil domov.

Predsednik: Obtožnica pravi drugače. Vi ste ubili Heričevo z namenom, da se polastite njenega denarja in pa tudi zato, ker je pri obravnavi, ko ste napadli njeno sestro, pričala zoper vas. Ali je tako?

Obtoženec: To ni res!

Predsednik: Bo že res, saj ste tudi orožnikom, ko so vas prignali na kraj umora v Gačnik, vse tako lepo in natančno povedali. Sedaj nam pa še povejte, kaj je bilo na Kumnu. Tam ste z nožem napadli dve ženski in vam je morala ena dati denar, druga pa svoje telo.

Obtoženec: Tam nisem bil, saj niti ne vem, kje je ta kraj. Takrat sem bil v Mariboru. To lahko potrdijo tudi priče.

Drž. tožilec: Zakaj tajite? Če ste priznali že umor, priznajte tudi to, povejte čisto resnico. Mi vas že poznamo, da priznate samo to, kar vam neizpodbitno dokažemo, vse drugo pa dosledno tajite.

Obtoženec: Priznam, kar sem storil, ne morem pa priznati, česar nisem zakrivil.

Na predlog državnega tožilca je sledila nato tajna obravnava in je dal predsednik senata izpraznjiti razpravno dvorano. Zaslišani sta bili obe ženski, nad katerima je storil zločinstvo in sta skoro z vso gotovostjo potrdili pred sodnikom, da je bil on in nihče drugi napadalec. Obdolženec pa je vztrajno zanikal vsako krivdo in tajil tudi spričo prič, ki so prišle iz Avstrije in ga težko obremenile zaradi dveh posilstev, izvrsenih v Avstriji, ko se je klatil po tamošnji okolici.

Nato so bili zaslišani še orožniki, ki so izpovedali, da so z njim ob priliki preiskave zelo lepo ravnali. Dopoldanska razprava je bila nato zaključena ob 13.15.

Sodba

Pred začetkom popoldanske razprave se je zopet zbralo pred dvorano velika množica občinstva, da posluša razpravo, mnogo ljudi je prispelo tudi iz Avstrije, iz krajev, kjer se je obtoženec opetovano klatil. Pred pričetkom razprave je senat na predlog drž. tožilca odklonil nekatere predloge, ki jih je bil stavil obtoženčev zagovornik, ker jih je smatral za neutemeljene.

Nato je imel državni tožilec izčrpni obtožni govor, v katerem je navajal vse obdolženčeve grehe in predlagal senatu najvišjo kazen, že glede na to, da je bil neštetokrat kaznovan in da pri Faležu še nobena kazen ni prav nič zalegla. Po enako dolgem obrambnem govoru se je podal senat k posvetovanju, ki je trajalo približno eno uro. Preden je senat odšel k posvetovanju, je še vprašal predsednik obtoženca, ali ima še kakšno željo. Obtoženec je odgovoril: Nič, samo prosim naj visoko sodišče upošteva mojo izpoved in verjame moji besedam, da sem ubil Heričevo le po naključju in zato, ker sem bil lačen, ne pa z namenom, da bi jo umoril.

Ko so zavzeli po posvetovanju sodniki zopet svoja mesta, je razglasil predsednik naslednjo sodbo:

»Štefan Falež se obsoja ... na smrt na vešalih.«

Mirno in ravnodušno je obtoženec poslušal razglasitev obsodbe in prijavil ničnostno pritožbo.

Samo še 2 dni!

Danes in jutri

monumentalno filmsko veledelo, o katerem govori vsa Ljubljana! Hitite in oglejte si nemudoma velefilm

Trader Horn

Najnapetejši prizori, karkoli jih je kdaj bilo na filmskem platnu!

Zaradi ogromne dolžine filma predstave **točno ob 4., 7. in 9¼ zvečer.**

Vstopnice brezpogojno zasigurati v predprodaji od 11. do pol 13 ure.

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Domače vesti

• **Vojaške vesti.** V naši vojski in mornarici so imenovani: vojaški uradnik tretjega razreda ekonomske stroke Robert Rebolj za vršilca dolžnosti upravnika skladišča savskega orožniškega polka; sanitetni poročnik dr Leon Polivc za zdravnika 13 pehotnega polka in garnizije Sinj; pehotni podporočnik Alojz Drame za vodnika 7. čete 1 pehotnega polka; podporočnik Lavoslav Abram za vodnika 23 pešpolka; podporočnik Edvard Strah za vodnika 46 pehotnega polka; podporočnik Rudolf Humar za vodnika 50 pehotnega polka; podporočnik Edmund Globelnik za vodnika 3 baterije 7 topniškega polka; podporočnik Vinko Tumpej za vodnika 2. diviziona 8 topniškega polka; podporočnik Fran Košnik za vodnika dravskega vozarskega eskadrona; podporočnik Jakob Volušek pa za vodnika 1 bataljona 2 pontonirskega polka Kapetan korvete Aleksander Uhlik je prideljen na službovanje pri minerski komandi, intendantski kapetan Jože Žuran pa na službo v pomorsko zrakoplovno šolo.

• **Diplomiral** je včeraj na filozofski fakulteti Aleksandrove univerze iz filozofije in zgodovine južnoslovanske književnosti gospod Alojzij Peterlin-Batog, učitelj v Kamniku. Iskreno čestitamo!

• **Sprejem gojencev v zagrebško podoficirsko šolo.** Pehotna podoficirska šola kraljice Marije v Zagrebu sprejme letos večje število gojencev iz civila in vojske. Sprejemajo se mladeniči v starosti 17 do 21 let. Pogoji za sprejem se lahko zvedo pri županstvih, na orožniških postajah, vojnih okrožjih in v podoficirski šoli v Zagrebu.

• **Tristo učiteljev čaka na službo.** Poleg abiturijentov iz preteklega šolskega leta čaka na službo, kakor poroča »Učiteljski tovariš«, tudi 54 učiteljev in učiteljic, ki so bili kot zadnje slovenske učne moči odpuščeni iz učiteljske službe v Julijski Krajini. Skupno vseh učiteljev, ki čakajo na službo, je nad 300. S prihodnjim šolskim letom se bo to število, ako se med letom izdatno ne zniža z nastavitvami, zvišalo nad 500.

• **Kovanje naših srebrnikov v Londonu.** Narodna banka pripravlja veliko pošiljatev srebrnega denarja v London, kjer se bo v tamkajšnji kovnici prekoval v naše dinarje. Vsega skupaj po poslanega v London sedem in pol vagona starih srebrnikov. Ves denar bo izkovan do novembra letošnjega leta.

• **Železniški promet v snegu.** Včeraj zjutraj je še v nekaterih krajih dravske banovine snežilo, v Ljubljani pa smo imeli milejši dan. Snega je v naši banovini od 19 (Ljutomer) do 75 cm (Bled). Lokalni promet je splošno v redu, samo vlak št 630 je imel 32 minut zamude. Bolj pozni so vlaki na daljših progah. Vlak št 617 je imel včeraj zaradi burje in zametov na Krasu 83 minut zamude, brzi vlak št 4 iz Beograda je imel 190 minut zamude, večerni brzi vlak za Beograd št 5, 53 minut, nočni vlak OS 126 minut, SO 164 minut, nočni brzi vlak za Dunaj št. 603 pa 61 minut zamude.

Pri nerednem iztrebljanju

telesa vzemite edino neškodljivo naravno sredstvo

Neda - sadne kocke

Dobijo se v vseh lekarnah in drogerijah

• **Slovensko planinsko društvo, podružnica Peca - Mežica - Črna** vabi članstvo na svoj redni občni zbor jutri ob 14 v gostilni Hoff v Mežici. Pridite polnoštevilno.

• **Novi grobovi.** V Duplici pri Kamniku je umrla gospa Marjeta Žagarjeva, ki je dosegla lepo starost 74 let. K večnemu počitku na Žalah jo bodo spremili danes ob 15. — Po dolgotrajni bolezni je umrl v 49. letu Martin Šest, delavec pri KID na Jesenicah. Pokojni, ki je bil tiha duša, si je nakopal kal bolezni v svetovni vojni. — V Škofji Loki je po dolgotrajni bolezni v 67. letu starosti umrla ga Frančiška Osredkarjeva, mat. babice Pipanove z Grajske poti. Pokojnico, ki je bila prav do zadnjih dni pri zavesti in vseskozi dobrega srca, so pokopali v torek popoldne na škofjeloškem pokopališču. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Uniforme za obsojence.** Minister pravde je predpisal pravilnik o uniformiranju obsojencev. Obsojenci dobe obleko na državne troške, oni pa, ki niso obsojeni tudi na izgubo častnih pravic, lahko nosijo civilno obleko. Kaznjenci, ki so obsojeni na robijo, bodo nosili kape in obleko sive barve, ženske kaznjenke pa ruto na glavi in obleko modre barve; strogi obsojenci bodo nosili sivo suknjo in hlače rumene barve, obsojenci na zaporno kazen pa črne suknje in rumene hlače. Vsi obsojenci bodo imeli na suknji svojo temniško številko.

• **Preiskava proti mariborski Kmetijski eksportni zadrugi.** V Mariboru se nadaljuje revizija knjig Kmetijske eksportne zadruge. Preiskava pa bo izpopolnjena šele, ko bo ljubljanska policija odposlala državnemu tožilstvu v Mariboru vse one akte in knjige, ki jih je zaplenila v četrtek dopoldne, ko je uradno zapečatila lokale ljubljanske podružnice na Miklošičevi cesti.

• **Atentat na spomenik.** V Jelsi na otoku Hvaru je bil v sredo ponoči izvršen atentat na spomenik Nike Dubokovića. Doslej neznan atentator je pod spomenik položil dinamit, ki je eksplodiral in spomenik popolnoma porušil.

• **Nesreča pri sankanju.** Preteklo nedeljo se je v Dolenjskih Toplicah pri sankanju ponesrečil kovaški pomočnik Turk Padei je tako nesrečno, da si je zlomil roko v ključnici. Prvo pomoč je fantu nudil topliški zdravnik dr Konvalinka in odredil ponesrečenčev prevoz v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji.

Kino Ljubljanski dvor
Telefon 2730

TOM MIX
v senzacijonalni drami

Človek brez strahu

Dopolnilo dve sijajni šaloigri!
Ob 4., pol 8. in 9. zvečer.
Cene 4 in 6 Din.

• **Nezgoda otroka.** Komaj 2 letna Marija, hčerka kočarja Jungerja iz Pobrežja pri Ptuju je stopila v lonec vrele vode in dobila hude opekline na levi nogi. Otročička so prepeljali v ptujsko bolnico.

• **Požar.** Dne 9 t m je bil kočar Kovačič Jožef iz Zgornjih Jabian s svojo ženo na neki gostiji. Med tem časom je pa doma iz neznanega vzroka nastal požar, ki je uničil z opeko krito kolarnico, nekaj sena in tri svinje. Škoda je krita z zavarovalnino.

• **Požar v Dolenjem Logatcu.** Na pustni torek zvečer, ko je bilo vse v najboljšem razpoloženju, je pričelo biti plat zvona. Ves Logatec je bil naenkrat razsvetljen kakor pri belem dnevu. Zlobna roka, ker drugače je nemogoče, je zanetila požar v kozolcu g. Antona De Gleria, veletrgovca in posestnika. Ogenj je upepelil še novo stavbo do tal. Poleg tega je zgorelo 6 voz, ki so bili pod kozolcem, slamoreznica, večja množina tramov, katere je imel pripravljene za prodajo, in vse seno. Ostali so samo 4 stebri iz betona. Nevarnosti za razširjenje požara ni bilo, ker je kozolec na samem. Poslopje je bilo zavarovano.

• **Velika tatvina v zagrebški trafiki.** V noči od 11 na 12. t. m. je bila trafika Marije Bivčeve na Jelačičevem trgu v Zagrebu popolnoma oplenjena. Vlomilci so odnesli tobaka, menic, znamk in gotovine v skupnem znesku za 145.000 dinarjev. Ker ni bilo nič zavarovano, trpi trafikantka občutno škodo.

• **Aretacija vlomilcev.** V vinske grame v vinogradih okoli Dolenjskih Toplic je bilo v zadnjem času izvršenih več vlomov, pri katerih so tatovi odnesli večjo množino vina in žganja. Po daljšem poizvedovanju se je topliškim orožnikom posrečilo izslediti vlomilce, mlajše fante delavce, ki so jih te dni aretirali.

• **Dediči se iščejo.** 11 januarja lani je umrla v Kobilščaku, občina Slatina Radenci, posestnica Ana Grossmannova brez sporočila poslednje volje. Okrajno sodišče v Gornji Radgoni je izdalo oklic, po katerem se morajo v poštev prihajajoči dediči, ki so sodišču neznani in ki lahko izkažejo svojo dedinsko pravico, prijaviti sodišču do 18 avgusta letos.

• **Divjo mačko,** čez 5 kg težko, so ujeli v lovišču grofa g. Thurna pri Črni na Koroškem. Zelo redko zver gač. znani preparator g. Pajtler v Pekrah.

• **Pogon na volkove** je odredilo sresko načelstvo v Vojniču na dan 21 t. m. v Loskunji pri Krnjaku. Lovci dobro došli! Navodila pri gozdni direkciji slunjske imovne občine in pri sreskem gozdarju v Karlovcu.

• **Večja vsota denarja se je našla** pri Sv. Katarini in jo je izgubil najbrž kak smučar ali izletnik. Oškodovanec naj se zglasi pri trgovcu g. Blažiču pri Sv. Katarini.

• **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos Reich.**

Zvočni kino Ideal

Grandiozni film iz avstrijske zgodovine

General Crack

(Vojak sreče)

Ljubavni roman krasne ciganke in princa Kristijana

John Barrymore
Marion Nixon

Prizori divne lepote in nepozabne veličine.

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. zvečer.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za oznacbo kraja pomenijo: 1 čas opazovanja, 2 stanje barometra, 3 temperatura, 4 relativna vlaga v %, 5 smer in brzina vetra, 6 oblačnost 1—10, 7 vrsta padavin, 8 padavine v mm — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

12. februarja.

Ljubljana 7, 764.1, —10.2, 90, S4, sneg, 10.0; Maribor 7, 763.9, —10.0, 90, S4, 10, sneg, 9.0; Zagreb 7, 764.4, 80, 80, tiho, 10, sneg, 7.0; Beograd 7, 760.8, —10.0, 90, tiho, 10, sneg, 3.0; Sarajevo 7, 761.3, —12.0, 80, tiho, sneg, sneg, 0.0; Skoplje 7, 759.0, —2.0, 80, tiho, sneg, sneg, 0.0; Kumbor 7, 754.5, 12.0, 70, WSW2, 10, dež, 2.0; Split 7, 755.1, 2.0, 80, N2, sneg, sneg, 0.2.

Najvišja temperatura v Ljubljani —5.0, Mariboru —8.8, Zagrebu —6.5, Beogradu —8.0, Sarajevu —5.0, Skoplju 12.0, Splitu 4.0; najnižja v Ljubljani —10.9, Mariboru —11.0, Zagrebu —11.0, Beogradu —14.0, Sarajevu —12.0, Skoplju —4.0, Kumboru 3.2, Splitu 2.0.

Solnce vzhaja ob 7.7, zahaja ob 17.23, luna vzhaja ob 9.11, zahaja ob 23.45.

Pri pokvarjenem in prenapolnjenem želodcu, zgagi in početnih čirih v želodcu vas bo trajno ozdravil

SALVACID.

Dobiva se v vseh lekarnah.

OBIŠČITE

KOROŠKI SMUČKI RAJ
(Kanzelhöhe)

pri Beljaku (1500 m), gorski hotel z dependanco in najmodernejšim konfortom. Smuška skakalnica, trsališče, ledno strelišče. Vodovod, skupno kopališče. Smuški učitelji. Sportna poročila. Pension S 10—15. 369

Dojite same svoje dete!

Matere, povečajte količino in popravite kakovost svojega mleka s tem, da jemljete za zajtrk ali za južino skodelico Ovomaltine. Vsled okrepljenja vašega telesa vam omogoči Ovomaltine normalno dojenje. Krepilna naravna hrana Ovomaltine vsebuje v svojih topljivih zrncih samo najbolj žlahtne sestavine, ki so z znanstvenim postopkom izločene iz slada, svežega mleka, svežega jajčnega rumenjaka, katerim je pridejan radi boljega okusa kakao.

Na zahtevo pošljemo vzorec zastonj.
Cena male škatlice 16.— Din.

Dobiva se povsod.

Dr. A. WANDER d. d., Zagreb

OVOMALTINE
vam bo dal mleka

Iz Ljubljane

u— **Otvoritev skakalnice na Rakovniku.** Prvikrat v Ljubljani nas iznenadijo naši smučarji s tekmo v smuških skokih na skakalnici na Rakovniku. Smučarski klub Ljubljana je za nedeljo 14. t. m. ob 15. razpisal medklubsko tekmo v smuških skokih in bo s tem otvoril svojo skakalnico. Ker je Rakovnik vsakomur dosegljiv, vstopnina 5 Din malenkostna, vreme vabljivo in bo okolica skakalnice primerno shojena, je pričakovati, da bodo ljubljanski prijatelji tega lepega sporta tekmo v čim večjem številu posetili.

u— **Današnji filmski spored ZKD.** Danes ob po 15. uri bo predvajala ZKD četrto serijo svojih kulturnih zvočnih filmov. Prvi na sporedu je film **»Detektiv mikroskop«**. Izredno zanimiv in poučen film, ki nam nazorno predočuje življenje raznih bacilov in njih pogubno »rovarjenje« pod zemljo. **»Večni zvoki« in »Blisk grmenje dež«**, sta filma, prikazujoča pojave, ki jih dan za dnem opazujemo v naravi, katerih nastanek pa je navadnemu človeku v podrobnost neznan. Za smeh in zabavo na bo služil četrti film **»Izgubljen raj«**, šaloigra v treh dejanjih. V tej šaloigri nastopajo najboljši komiki in vsak se bo pri tem filmu od srca nasmejal in imenitno zabaval. — **Predstave se bodo vršile v Elitnem kinu Matici, in sicer ob 14.30 in v nedeljo ob 11.** — Nihče naj ne zamudi tega izredno zanimivega in veselega programa. Vsi filmi se predvajajo prvič v Ljubljani ob izredno nizkih ZKD cenah, tako da so predstave dostopne tudi najširšim slojem.

u— **Veliki plakati naznanjajo,** da bo 19 t. m. v Unionski dvorani drugi simfonični koncert opernega orkestra v letošnji sezoni. Glavni korpus simfoničnega orkestra je naš izvrstni in zelo produktivni operni orkester, pomagata mu pa v godalih orkestralno društvo Glasbene Matice in gojenci Državnega konservatorija. Koncertni program, ki je prvovrsten, je naštudiral ravnatelj Polič. Danes opozarjamo predvsem na znani ciklus slavnega ruskega skladatelja Mussorgskega »Slike z razstave«. V kratkih glasbenih slikah nam prikazuje slavni skladatelj 14 momentov. Skladba je znana, ker jo izvajajo razni pianisti na koncertih, izvaja se pa tudi večkrat na simfoničnem koncertu. V Ravellovi instrumentaciji, ki je svojevrstna, izredno lepa in bogata, se bo ta skladba prvič javno izvajala v Ljubljani na petkovem koncertu. Ko jo je pred meseci v isti instrumentaciji izvajala zagrebška Filharmonija v Zagrebu, je dosegla naravnost ogromen uspeh. V ostalem so zastopani na sporedu skladatelji: Bravničar, Mozart in Beethoven. Prodaja vstopnic v Matični knjigarni.

u— **Lutkarski odsek Československé Obce** bo priredil jutri ob 16. v Narodnem domu predstavo. Igrala se bo »Naša pravljica«, ki bo nudila v krasni, popolnoma novi inscenaciji otrokom prijeten pouk in obenem zabavo. Vabimo starše, da tudi pridejo z otroki pogledat.

u— **Privatne nameščence opozarjamo na** predavanje, ki ga priredi drevi ob 20 ljubljanska podružnica »Merkurja« društva trg. in priv. nameščencev v restavraciji »Novi svet«. Predavanje bo o socijalno političnih določbah novega obrtnega zakona, kolikor prizadevajo zasebne nameščence.

u— **Podružnica pekovskih pomočnikov v Ljubljani** sklicuje za jutri ob ½10 dopoldne v mali dvorani Delavske zbornice, Miklošičeva cesta, svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Članstvo se naproša, da se polnoštevilno in točno udeleži občnega zbora.

u— **V kapeli slovenske starokatoliške cerkve na Gosposvetski cesti 9 bo v nedeljo 14 t. m. sv. maša ob 9.**

u— **Seja dam, ki so prevzele pole na** biralne akcije v korist akademski bolniški blagajni, bo danes ob 17. v damski sobi kavarne »Emone«.

u— **Preporodova čajanka,** ki bo namesto običajne vsakoletne maškerade, bo drevi ob 20 v Trgovskem domu. Igra švabov jazz. Za okrepčilo bo poskrbljeno v dobro založenem bufetu. Ker je čisti dobiček namenjen koloniji bolehnih Preporodašev, so vsi člani in prijatelji vljudno vabljeni.

Brata Naglič — **EKSPORT ČEVLJEV**

Žiri nad Škofjo Loko

Najtrpežnejši smučarski čevlji in gojzerice.

Zahtevajte cenike! Trgovci popust!

u— **Podporno društvo za gluhonemo mladino v Ljubljani** bo imelo redni občni zbor v torek 1 marca ob 19 v gluhonemnici na Zaloški cesti z običajnim dnevnim redom.

u— **Vlom v trgovino.** Predvčerajšnjim je bil izvršen v eno izmed stojnic na Vodnikovem trgu drzen vlom. V barako, v kateri je trgovina, je prišel v hipni odsotnosti lastnice neznan, baje uniformiran moški, ki je v par sekundah udrl v zaklenjeno miznico ter ukradel iz nje nekaj nad 2000 Din z raznimi dokumenti in celo obrtnim listom vred. Vlomilec je po dejanju izginil kakor kafra in ga doslej še niso mogli izslediti.

u— **Tatvine.** V stanovanje Marije Hočevarjeve v Podlimbarskega ulici 25, se je splazil neznan zmikavt ter odnesel 700 Din vreden ženski plašč s kožuhovinastim ovratnikom. Ob priliki selitve z Dolenjske ceste na Vodovodno cesto pa je bil okraden bivši policijski stražnik Jakob Kosem. Neznan tat mu je namreč odnesel z voza nekaj posteljnine in obleke v vrednosti 500 Din. Izpred kavarne »Prešeren« je neznan tat odpeljal trgovskemu poslovodji Avgustu Kaduncu 2000 Din vredno, novo, črno pleskano kolo z navzgor obrnjenim krmilom. Okradenec je obljubil izsleditelju tatu 300 Din nagrade.

Iz Celja

e— **Dobrodelna nogometna tekma v korist pomožne akcije za siromake in brezposelne** iz Celja in Gaberja, ki jo je nameraval jutri popoldne prirediti celjski MO s sodelovanjem vseh treh celjskih nogometnih klubov, se mora zaradi vremenskih neprilik preložiti na poznejši čas.

e— **Zbiranje prispevkov v korist pomožne akcije za siromašne in brezposelne okoličane** v celjski okoliški občini v zadnjih dneh lepo napreduje. Ker zastopniki občine in nabiralci še niso obšli vseh boljše situiranih oseb, je pričakovati, da bo prišlo še precej prispevkov.

e— **Vse zavarovatelje pri Kmetijski eksportni zadrugi v Mariboru** opozarjamo, da se je nanašala naša nedavna notica s pozivom k prijavi le na zavarovatelje, ki prebivajo na teritoriju celjske mestne policije in naj ostali člani gornje zadruge nikar ne pošiljajo svojih prijav tukajšnjemu policijskemu predstojništvu. Doslej je v Celju ugotovljenih že nad 300 zavarovateljev. Žalostno pri vsem pa je dejstvo, da so nekatere stranke nasedle ljudem, ki so sicer nastopali s potrdilnimi knjižicami omenjene zadruge, niso pa bili od nje v to upravičeni in so sklepali visoka zavarovanja za smrtne primere kar na svojo pest in svoj račun. Šlo jim je seveda le za akontacijo, ki so si jo prilastili brez vsega truda.

e— **Uboga delavska žena v celjski okolici** prosi usmiljena srca, ki ljubijo otroke, pa so brez njih, da bi se kdo usmilil 21-mesečne ljubke deklice, ki jo ima ona v reji. Dekličina mati je uboga služkinja, ki nikakor ne more več plačevati oskrbnine za otroka. Rednica bi otroka rada obdržala sama, toda ji to ni več mogoče, odkar je njen mož brez službe, ima pa tudi sama 2 deklici. Naslov pove podružnica »Jutra« v Celju.

e— **Nečloveško ravnanje z otrokom.** Pod tem naslovom smo poročali 11. t. m., da neki hlapec nečloveško ravna s svojo štiriletno hčerkico. Policija je zaradi tega članka prijela g. Antona Perca, kočijaža v Gaberju, ki ima petletno hčerko, a je dognala, da dotična vest ne ustreza resnici. Razen tega je g. Perc dal preiskati svojo hčerko po zdravniku, ki ni ugotovil nikakega znaka o slabem ravnanju. Toliko resnici na ljubo.

e— **Mestni kino** bo predvajal drevi ob pol 21. zvočno veseloigro »Lažni feldmaršal«.

Iz Maribora

a— **I. redna seja mestnega občinskega sveta mariborskega bo v četrtek 18. t. m. ob 18. v mestni posvetovalnici.** Dnevni red: poročila predsedstva, predlogi in vprašanja in poročila odsekov.

a— **Oblastni odbor Strelske družine v Mariboru** sporoča svojemu članstvu kakor tudi vsem zveznim strelskim družinam, da bo imel svoj letni redni občni zbor jutri ob 9. dopoldne v kavarni Jadran. Delegati, določeni za občni zbor, naj pridejo pravočasno.

a— **Lutkovno gledališče Sokola v Studencih** priredi danes in jutri ob 17. romantično igro »Zdravnik, smrt in vrag« za deco in odrasle.

a— **Davkoplačevalci,** ki še niso poravnali davkov za I. četrtletje se opozarjajo da poteče skrajni rok za plačilo 15. t. m.

a— **Občni zbor »Pohorske vzpenjače«.** Za četrtek sklicani občni zbor zadruge »Pohorska vzpenjača« je bil na zahtevo predsednika nadzorstvenega odbora prekinjen in preložen na dan 3. marca. Nadzorstvo je to zahtevalo iz formalnih razlogov, pa tudi iz razloga, da naprosi zadruga mestnega župana dr Lipolda, da bi prevzel načelstvo zadruge.

a— **Mariborski strelci so zborovali** v četrtek pri »Zamorcu«. Mestna strelska družina je imela letni občni zbor, katerega se je udeležilo lepo število mariborskih strelcev. Iz poročil funkcionarjev je odraža veliko zanimanje za strelski šport. Med slučajnostmi se je razvila živahna debata o letošnji vsedržavni strelski tekmi, ki bo najbrže septembra v Ljubljani, na katero bo poslala tudi mariborska strelska družina ekipo svojih najboljših strelcev. Na občnem zboru se je mestna družina osamosvojila in je bil izvoljen za predsednika komandant domačega 45 p. p. polkovnik g. Lukić, za podpredsednika pa g. dr Miloš Vauhnik. V letošnjem letu nameravajo mariborski strelci zgraditi svoje lastno strelišče pri Treh ribnikih.

a— **Občni zbor radvanjskih gasilcev.** Preteklo nedeljo so imeli radvanjski gasilci občni zbor v društvenem lokalu in tako dali račun o delu v lanskem letu. Iz posameznih poročil je razvidno, da je društvo v dveh letih, odkar so pristopile mlade moči, tako napredovalo, da se lahko meri z vsemi okoliškimi gasilnimi društvi.

a— **Perutninarski sestanek** bo jutri v nedeljo ob 16 v prostorih restavracije g. Birtiča pri mestni klavnici. Na sestanku bo razgovor o delovanju perutninarjev, o bližajoči se pomladi in o drugih važnih zadevah, zlasti pa o razstavi, ki jo namerava prirediti tukajšnja zadruga v letošnji jeseni. Prijatelji perutninarstva, pridite!

a— **Egiptovska tema** prevladuje že drugo noč po nekaterih mestnih ulicah. Mestno električno podjetje pa nam je pojasnilo vzrok: Podjetje je prisiljeno prekiniti tok, dokler bo naletaval sneg pri tem hudem mrazu. Velike žarnice, ki se močno razgrejejo, popokajo, če padejo na nje snežinke. V dveh nočeh je popokalo okoli 100 tako velikih žarnic. Glavne in prometne ulice pa so še vedno zadostno razsvetljene.

a— **Osebni avto je zavozil v železniško zapornico.** V četrtek ponoči je zavozil osebni avto, last nekega Mariborčana, s tako silo v železniško zapornico, da jo je prelomil. Pri tem se je na avtomobilu poškodovala razsvetljava in zdrobila zaščitna šipa, hujšega pa na srečo ni bilo.

a— **Izpremembа posesti.** Zdravnik dr. Ivan Zorjan v Mariboru je kupil od Frančiške Bayer-Swatyjeve hišo 5 v Majstrovi ulici za milijon dinarjev.

a— **Avtobusni promet je oviran zaradi** velikih snežnih zametov in je moralo mestno avtobusno podjetje promet na progi Maribor—Celje in Maribor—Rače—Ptuj začasno ustaviti.

a— **Pregled motornih koles,** ki bi se imel vršiti 13. t. m., je preložen na poznejši čas.

Iz Škofje Loke

šl— **Smučarska tekma škofjeloškega Sokola** bo v nedeljo ob 13.30. Tekmovali bodo člani in naraščaj. Start članov bo točno ob 13.30 izpred Sokolskega doma. Vsi tekmovalci morajo biti ob 13. v domu, kjer dobijo tekmovalne številke in navodila. **Prijave sprejema br. Rado Thaler do sobote do 20. ure.** Kopalnica in topla pijača bosta po tekmi v domu. Prvi trije zmagovalci iz skupine članov in naraščaja dobe kot nagrado smuči, smučarske čevlje in sviterje, naslednji trije pa diplome. Člani bodo tekmovali na dolžini 16 km. Naraščajska proga je dolga 6 km.

šl— **Pri postaji za kontrolo sodov v Kranju,** kamor spada tudi škofjeloški okraj, bodo uradni dnevi: 19. in 20. t. m., 18. in 21. marca, 15. in 16. aprila, 21. in 23. maja, 17. in 18. junija, 15. in 16. julija, 20. in 22. avgusta, 16. septembra, 14. in 15. oktobra, 18. in 19. novembra, 16. in 19. decembra.

šl— **Nabava drv.** Komanda dravske divizijske oblasti v Ljubljani razpisuje javno ustno licitacijo za nabavo drv dne 20. t. m. ob 14. uri v intendanturi komande. Dobava drv za vseh 8 garnizij znaša 20.700 m³, samo za škofjeloško 2000 m³.

š— **Dr. Jože Rant** vljudno naprosa dotičnika, ki je posesti njegove 4 knjige Brehm »Tierleben« (ptice), da mu jo vrne.

Iz Kranja

r— **Smučarske tekme** priredi kranjski Sokol v nedeljo 21. t. m. dopoldne v teku za članstvo in naraščaj. Izven konkurence bodo pripuščeni tudi tekmovalci drugih sokolskih društev. Popoldne bodo na ostni skakalnici tekme v skokih, h katerim vabimo skakalce vobče. Prvak v skokih bo prejel lepo darilo.

Foto amaterji!

Vsi pogoji za najhitrejšo izdelavo amaterskih kopij z visokim leskom (Hochglanz), električnim sušilnim aparatom so Vam dani pri

Foto: TOURIST,
ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 6.

Ponovno opozarjamo,
da se vrši danes ob 8. uri zvečer

zaključek vinskega sejma

v kavarniških prostorih Narodnega doma. — Igra ciganska godba. — Vstopnine ni. Pridite pokušat najboljšo kapljico! 2354

r— **Kino Narodni dom** predvaja danes ob pol 9. zvečer prvi slovenski alpinski velefilm »V kraljestvu Zlatoroga«.

Z Jesenic

s— **Občni zbor Olepševalnega društva** na Jesenicah se je vršil te dni. Vodil ga je predsednik Leon Pibrovec. Iz poročil funkcijonarjev je razvidno, da je bilo društvo zelo delavno. Na najlepšem jeseniškem šetališču ob Prešernovi cesti je dalo namestiti celo vrsto vrtnih klopi in košaric za odlaganje papirja. Od kolodvora do glavne pisarne KID je dalo nasaditi okrog 50 mladih kostanjev na cerkvenem trgu pa več akacij. Veliko pozornost je posvečalo društvo šetališču ob glavni cesti, kjer se vršijo tržni dnevi, ki puščajo za seboj mnogo nesnage, ter je zaradi tega na pristojnih mestih interveniralo, da se tržni prostor izbere kje drugje. V načrtu ima društvo še ureditev javnih stranišč in higijenskih naprav, za kar kaže občinski svet dosti razumevanja. Pri volitvah je bila izvoljena po večini dosedanja uprava v katero so pritegnili še gdč. Miro Vidmarjevo in gg. Riharda Mežika in Franceta Vavpotiča.

s— **Podružnica Narodne strokovne zveze** sklicuje za nedeljo 14. t. m. ob 9 dopoldne redni letni občni zbor, ki bo v društvenem lokalu pri Kobalu na Savi.

s— **Gledališki odsek Sokola** ponovi v nedeljo 14 t. m. ob 20 sijajno veseloigro v 3 dejanjih »Veleturist«. Sodelovala bo godba. Pridite!

s— **Nova igra »Najdenček«** je bila v nedeljo uprizorjena na odru Delavskega doma na Savi. Igro je spisal tukajšnji tovarniški delavec Franc Škrlj. Predstava je potekla ob zelo velikem zanimanju občinstva, ki je napolnilo gledališko dvorano. Igralci »Svobode« so vse vloge zelo dobro podali in s tem pripomogli k lepemu uspehu. Režijo je vodil avtor g. Škrlj, ki je bil deležen živahnih aklamacij številne publike.

s— **V letošnjem predpustu ni bilo takega plesnega vrvenja kakor druga leta. Le jeseniška »Skala«** je imela svoj običajen

ples v Sokolskem domu ki je bil prav lepo obiskan Na pustni torek zvečer pa je gledališki odsek Sokola uprizoril sijajno veseloigro »Vetuiristi« ki je menitno uspela. Vse vloge so bile izvrstno podane, zlasti izvrsten je bil Francelj Hlebajna v vlogi gorskega vodnika.

Iz Trbovelj

t— **Smučki odsek SPD v Trbovljah** priredi jutri propagandno tekmo gorskega značaja na približno 8 km dolgi progi Pričetek tekme ob 9 Start in cilj pri Gasilskem domu oziroma Cestniku v Trbovljah II Tekmuje se po pravilniku JZSS Prijavnina 5 Din Prvi trije dobe lepe nagrade in diplome V primeru snežnih zametov bo tekmovalna proga krajša in lažja.

t— **Repriza »Trije vaški svetniki«** bo v nedeljo ob 15.30 v Delavskem domu

t— **Kino Sokol** bo predvajal drevi ob 20. velezabavni zvočni film »Njeno Visočanstvo zapoveduje«.

Iz Hrastnika

h— **Kino Narodni dom** predvaja danes ob 20. in jutri ob 15. in 20. velezanimiv film »Simba«.

Iz Kočevja

kč— **Jugoslovensko akademsko društvo** v Kočevju je moralo spremeniti vrstni red svojih javnih predavanj. ker so nekateri predavatelji zadržani. Predavanja se vršijo odslej v naslednjem redu: 14 t. m. g. Anton Burgar gimn direktor: »Srednja šola in njen ustroj«. 21 t m. g. dr. Joža Bohinjec direktor OUZD: »Delavske kolektivne pogodbe« 28 t m. ga. dr Mira Finkova. zdravnica: »Higijena žene« 6 marca dopoldne ob 11. g. dr Boris Furlan. odvetnik: »Manjšinski problem« popoldne ob 13 pa ga dr Zdenka Tominškova zdravnica: »Spolne bolezni pri ženi« Ostali del programa ostane neizpremenjen.

Iz Novega mesta

n— **Kino »Dom« v Sokolskem domu** predvaja danes ob 20.15 in jutri ob 15., 18 in 20.15 zvočno veseloigro »Don Juan garnizije«

Iz Laškega

l— **Neznan mrlič.** Na popelnično sredo zjutraj so našli pasantje na cesti med Debrom in Psarji (Laško—Celje) v snegu ležečega mrtveca. Vaščani iz omenjenih vasi so spoznali v njem prosjaka ki je že par dni prosjačil po tamošnji okolici in pri tem navajal da je »Jože iz Dolenjskega« Ker ni imel pri sebi nikakih dokumentov se ni moglo ugotoviti njegova identiteta Star je približno 50 let visok približno 170 cm podolgastega obraza, osivelih las spredaj plešast Oblečen je bil v sivkaste hlače in črn suknjič. Srajce in spodnjih hlač ni imel Truplo so prepeljali v mrtvašnico mestnega pokopališča v Laškem

l— Gasilno **društvo v Laškem** bo imelo 20 t m ob 20 v gostilni »Igričnik« svoj redni letni občni zbor.

Iz Šoštanja

š— **Obrtniška vest.** Kosijevo vrtnarijo. ki je v nekaj letih že dvakrat menjala najemnike, ker naše mesto za eksistenco vrtnarja baje nima pogojev je vzel sedaj v najem domačin vrtnar Alojz Kojc Želimo mu. da bi imel več uspeha kakor njegovi predniki.

š— **Olepševalno in tujskoprometno društvo.** ki je pred 3 leti založilo 10 vrst lepih razglednic Šoštanja je te dni izdalo serijo 7 novih posnetkov po lepih fotografijah foto-amaterja Iva Kvala iz Slovenjgradca Maloprodajalci si jih lahko nabavijo pri društvenemu blagajniku. davčnem upravitelju g. Treplu.

š— **Iz občinske in s tem iz jugoslovenske državljanske zveze** je stopil šoštanjski rojak dr. Herman Lichtenegger primarij neke bolnice v Rumuniji. Imenovani si je pridobil rumunsko državljanstvo.

Iz Ptuja

j— **Vojaškim obveznikom.** Mestno načelstvo razglaša. da morajo vojni obvezniki. ki se udeležijo rekrutacije. a niso pristojni v Ptuj, čeprav žive v območju mesta vložiti najpozneje do 15. aprila prošnje na komando vojnega okrožja ako žele. da bodo rekrutirani v Ptuju Poznejše prošnje ne bodo upoštevane. Obenem so dolžni. da obvestijo svoje pristojne občine, da se udeležijo rekrutacije v Ptuju.

j— **Občni zbor Narodne čitalnice** se je vršil 30. januarja v Narodnem domu. Kakor je posneti iz poročil funkcijonarjev se je čitalniško delo osredotočilo predvsem v knjižnici, kar je predsednik g. dr. Komljanec izrecno poudarjal. Knjižnica ima preko 2000 knjig v slovenskem srbohrvaškem in nemškem jeziku Iz blagajniškega in tajniškega poročila je nadalje razvidno. da je storila Narodna čitalnica veliko uslugo ptujskemu slovenstvu s tem, ko mu je preuredila in dala na razpolago zgornje prostore v Narodnem domu Društvo se je moralo zaradi tega zadolžiti za preko 60.000 Din. Prostori ki jih je dala Narodna čitalnica preurediti so za naše razmere še za dolgo časa reprezentativni Od dolga je Narodna čitalnica v teku l. 1931 odplačala že 18.000 Din Njen najboljši podpornik je Posojilnica. ki ji gre na tem zahvala Pri volitvah je bil izvoljen zopet stari odbor.

j— **Ptujska poslovalnica Kmetijske eksportne družbe zaprta.** Te dni je dobila policija nalog da zapečati uradne prostore poslovalnice mariborske Kmetijske eksportne družbe ki se je nahajala v Cankarjevi ulici 3 Poslovalnico so šele pred kratkim odprli.

j— **Tatvina kolesa** Pri g Kodeli Viktorju ključavničarskemu mojstru v Ptuju se je mudil neki mladi moški ki ga je prosil za podporo češ da je iz Avstrije. Po njegovem odhodu je pa g. Kodela zapazil da je izginilo njegovo še skoro novo moško kolo znamke »Phönix« s tovarniško številko 338680

j— **Za dijaško kuhinjo v Ptuju** se je nabralo dne 1 t. m ob priliki poroke Alberta Kureža z gdč Marijo Kekčevo v Moškanjcih 300 Din Iskrena hvala!

j— **K protituberkulozni ligi** je pristopila tukajšnja tovarna čevljev »Petovia« kot ustanovni član z zneskom 1000 Din.

Iz Prekmurja

pm— **Prosvetni odsek dolnjelendavskega Sokola** pripravlja igro »Trije vaški svetniki«. Za dramo »Razvaline življenja« ki smo jo videli minilo jesen na našem odru prihaja sedaj še priljubljena burka. Naš sokolski oder oživlja. kar je treba samo toplo pozdraviti.

pm— **V volilnem imeniku za Mursko Soboto**, ki je med uradnimi urami na občinskem uradu vsakomur na vpogled. je bilo črtanih 21 na novo vpisanih pa 45 volilnih upravičencev.

Iz življenja na deželi

SEVNICA OB SAVI Dramski odsek Sokola v Sevnici je uprizoril v soboto 6. in v nedeljo 7 t m na novem odru veseloigro »Španska muha« v režiji brata Jančigaja«. Igra je zelo dobro uspela. — Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Sevnici je imela v nedeljo 7. t. m. redni letni občni zbor Kot novi predsednik je bil izbran g. Pšeničnik graščinski oskrbnik v Sevnici kot tajnik g. Bonča učitelj v Sevnici, blagajniško mesto je prevzel g. Simončič Aleksander. Upamo, da bo sadjarska podružnica v Sevnici v tekočem letu delavna. — Sevniški občinski odbor je imel v nedeljo 7. t m sejo na kateri se je med obširnim dnevnim redom razpravljalo tudi o ustanovitvi krajevne zaščite dece in mladine Društvo bo v kratkem ustanovljeno kar je le odobravanja vredno — K Županski zvezi dravske banovine so pristopili župan in občinski svetovalci — Predavanja kmetijskega nadaljevalnega tečaja se vrše vedno ob ponedeljkih in četrtkih popoldne v osnovni šoli. Poslušalcev je zadovoljivo število. — V nedeljo 14 februarja od 8 do 10 dopoldne bo v osnovni šoli skioptično predavanje O domači obrti bo predaval g. Božo Račič iz Ljubljane.

RADEČE Občni zbor podružnice Družbe sv Cirila in Metoda bo v nedeljo 14 t. m. ob 15. v gostilniških prostorih gospe Ljudmile Flinerj v Radečah št. 100. Vsi člani vljudno vabljeni.

Oproščen zaradi uboja v silobranu

Kako je orjaški Škraba plačal napad z življenjem

Ljubljana, 12. februarja. Po gasilski veselici ki je bila lani 12 julija na vrtu Bricljeve gostilne v Štepanji vasi in je potekla brez vsakega incidenta, se je po polnoči razvila na cesti v bližnjem mostu čez Gruberjev prekop fantovska bitka. Najprej si je skočila v lase neka skupina fantov nato pa je sledil napad na dva mirna domov odhajajoča gosta. Streljali so. In v krvi je obležal Valentinčičev hlapec. silno močni. 182 cm visoki France Škraba, ki je izzval napad in je bil zadet od krogle v želodec. Prepeljan v bolnico je čez nekaj dni podlegel poškodbam. Dejanja je bil obtožen strojni mazač mestne elektrarne Josip Jančar rojen 2. marca 1905 v Gaberju pri Trebeljevem Poseduje hišico v Štepanji vasi in je oženjen. Že njegova zunanjost kaže. da je miren in trezen mož. Branil se je pač pred nasilnim napadalcem Danes ob 11.30 se je proti njemu vršila kazenska razprava pred malim senatom pod predsedstvom s. o. s. g. Antona Mladiča Branil ga je odvetnik doktor Rudolf Krivic s javno obtožbo je zastopal državni tožilec dr Fellacher.

Jančar je kratko navajal svoj zagovor: »Bil sem v službi do polnoči Prišel sem popolnoma trezen v Bricljevo gostilno kjer sem povečerjal in spil četrtinko vina Okoli 1.30 sem z Bokavškom odhajal domov Na cesti kakih 12 korakov od gostilniške ograje sta me napadli 2 osebi s koli in z nožem Udarjen sem bil po glavi Jaz sem jima zaklical: »Pustite me! Bom streljal!« Odvrnila sta »Kaj boš streljal hudič?« In še bolj sta me obdelavala.«

Obtoženec je najprej ustrelil v zrak a nato je streljal na res. S težavo se je rešil pred napadalci v gostilno. kjer je nato ostal nad eno uro.

Obtožencev spremljevalec France Bokavšek je povedal: »Jaz sem se napadalcev ustrašil. Čul sem Jančarja: »Ne z nožem! Če ne bom streljal.« Pa sta oba mahala po njem. Posebno divji je bil oni veliki.«

Jože Bregar ki je pomagal Škrabi, je popisal dogodek in je sam v preiskavi zaradi tepeža Trdil je. da je ustreljeni Škraba imel prazne roke.

Rudolf Avbelj kot glavna razbremenilna priča je v podrobnostih opisal razvoj krvavega napada Potrdil je da je imel ustreljeni nož v rokah in je prvi navalil na obtoženca. Ta je zaklical: »Pustite me! Bom streljal!« Škraba pa je zakričal: »Le po njem!«

Ostale priče so izpovedale nekatere postranske, nebistvene okolnosti. Državni tožilec je v svojem govoru vzdrževal obtožbo na uboj. dočim je branitelj predlagal oprostitev, ker je Josip Jančar ravnal v upravičenem silobranu.

In senat je Jančarja popolnoma oprostil

*

Nato je stopil pred sodnike 26 letni krojaški pomočnik Ignacij Kolar iz Dravelj Po ječah je zaradi tatvine že presedel 14 let in 6 mesecev Ima v registru zapisanih 23 kazni Suh in majhen možiček ki malo govori Zaradi tatvine 1000 Din vrednega kolesa in zaradi poneverbe 500 Din vrednega kolesa je bil Naco obsojen na 15 mesecev robije v izgubo častnih državljanskih pravic za 3 leta in po prestani kazni bo kot tujemu imetju nevaren človek pridržan v zavodu še 2 leti. Naco je izjavil da se bo pritožil proti visoki kazni.

Gospodarstvo

K popisu davčnih zavezancev

Pred dnevi smo pod gornjim naslovom priobčili članek, ki se peča z načinom popisa davčnih zavezancev ki ni v skladu z zakonom o neposrednih davkih niti z njegovim pravilnikom Tudi »Trgovski list« se v svoji četrtkovi številki obširno bavi s tem vprašanjem in pravi med drugim

Obrazec za popisovanje je finančni minister točno predpisal v pravilniku Prijavne pole. ki so jih prejeli davkoplačevalci v Ljubljani. pa nalagajo davkoplačevalcem mnogo večje dolžnosti Poleg vprašanj, ki so predpisana v pravilniku. zahteva prijavna pola še podatke o rojstvu, o zasebnem stanovanju in najemnini. o številu članov rodbine, ki jih vzdržuje davčni zavezanec. o plači služkinje. o nepremičninah zavezanca in o dohodkih od teh nepremičnin. o ostalih virih dohodkov ter njihovi višini o oddajanju opremljenih sob v najem. o višini plačanih davkov in doklad v l. 1931 in o dohodkih članov rodbine.

Izpolnjevanje letne najemnine je docela nepotrebno. ker jo davčna uprava mora ugotoviti iz prijave za zgradarino, ki jo ima itak na razpolago. Neprilika pri izpolnjevanju tega vprašanja obstoja v glavnem v tem. da se popis vrši v februarju, prijave so se pa vlagale v jeseni in so se med tem časom več ali manj, vsaj ponekod, izvršile izpremembe v najemnini, poleg tega pa najemniki največkrat niti natanko ne vedo, koliko znaša davku zavezana najemnina ker ž njo vred plačujejo tudi mestne davščine. Nadaljnji podatki, ki se tičejo zasebnih razmer o poslih, o številu družine. o dohodkih iz nepremičnin, o podnajemu in o zaslužkih družinskih članov niso predpisani in jih vsak tudi ne daje rad na razpolago. tako da morejo o njih vedeti razen njega in davčne uprave še druge osebe, ki nimajo s prireditvijo davkov pravega posla. To so stvari, ki so vsekakor delikatnega značaja in katere bi lahko davčna uprava ugotovila sama z zaslišanjem davkoplačevalcev. ako pripisuje njim važnost in zakonito pravico da jih ugotavlja.

Največ komentarjev pa vzbuja vprašanje. koliko je doličnik plačal v l. 1931. na davkih in dokladah Davkoplačevalcem se čudno zdi. da se potrebujejo za popis taki podatki, za katere davčna uprava itak sama najbolje ve.

Nadalje pravi »Trgovski list«:

Zanimali smo se. kako se popisujejo davkoplačevalci v drugih mestih in smo ugotovili. **da popisujejo druga mestna načelstva davkoplačevalce tako kakor to določa obrazec v pravilniku k zakonu o neposrednih davkih torej na tiskovinah katere so uporabljale prejšnja leta.**

Predpisi se torej v tem pogledu niso izpremenili Le razpis ministrstva za finance od 22. decembra 1931, br. 92.875 nalaga davčnim upravam. da si pribavijo podatke za predpis davka na neoženjene osebe in jih opozarja da naj dajo popisnim organom točne instrukcije, da ne izpuste iz popisa podatkov o rentnem davku

Podatki, ki se zahtevajo v Ljubljani od davkoplačevalcev, v kolikor jih ne vsebuje obrazec pravilnika. gredo preko predpisov in so izven okvirja zakona razen podatkov. ki se nanašajo na ugotovitev ali je dotični davkoplačevalec davku na neoženjene osebe podvržen

Ker izpopolnjevanje popisa povzroča davkoplačevalcem v Ljubljani precejšnje neprilike bi bilo vsekakor umestno da se ugotovi, kdo je občini dal navodila za ta način popisa, ki nima opore niti v zakonu, niti v pravilniku in tudi ne v internih razpisih finančnega ministrstva Ljubljanski davkoplačevalci ne morejo iti molče preko tega.

K gornjim izvajanjem »Trgovskega lista« naj še pripomnimo. da smo prejeli od nekega maribor načelnika formular za popis **davčnih zavezancev v Mariboru. ki se bi**stveno razlikuje od ljubljanskega formularja. Poleg vprašanj, ki so predpisana v davčnem pravilniku. vsebuje popisna pola le še vprašanje o rojstnem letu, vprašanje, ali je popisanec samski ali poročen, vdovec ali ločen (ta vprašanja so potrebna zaradi samskega davka) in vprašanje, ali popisanec daje opremljene sobe v najem. Formular ima izrazit značaj popisne pole in ne prijavne pole ter tudi ne zahteva podpisov zavezancev, še manj seveda vsebuje kako opozorilo o kazenskih sankcijah v zvezi s tem popisom.

Zborovanje gostilničarjev v Laškem

V četrtek se je vršil v Laškem v hotelu »Savinja« 46-letni občni zbor Zadruge gostilničarskih obrti v Laškem pod predsedstvom zadružnega načelnika g. Cirila Majcena. Zborovalci so odposlali Nj. Vel. kralju vdanostno brzojavko. obenem pa tudi pozdravni brzojavki ministrskemu predsedniku g. Peri Živkoviću in trgovinskemu ministru g. dr. Krameriju. Načelnik je poročal o organizacijskem delovanju zadruge, ki je lani predvsem delovala za odpravo regijskih taks, za opravo ali vsaj pravičnejšo odmero točilnih taks. za plačevanje trošarin šele po nastavitvi vina itd. Nameravani učni tečaj v Laškem se zaradi prepičlega števila priglašencev žal ni mogel vršiti. Delegati za občni zbor v Ljubljani so bili pooblaščeni. da zastopajo tamkaj stališče za znižanje prispevka zvezi. Soglasno so bili odobreni tudi računi za preteklo leto. kakor tudi proračun za letos.

Pri volitvah je bil soglasno z vzklikom izvoljen za načelnika namesto dosedanjega agilnega načelnika g. Cirila Majcena, ki se je preselil v Ljubljano, laški hotelir in znani organizator g. Ognjeslav Trop. za podnačelnika pa g. Franc Henke, restavrater v Laškem. Novi načelnik g. Trop se je v iskrenih besedah zahvalil odhajajočemu dosedanjemu načelniku g. Majcnu za njegovo požrtvovalno in uspešno delovanje. obenem pa je orisal njegove neprecenljive zasluge za razvoj gostilničarskega stanu Njegova izvajanja so sprejeli navzoči gostilničarji z odkritim glasnim pritrjevanjem. Nato je poročal o stanju akcije za postavitev Gostilničarske pivovarne v Laškem njen predsednik g. Majcen. Delo zaradi nediscipliniranosti gotovih delničarjev sicer nekoliko počasneje napreduje. toda stvar bo po vseh znakih v polni meri uspela.

Med slučajnostmi je bilo sklenjeno. da poseben 6-članski odbor sestavi cenik jedil in pijač. ki ga mora najpozneje v enem tednu predložiti politični oblasti v potrditev Cenik je bil sestavljen takoj po končanem občnem zboru. Razpravljalo se je še o rednem poslovanju gostilničarske »Samopomoči« in o novem obrtnem redu. ki predpisuje nov način strokovnega združevanja **nakar se je zbor soglasno izrekel za skupne zbornice pod pogojem. da bo dobilo gostilničarstvo v Ljubljanski Zbornici za TOI svoj poseben avtonomni odsek. ki bo končnoveljavno odločal o zadevah ki se tičejo izključno gostilničarskega stanu.** Ko je načelnik še sporočil zborovalcem opozorilo sreskega načelstva. da morajo biti gostilniški lokali v popolnem redu v pogledu higijenskih predpisov ker se bodo sicer zanemarjene obratovalnice zaprle in bodo lastniki kaznovani, je zaključil lepo uspeli občni zbor, ki se ga je udeležilo 45 članov.

= **Znižanje občinskih davščin in stanovanjske najemnine.** Kakor smo pred tedni poročali je mestna občina ljubljanska z novim proračunom znižala mestne davščine in najemnine. tako da znaša sedaj pri starih hišah gostaščina 5% (doslej 6%) vodarina 7% (doslej 9%) in kanalska pristojbina 2% (doslej 2%) skupaj torej 14% nasproti 17% v letu 1931 Tudi v novih hišah se občinske davščine na najemnine znižajo Ker mnogi hišni lastniki v Ljubljani poleg najemnine posebej pobirajo od svojih najemnikov te davščine, nam prihajajo vprašanja. zakaj hišni lastniki znižanja teh doklad ne upoštevajo pri plačevanju najemnine Na ta vprašanja moramo ugotoviti naslednje: Znižanje občinskih doklad na najemnine je občinski svet sklenil z izrecno motivacijo. da pripomore k znižanju previsokih najemnin V veljavo pa bo stopilo to znižanje seveda šele, čim bo občinski proračun potrjen Ker pa se ni bati. da ministrstvo ne bi potrdilo znižanja teh davščin bi bilo umestno, da hišni lastniki to znižanje že sedaj upoštevajo pri plačevanju najemnine, ker bo veljalo to znižanje čim se potrdi proračun. za vse leto 1932 Če pa hišni lastnik tega sedaj noče storiti tedaj bo moral. čim bo občinski proračun potrjen, razliko obračunati z najemnikom in mu priznati tedaj preveč plačane davščine

= **Kovanje srebrnih novcev po 10 in 20 dinarjev.** Kakor znano bo prvo partijo naših novih srebrnih novcev po 10 in 20 Din izdelala državna kovnica v Londonu. Naša Narodna banka bo v kratkem odposlala v London svojo zalogo starih srebrnih novcev. ki jo je država od nje prevzela v smislu lanske pogodbe med državo in Narodno banko ob priliki prehoda k zlati valuti. V bilanci Narodne banke je kovinska vrednost teh starih srebrnih novcev vnešena s 33.9 milijona dinarjev. V London bodo odposlani tudi srebrni novci, ki jih je v zadnjem času Narodna banka v imenu države odkupila od naroda Vsega bo Narodna banka odposlala v London 75.000 kg srebra ali 7 in pol vagonov. Do novembra mora londonska kovnica prekovati vse to srebro v novce po 10 in 20 dinarjev z likom Nj. Vel. kralja.

= **Nevarnost za naš izvoz jajc v Nemčijo** Kakor poročajo iz Berlina, pripravlja nemška vlada ukrepe za zaščito produkcije jajc. Ti ukrepi vsebujejo precejšnjo nevarnost za naš izvoz jajc v Nemčijo. Pripravljena je že naredba, po kateri se morajo uvožena jajca žigosati. Jajca iz hladilnic naj se posebej označijo. Nadalje je predvideno povišanje carine na jajca od 5 na 30 mark pri metrskem stotu, tako da bi carina znašala 15 pfenigov pri komadu ali okrog 20 par. Za uveljavljenje teh ukrepov pa so potrebna še pogajanja z nekaterimi državami, s katerimi je carina pogodbeno vezana.

= **Avstrijski šiling in zlato.** Čeprav drži avstrijska Narodna banka tečaje tujih deviz prisilno na zlati pariteti, je vendar tečaj šilinga v prostem prometu v inozemstvu precej pod pariteto. Disparitete šilinga pa se kaže tudi v notranjosti Avstrije, in sicer v visoki ceni zlatu na prostem trgu. V državi, ki ima zlato valuto, se cena zlatu, kakor znano, ne more spremeniti, ker je denar v fiksni relaciji z zlatom. Če se je torej v avstrijskem notranjem prometu zlato podražilo, je to le znak, da je zaradi drakoničnih avstrijskih deviznih omejitev prenehala vsaj praktično zveza med denarjem in zlatom in da se disparitete šilinga kaže tudi v notranjosti države. Pred štirimi tedni se je na Dunaju prodajalo zlato že z 28% pribitkom k oficijelni ceni 4783 šilingov za kilogram Od tedaj je ta pribitek stalno naraščal, tako da je dosegel že 42 %, te dni pa je prvič zopet popustil na približno 36 %.

= **Podvojitev nemških carin na trdi les.** Nemška vlada je na podlagi zakona o pooblastilu za spremembo carinskih postavk v sporazumu z državnim gospodarskim svetom povišala carine na trdi les in izdelke od trdega lesa. in sicer v splošnem za 100 odstotkov. Zvišanje carine se nanaša na hlode in trame iz trdega lesa, na rezan trdi les, na pragove, kocke za tlakovanje, kolarske polizdelke in za trdi les za sodarstvo (pri tem je izvzet sodarski les iz hrastovine). V splošnem pa se po novi naredbi trdi les deli na dve skupini. Prva skupina, za katero ne velja povišanje, obsega gabrovino, jesenovino, orehovino, »hickory« in vse vrste lesa od sadnega drevja: druga skupina, za katero velja carinsko povišanje. pa obsega vse ostale vrste trdega lesa. Pri kolarskih polizdelkih velja povišanje ne glede na vrsto lesa. To povišanje bo zadelo tudi naš izvoz, ker se iz naše države izvaža v Nemčijo predvsem trdi les. Tako smo leta 1930. izvozili v Nemčijo za 7 milijonov Din friz, za 10 milijonov Din hrastovine, za 3 milijone jesenovine in za 3 milijone Din orehovine bukovine in gabrovine.

= **K novemu formatu opeke.** Prejeli smo: Odsek opekarn Zveze industrijcev je na svoji seji 9. t. m. razpravljal o vprašanju novega formata opeke, zlasti glede na odpor, ki se je v nekaterih krogih pojavil, proti uvedbi novega malega formata. Odsek opekarn ne smatra za primerno. da bi se spuščal v javno polemiko o umestnosti ali neumestnosti uvedbe novega formata zidakov, ker je to vprašanje že rešeno z naredbo g. ministra za gradbe od 13. januarja. Glede na poročila o razpravi v sekciji Udruženja inženjerjev in arhitektov pa mora odsek opekarn ugotoviti, da vsebujejo nekatere stvarne navedbe ki niso točne Predvsem je netočna trditev, da je naša opekarska industrija kartelirana. Odsek opekarn ugotavlja, da opekarne v naši državi niso kartelirane. Nadalje se navaja kot argument proti uvedbi novega formata, da bodo veliki obrati format na svojih strojih lahko avtomatično spremenili, dočim bo to pri manjših obratih, ki delajo z modeli, nemogoče oziroma bo zahtevalo nove velike stroške. Odsek opekarn ugotavlja da ta argument ne velja ker je preureditev od starega na novi format tako pri velikih kakor pri malih obratih zvezana s prav malenkostnimi izdatki.

= **Dobava smučarskih čevljev se bo vršila potom ustmenih licitacij in sicer: 20 t. m pri III oddelku Zavoda za izdelavo vojaških oblek v Zagrebu in 29 t m pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani (Oglas in natančnejši podatki so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI)**

= **Dobava pekovskega orodja** Dne 22. t m se bo vršila pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba glede dobave pekovskega orodja (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI

= **Dobave** Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 29 t m ponudbe glede dobave 140 kub metrov jamskega lesa. 150 komadov kalipatron. 1000 kg rafiniranega destilata mineralnega olja 200 mannesmanovih cevi in 10 kolen za cevi (Pogoji so na vpogled v Zbornici za TOI v Ljubljani) — Dne 9 marca t. l se bo vršila pri direkciji državnih železnic v Subotici ofertna licitacija glede dobave materijala za gornji ustroj. (Oglas je na vpogled v Zbornici

Borze

12 februarja

Na ljubljanski borzi se je deviza Berlin danes okrepila. enako pa se je dvignila tudi deviza London Popustili pa sta devizi New-York in Amsterdam

Na zagrebškem efektnem tržišču so tečaji Vojne škode ostali v glavnem nespremenjeni zaključki so bili zabeleženi za kaso po 249 in 250.50 za februar po 246 in za marc po 243 Promet je bil še v 7-odst Blairovem posojilu po 46, 46.25 in 47 in v 6-odst. begluških obveznicah po 40

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2265.19 — 2276.55, Berlin 1333.60—1344.40 Bruselj 783.19 do 787.13 Curih 1096.15 — 1101.65 London 192.82—194.42 New York 5594.35—5622.61. Pariz 221.22—222.34, Praga 166.27—167.13. Trst 291.10—293.50

Zagreb. Amsterdam 2265.19—2276.55 Bruselj 783.19—787.13 London 192.82—194.42, Milan 291.10 — 293.50. Newyork kabel 5616.35—5644.61. Newyork ček 5594.35 do 5622.61. Pariz 221.22—222.34 Praga 166.27 do 167.13. Curih 1096.15—1101.65.

Curih. Beograd 9.05 Pariz 20.1850. London 17.66 Newyork 512.37 Bruselj 71.45, Milan 26.60 Madrid 40.25. Amsterdam 206.65. Berlin 121.80. Stokholm 99 Oslo 96. Kobenhavn 97.25 Sofija 3.71 Praga 15.17, Varšava 57.45, Bukarešta 3.05

Efekti.

Zagreb Državne vrednote: Vojna škoda 249.50—250. za februar 242—246 za marc 243—244. za julij 243 245 za december 235 den., 4-odst. agrarne obveznice 28—31. 6-odst. begluške obveznice 39 — 41. 7-odst. Blair 46—46.50. 8-odst Blair 52.50—53. 7-odst. Drž. hip. banka 47—49

Beograd. Vojna škoda 250 zaklj., 7-odst. investicijsko 58.50 den., 6-odst. begluške 41.75—42.50. 7-odst Blair 46.50 den.. 7-odst. Drž. hip. banka 49.50 zaklj.. Narodna banka 4920—5000.

Dunaj Bankverein 11.50 Eskomptegesell. 113. Staatseisenbahnges. 19.30. Trbovlje 35.45. Alpine - Montan. 13.50.

Blagovna tržišča

LES

+ **Ljubljanska borza (12. t. m.). Tendenca** za les slaba. Zaključkov ni bilo. Povpraševanje je za 1 dopiion od 45 antenel (15—16 metrov dolžine, tudi več, premer spodaj 18 centimetrov, na vrhu 8—12 cm) in za dopolnitev smrekove deske (40. 30 in 25 mm, III.), nadalje za 640 moralov (v raznih predpisanih dimenzijah). — Povpraševanja. ki se pojavljajo sedaj ob začetku pomladne sezone, so bolj informativnega značaja. V splošnem je lesna kupčija mlačna kakor prej. Vsa povpraševanja po bukovini se nanašajo le na suho ali parjeno blago (kvalitativno dobro, I., II. in 20-odst. III.) Zaradi nazadovanja produkcije pa tega blaga pri nas primanjkuje. Tesan les se išče v gotovih dimenzijah. Po sedanjih znakih se za tesan les obeta boljša konjunktura. Ivoz drv popušča.

ŽITO

+ **Winnipeg**. 12. februarja. Začetni tečaji: **Pšenica**: za maj 64.375, za julij 65.75, za oktober 67.25.

+ **Novosadska blagovna borza** (12. t. m.). Tendenca nespremenjena. Promet 26 vagonov **Rž**: baška 165 — 170 — **Oves**: baški sremski banaški 125 — 130 **Ječmen**: baški in sremski 63/64 kg 125 — 130. baški in sremski pomladni: 67/68 kg 150 — 160. **Koruza**: baška 70—71: okolica Sombor 71 do 72: za marc - maj 77.50 — 80: banatska 69—70: sremska 71—72: sremska, pariteta Šid 73—74. **Moka**: baška in banatska »0gg«, baška in banatska »0g« 360 do 380; štev. »2« 340 — 360; »5« 305 - 310; »6« 255 do 265; »7« 190 — 200 »8« 122.50 — 127.50 — **Otrobi**: baški in sremski 85 — 90. banatski 80 — 85 **Fižol**: baški, sremski, beli, brez vreče 180 — 185

+ **Budimpeštanska terminska borza** (12. t. m.) Tendenca oslabljena, za rž čvrstejša; promet tih. **Pšenica**: za marc 11.77 — 11.78, za maj 12.61 — 12.62; **rž**: za marc 13.72 do 13.75. za maj 14.58 — 14.60; **koruza**: za maj 14.35 — 14.40.

Radio

Izvleček iz programov

Sobota, 13. februarja

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas. plošče. — 17: Mladinska ura. — 18: Žumberaški uskoki. — 18.30: Človek in stroj. — 19: Angleščina. — 19.30: Mladinska šolska organizacija. — 20: Klavirski koncert ge Šmale - Švajgerjeve. — 20.45: Samospevi gdč Kosovinc. — 21.15: Citre s spremljevanjem kitare. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Salonski kvintet.

Nedelja, 14. februarja

LJUBLJANA 8: Kmetijsko predavanje. — 9: Esperantsko predavanje. — 9.30: Cerkvena glasba. — 10: Versko predavanje. — 10.30: Ognjeniki zemlje. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas. poročila. plošče. — 15: Rezultati predavanja dr. Vebra. — 15.15: Dekliška ura. — 15.45: Citre. — 16.45: Igra. — 20: Simfoničen koncert na ploščah. — 20.45: Duetni večer ge. Bernot-Golobove in gdč. Mezetove. — 21.30: Salonski kvintet. — 22: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 11: Plošče. — 12.30: Radio-orkester. — 16: Koncert ciganske kapele. — 17: Opereta. — 19: Narodne pesmi. — 20.15: Zborovski koncert. — 21.35: Klavirske skladbe — 22.10: Poročila. — 22.35: Ruske ciganske pesmi. — 23.05: Jazz — ZAGREB 11.40: Koncert na ploščah — 15: Koncert lahke glasbe. — 20.30: Violinski koncert — 21.45: Lahka in plesna glasba. — PRAGA 16: Koncert iz Mor. Ostrave. — 18: Vokalna komorna glasba — 19: Zabaven program — 19.30: Neapelske pesmi — 20: Zabaven večer — 22.30 Jazz. — BRNO 18: Klavirski koncert. — 19: Ves program iz Prage. — VARŠAVA 17.45: Lahka glasba. — 20.15: Koncert orkestra in solistov. — 21.55: Klavirske skladbe. — 23 Godba za ples — DUNAJ 9.50: Cerkvena glasba — 11: Simfoničen koncert. — 12.15: Lahka godba — 13.10 Godalni kvartet — 15.30: Popoldanski koncert. — 18.50: Komorna glasba. — 20: Dramski večer — 22: Lahka glasba. — BERLIN 20: Koncert Wagnerjeve glasbe iz filharmonije — 22.20: Plesni večer — KÖNIGSBERG 15.45: Moderne pesmi. 16.20: Operni orkester — 20.15: Slušna igra. — 21.30: Iz dunajskih operet — 23: Prenos iz Berlina — MÜHLACKER 16: Popoldanski koncert — 19.45: Klavirski koncert — 20.10: Prenos cerkvene glasbe. — 21.30: Tretje dejanje Wagnerjeve opere »Siegfried« — 23: Komorna glasba — BUDIMPEŠTA 16.15: Hubayeva glasba. — 19.30: Madžarski večer — 20.45: Lahka godba. — 23: Jazz in ciganska godba. —

KULTURNI PREGLED

Prekmurje v naši književnosti

Ob knjigi Miška Kranjca „Težaki“

Prekmurska ravan. Veliki kompleksi njiv z obeh strani ceste. Vzorno arondirana polja, široka, dolga, da se orač na drugem koncu njive kar izgubi: to so vam brazde, to valovi, ko dozori žito! Tam, kjer je prst slabša, so pašniki; če vidiš pastirje in čredo, pa one dekorativne vodnjake z bruno, se zaveš, da so to res pastirji in črede resnično črede. Nekje sredi polja je pristava ali marof. Te stavbe so si hudo podobne: nizke, dolge, s številnimi okni in vratmi, z obsežnimi hlevi in gnojišči: sredi dvorišča je zopet neizogibni vodnjak z bruno. Ko prideš v bližino vasi, se slika izpremeni: zemlja je razparcelirana v kratke in ozke njive, kjer se na majhnem prostoru tesnijo najrazličnejše kulture; prejšnje široke linije so zabrisane, fevdalni gospodarski red se je umaknil agrarnemu liberalizmu, ki ima bolesten nagib, da vse drobi, kosa, individualizira. Iz bližnje grofovske graščine, ki se kakor od studa pred vsem majhnim in nizkim in plemiško izolirana po visokem drevju, dviga nad skromno vas, zdrči časih na cesto kočija. To je dogodek v vasi; lahko da se pripelje grof ali grofica. Nimb višjih, nadčloveških bitij obdaja te tuje ljudi, ki se kdaj pa kdaj pojavijo v graščini; v nobenem družabnem redu se ne more v toliki meri kot v fevdalnem razviti kult socijalnih zajedalcev. Med podložnikom-težakom in grofom so vprav mitične razdalje. Če hočeš videti ilustracije k osnovnim naukom zgodovinsko-materialistične sociologije, jih vidiš še na prekmurski ravnici, z njenimi graščinami, marofi, vasmi in trgi, z nazornimi potezami grofovske in kmečke posesti, z vsemi stopnjami fevdalne družabne hijerarhije, ohranjene še v 20. stoletju pod mistično zaščito krone sv. Štefana in madžarskega milenijskega imperijalizma. Vse ostalo: romantiko s cigani, židovsko trgovino itd. dobiš povrh, takisto razgledničarske motive cest z visoko, premo stražo jagnedov, pa oni dih madžarskih pust, ki ga slutiš od vzhoda, kjer se nebo v ravni črti dotika tal. Ah, Panonija, naša bedna, slovansko-ogrska Panonija.

Kaj vedo alpski ali primorski Slovenci o tem perifernem delcu slovenstva, ki je stoletja živel od milosti fevdalnega gospodarstva, versko razcepljen v katoličane in reformirance, jezikovno osamljen, prepuščen lastni kulturni moči, ki je v tej zapuščenosti in fevdalni izmozganosti dosezala ogromne uspehe, ko je dala Küzmiča in druge avtorje domačih nabožnih knjig. Zato je po letu osemnajstem, ko je tudi na Ogrskem pokalo in je padla glava fevdalnega zagovornika z liberalno-meščansko krinko, grofa Istvana Tisze, ko je drugi grof v silni zmedi omajanega fevdalnega sistema pripravil rdečo republiko Bela Kuna, bilo nekam čudno srečanje prekmurskih Slovencev s Slovenci iz meglenega, neznanega »Preka«. Naš alpski živelj, ki se je spustil na obmejna tla ogrskih fevdalcev, je začel izpreminjati tradicijonalne oblike ljudskega življenja. Od fevdalnega gospodarskega reda so ostale samo še razvaline, ki kažejo vso njegovo nekdanjo moč. Agrarni liberalizem parcelira velika zemljišča ter stavi gmotne pogoje in odnose prebivalstva na novo osnovo. V takem presnavljanju je poteklo prvih trinajst let Prekmurja v Jugoslaviji. Kulturno se je v tem času takisto izvršil preobrat: zabloda o posebnem jeziku je padla kakor mrena z oči in slovenski Prekmurec, ki je že za časa Trubarja dobival v središča slovenstva prve protestantske knjige, je sprejel pismeni jezik in tradicijo Prešerna, Cankarja, Župančiča.

Prekmurje nam je dalo že svojega prvega pisatelja.

Miško Kranjec, avtor »Težakov«, ki so pravkar izšli pri »Tiskovni zadrugi« kot prvi zvezek njene nove zbirke »Slovenske poti«, je prvi prekmurski Slovenec, ki se je včlanil v naše sodobno slovstvo z res kvalitetnim delom. »Težaki« so njegov prvi večji tekst, zakaj doslej smo ga poznali le po krajših novelah v »Lj. Zvonu« in »Domu in svetu«. Kranjec se je v »Težakih« samo dotaknil socijalnega procesa, ki presnavlja Prekmurje. Pisec je še premlad in po svojem notranjer značaju preveč lirskega in introspektivnega duha, da bi bil spisal socijalno povest. Njegova novela o težakih je zgodba v duhu Knuta Hamsuna iz »Blagoslova zemlje«. Preveva jo v rahli, bolj sluteni kakor jasno poudarjeni barvitosti in toploti kmečka ljubezen do grude. V povesti ne čutimo samo diha prekmurske ravni in vonja njenih polj, pašnikov in cvetočih akacij, marveč zaznavamo tudi svojsko duševnost nje prebivalcev, zoblikovano v dolgih rodovih, ki so klonili tilnik fevdalnemu redu in prikrivali svoje »grešne« sanje o lepšem, svobodnejšem življenju.

Težaki — to so ljudje z marofa, »borošje«, stalni delavci, ki žive na veleposestniški zemlji kot kasta, ki v agrarni hijerarhiji ni najnižja: pod njimi so še hlapci, pastirji, dninarji. Tvorijo stan, ki je podoben viničarjem Slovenskih goric. Graščina jim daje stanovanje na marofih in drobtine iz polnih kašč. Kos suženjstva z navidezno svobodo: gmotno so prikovani na veleposestniško zemljo in na ves fevdalni sistem. Kdo je že pisal o težakih? Kakšno je njihovo življenje? Kaj jih veseli in žalosti v tesnem svetu, ki mu je središče marof in čigar vidni bog se včasih prikaže v graščini — nedostopen kakor prikazen z drugega sveta?!

»Marof pa je stal, kakor vedno. Zazdelo se je Karčiju da ta marof že od vekov tako stoji in bo stal, da gre tu življenje isto pot, brez dogodkov in vznemirjanj. Ljudje žive zaprti, brez velikih sanj in hrepenenj« (str. 40).

Kranjec je obogatil snovni materijal slovenske povesti z ljudmi in življenjem takega propadajočega grofovskega marofa. Zajel je poprevratno dobo, ko se trga fevdalni mit, ko grofom jemljejo zemljo in jo delé revežem. Tudi težaki z marofa postanejo deležni plodov te mirne agrarne preosnove, ki jo izvaja nova jugoslovenska oblast. Dobri oskrbnik Karči jim preskrbi iz graščinskega gozdov les, da si postavijo hiše na svoji grudi. Začenja se novo življenje. Marof, lupina starega sveta, ostane sam. Se oskrbnik ga zapusti. Svet se je izpremenil.

To je socijalni okvir Kranjčeve povesti. Vanj je pisec postavil kot osrednjo osebo oskrbnika Karčija in njegov svojevrsten ljubezenski odnos do težakinje Nuše. Ta Karči je nekam problematična, preveč hamsunovska osebnost, toda Nuša in Katica živita. Tudi ostale osebe so dokaj dobro zadete; vsaka predstavlja v tem osvetju drobnih skrbi in vprašanj svoj svet. A važnejša od oseb in psihološko nedognane Karčijeve ljubezni do Nuše je celotna atmosfera, ki leži nad Kranjčevimi »Težaki«, — barva in vonj tega skritega človeškega življenja v majhnem delcu naše obče usode.

Čeprav bi lahko temu onemu ugovarjali, je vendar Kranjčeva povest po svoji pripovedni tehniki, po snovi in po svojskem duhu, ki ga očituje, vsega uvaževanja vredna »vizitnica« za našo mlado književnost. Od Miška Kranjca si še mnogo obetamo. Samo on bo nemara kdaj spisal pravi roman Prekmurja, te danes še najbolj svojevrstne slovenske pokrajine; za tak roman so bili dosedanji poizkusi (Malešič) le prva priprava. —o.

Pariško pismo

Kulturni razmah Pariza — Cocteaujev film „Pesnikova srčna kri“ (Le Sang d'un poète) v Theater du Vieux Colombier

Pariz, februarja.

Smeri sodobnega pariškega kulturnega življenja so prav tako razgibane, so prav tako pestro razvejane, kakor je njegovo zunanje življenje samo. Pisatelji, pesniki, misleci, teoretiki, slikarji, glasbeniki in znanstveniki ne skrivajo svojih misli in spoznanj med ozke stene svojih soba (kakor v deželi Danski!), ampak jih zanosito razglašajo na najrazličnejših predavanjih, literarnih in umetnostnih večerih, v brošurah, letakih, literarnih in dnevnih časopisih, na bulvarskih in salonskih razstavah, na glasbenih prireditvah, v državnih in zasebnih gledališčih, na plesiščih in v salonih, še celo v kinu. V znameniti zasebni univerzi — Université des Annales — izpovedujejo svoja najosebnejša literarna in kulturna dognanja vodilni francoski mislecі (M. Maurois, P. Valery, M. Bedel, Cl. Fener in dr.). Na Sorbonni prireja zanimiva javna predavanja iz vseh znanstvenih področij Société des amis de l'Université de Paris, kjer bo predaval 15. februarja tudi znani B. Piccard o svojem poletu v stratosfero (Une journée dans la Stratosphère). Tu sem tudi poslušal izredno poučno predavanje o afriški in azijski pesmi (Voix lointaines — Chants d'Afrique, chants d'Asie) znanstvenika Ph. Sterna. Nebroj je vseh teh predavateljskih klubov n. pr. Société des Conferences, Société Theosophique, Centre Spiritualiste, Union Chrétienne de Jeunes Gens, Club des Psychitas, Club international d'Entudiants itd.

Celotne slike ti zapiski ne bodo mogli podati, toda v njih se bodo zrcalili posamezni literarni, umetnostni in kulturni dogodki, ki bodo utegnili zanimati ali celo plodno razgibati našega človeka.

*

Svojevrstna pariška zanimivost poslednjih tednov je pravkar prvič uprizorjeni **Cocteanjev film »Pesnikova srčna kri«**, ki ga igrajo v znanem gledališču »Društva petnajstih« (La Compagnie de Quinze) v **Théater du Vieux Colombier**. Ni me zanimalo le delo, ampak tudi gledališče samo ki izvira iz zgodnjih novodobnih teženj po svobodnem, sproščenem ustvarjanju. O početkih in osnovah tega gledališča je napisal nekaj izčrpnih člankov znani Jacques Copean in jih zbral v knjigi »Etudes d'art dramatique« (1922). Gledališče je majhno, komaj za 500 obiskovalcev je prostora, brez lož je in starinskih navlak. Skupina, ki ga vodi in izmenoma predvaja filme ali drame, je ostro usmerjena v neke vrste nadrealistično odrsko smer. Jean Coctean je v svetu zelo poznan po svojih polemikah, filozofskih debatah o religiji, po aforizmih in mnogih pesniških in prozaičnih spisih, dramah, novelah in esejih (n. pr. Le Potomak, Le Cap de Bonne - Esperance, Le Coe et l'Arlequine, eseji v »Paris Midi« Carte - Blanche, Poesies, Vocabulaire, Le Boeuf sur le Toit itd.). Njegovo novo filmsko delo, ki mu je napisal muzikalno spremljavo komponist Auric, član znamenite šestorice, je porojeno iz nadrealističnih teženj. Cocteanjev stil označuje Elie Gaguelin v uvodu h Cocteanjevi knjigi »Le secret professionnel« kot »réalisme supérieur«.

Predigra **»Les Mysteres de New - York«**, opremljena z drastičnimi zvočnimi vložki, ima namen, pokazati okostenelo in banalno igranje pred dvaisetimi leti (film je nameč iz l. 1915.). Predigri sledi nato Cocteanjev film, ki mu ni spisal pisatelj samo teksta, ampak ga je sam tudi insceniral in režiral.

*

»Pesnikova srčna kri«. — Postava v fantastični obleki in v zagonetnem prostoru kaže z roko neznano kam. — Izgine. Nekte se ruši lovarniški dimnik. — V svoji roli riše slikar, mlad mož, slečen do pasu, na platno čuden obraz. — Toda, čudo, usta na risbi se začno premikati. Presenečeni slikar poizkuša pravkar narisana usta izbrisati. — Vrata se odprejo in nekdo misli vstopiti. Ustraši se — izpod stropa viseča mreža se premika in tvori obraz — tedaj skoči neznanec nazaj; vrata se sama od sebe zaloputnejo za njim. Slikar potopi svoje roke v vodo, da bi se umil, a voda prične vreti, šumeti in na dlani slikarjeve desne roke se prikaže to usta. Dolgo strmi vanje, a na nobeden način jih ne more spraviti z roke. Tedaj usta spregovore: »l'air, l'air! — — Nato zaspi ob mizi. Ko se zbudi, strmi v svoje skrivnostno roko, poljublja jo. V sobi stoji kip žene, mrtev in mrzel. Slikar stopi k njemu in pritisne svojo desno roko na ženska usta. Mrtvi obraz se pričenja oživljati, usta prično rdeti in oči živo strmeti vanj. Usta razločno spregovore: »Stopi v ogledalo! Stopi v ogledalo!« — Slikar stoji pred velikim stenskim ogledalom in strmi vanj, razprostro roke, kakor bi božal njegovo gladino, tedaj se porodi neizmerno plesov, kakor krik sto utopljencev in slikar izgine v ogledalu. Enakomerno božajoče geste njegovih rok se rišejo iz daljave.

Hotelske sobe: št. 19, 21, 23. — Pred vrati čevlje, copate... Mlad mož pride, se ustavi ob vratih, potrka nanje, ko ni odgovora, gre nato po hodniku naprej. Glas moža govori: Hotel, hotelske sobe. Tedaj priplava v magičnem snu slikar k vratom št. 19. Skloni se h ključavnici in gleda v sobo. Orijentalsko oblečen mož pred steno, za njim se zdi, kakor da stoji na umetno narejenem hrbtu kip Marije. Cevi štirih pušk strme vanj. Streli in mož pade groteskno, togo, luči okoli hriba usahnejo, postava na njem pade. Vse dojmi lutkasto brezdušno. Soba št. 21: neko oko gleda vanj. Slikar spolzi naprej. Soba št. 23: lezbiki, prikazovanje vrtenja in gibanja. Soba št. 25: stara dama tepe mlado deklico, ki spolzi po steni na strop, odkoder ji kaže jezik. — — Sobe. Od nekod se stegne roka pred mladega moža, glas pravi: Ustreli se! Slikar seže v žep, nasloni revolver na sence in sproži. Kri curlja po obrazu, a na glavi se mu pojavi zmagoslavni venec. Preko življenja v smrt do slave — je ideja pisateljevih podob. Toda slikar stopi naprej in s plavajočimi gestami rok se vrača iz hotela — iz življenja. Pojavi se v ogledalu in stopi iz njega, stopi pred kip in ga razbije.

Snežene kepe, bitka v snegu. Starinska hiša, z dvema starinskima balkonoma gleda na majhen trg, kjer stoji ob strani pesnikov kip. Tvoja slava, pesnik, — — govori glas. Otroci, šolarji, pridejo in se prično kepati. Bitka se razbesni do viška, sneženi kip razderejo in nekdo izmed otrok obleži mrtev na snegu, kri rdi na njegovem licu. Nenadoma pa se prično oči premikati, kakor da misli otrok oživeti. Toda deček zahrope in iz ust mu privre polno krvi — ki nalahno polzi preko lica na tla. (»Furchtbar,« vzklikne nekdo pred menoj, dama ob meni pa zavzdihne od groze in se zazre v tla.) Kri pa privre še drugič in tretjič. Ob njem pa se tedaj nenadoma pojavi miza, pozorišče je spremenilo svoje lice. Nalahno belo oblečena dama igra z gospodom karte. Ob razdejanem kipu pesnikovem sloni paž. Na balkone stopa vesela družba, ki namerava prisostvovati igri. Gospe, gospodje v večernih oblekah gledajo na trg, gospem je vroče — trg je zasnežen — in si pahljajo lica s pahljačami. »Če nimate srčnega asa, ste izgubljeni,« pravi bela dama, resno, veličastno, mrzlo. Gospod seže v dečkovo obleko in prinese srčnega asa. Tedaj se pojavi črni arhangel, njegova bronasta koža se lepo svetlika, skloni se nad dečka, ki izgine. Tedaj seže gospodu med karte, vzame srčnega asa in odide. Gospod je premagan, seže po samokres in se ustreli. Po licu lije kri na belo srajco. Gledalci v ložah prično ploskati. Vse je mirno, tiho, brezdušno. Bela dama se ogrne v črn plašč in odide. Pojavi se na nekem stopnišču, nasproti ji pride vol, ki nosi na hrbtu plastičen zemljevid naše zemlje. Vse nato okameni v simboličen lik: obraz žene, pesnikove strune, zemeljska obla. — Tovarniški dimnik se s hruščem zruši. —

Cocteanjev film je plod izredno duhovitih scenskih aforizmov, kontrastiranja, duhovičenja in groteskne motivnosti. Toda nikakor ne more skriti fragmentarnosti v dogajanju, beganju iz ekstrema v ekstrem. Pesnik večkrat hote prodira cinizem prizora, grotesknost liričnih motivov. Vsebina je znana, že izražena, a tu na svoj način pokazana in obdelana. Prav za prav pa je podrejena ideji o stvarnosti nadstvarnega. Časovnosti ni, dimenzijonalnosti ni, vzročnosti ni v smislu konkretnosti, ampak vse je pomaknjeno v sfero idejnih in sluteniskih dogajanj. Igralci so tedaj le shematične sence, le votla telesa, ki v igralski konkretnosti oneme in ogluše. — Kljub duhovitim novostim prizorov se človek ne more otresti grozničavih občutij, ko opazuje bolestnost nekaterih do skrajnosti dotiranih čuvstvenih cinizmov, prelestno poderčtavanje grozotnosti, temotnosti in večkrat tudi pretiranih halucinatoričnih vizij. Umetniški problem dela ne obstoji samo v njegovi formi, tudi ne v njegovi ideinosti ali vsebini, ampak v njegovi človeški prvobitnosti in globini. To mora biti pravrelec pesnikove srčne krvi.

Anton Ocvirk.

Sodobno rusko gledališče

J. Zamjatin o današnji gledališki Moskvi

Nedavno se je mudil v Pragi sovjetskoruski pisatelj J. Zamjatin in je v Umetnostni besedi predaval izbranemu občinstvu o sodobnem ruskem gledališču. Iz njegovega predavanja posnemamo nekatere najznačilnejše podatke.

Uvodoma je Zamjatin ugotovil, da je zmotno mnenje, češ, da se je sodobno rusko gledališče rodilo stoprav po revoluciji. Imena Stanislavskega, Meierholda, Tajrova, Djagileva so bila znana že davno pred prevratom. Med prejšnjim in sedanjim ruskim gledališčem ni prepada, kakršen je nastal v socijalno-gospodarskem življenju med starim in novim.

Nato je Zamjatin razvijal svoj nazor o ženskem značaju gledališča in dejal, da je največji sodobni ruski igralec Mihajl Čehov. Čehov ne živi kot oseba v nobeni svoji vlogi, marveč se v slehrni razpusti kakor ženska v ljubezni; v tem je njegov genij. Čehov je v Moskvi ustanovil 2. Hudožestveni teater, vendar ni mogel nadkriliti Stanislavskega. Sedaj biva v Parizu. Njegovo moskovsko gledališče je umetniško precej obubožalo, odkar je šel čez mejo, ima pa še vedno nekoliko krepkih sil: Čabana, Gotovceva, Bersenjeva, Azarina in dve dobri igralki: Birmanovo in Glacintovo.

V prvem moskovskem umetnostnem (hudožestvenem) gledališču se počasi umika z življenjskega prizorišča njegova stara garda. Lani v poletju je umrl eden najožjih sodelavcev Stanislavskega Lužskij, bolan je in ne nastopa več sloveči ruski traged Leonidov. Igra še Kačalov, ki pa se v novem ruskem repertoarju ne more več »znajti«. Iz prejšnjega kadra prvega MHT si je ohranilo polno silo samo še dvoje članov: Moskvin ki je enakovreden Mihajlu Čehovu in Olga Leonardovna Kniper-Čehova, vdova po pisatelju A. Čehovu. Na srečo še živi in deluje sam Stanislavskij in vzgaja mlade talente. Najvidnejši med njimi so Janšin, Atmeljov in Livanov.

Na obzorju ostalih moskovskih gledališč ni več mnogo zvezd prve velikosti, treba pa je omeniti danes morda še edino tragedko sodobnega ruskega gledališča Alico Koonenovo (Tairov) in igralko Babanovo (prej pri Meierholdu).

Petrograjska gledališča zaostajajo za moskovskimi. Najzanimivejši je vodja Velike drame (Bolšoj dramatičeskij teatr) Monahov, ki je pred revolucijo nastopal v operetah in burkah in je šele pozneje pokazal presenetljive zmožnosti.

Moč ruskega gledališča pa ni v navedenih posameznih igralcih, marveč v ansamblih, v igralskem kolektivu posameznih gledališč. Vsak takle kolektiv ima svojsko obličje, je nekaka »množestvena osebnost«. Tako n. pr. v Vahtangoljevem gledališču v Moskvi ne najdeš slovečih zvezdnikov, vendar je ta teater med prvimi v Moskvi, tako visoko razvit mu je ansambl. Takšnih organično zraslih in čvrstih igralskih kolektivov sploh ne pozna evropsko gledališče!

Zamjatin priznava, da je repertoar najšibkejša plat sodobnega ruskega gledališča. Dobrih novih iger je od sile malo. Čudovita stvar: lažje je bilo ganiti in pognati naprej ogromno težo ekonomike, industrije ,kakor toli lahko, skoroda eterično snov kot je dramaturgija! Vendar je stvar naravna: čim težja in masivnejša je snov, tem večji učinek ima udarec vanjo, toda poizkusi udariti s pestjo v plinski oblak! V zadnjih dveh letih so nekateri skušali prisiliti plinski oblak-dramaturgijo, da naj se vali enako kot železna krogija industrijalizacije. Zaman! Iz tega je nastala vrsta razredčenih vodenih iger, ki so se držale na reportoarju komaj eno sezono. Pomembnejše in trajnejše novosti res lahko prešteješ na prste.

V M. H. T. (Stanislavskega) igrajo že tri ali štiri sezone Vsevoloda Ivanova »Bronjepojezd«, dramatski slabo konstruirano igro, ki pa jo je režiser odlično rešil. Tam so tudi igrali Bulgakova »Belo gardo«, ki je imela velik uspeh, dokler je ni zabranila cenzura. Studio M. H. T. igra že nekaj let Katajevo »Kvadraturo kroga«, ki je prodrla tudi že na zapad. V 2. M. H. T. (prej M. Čehov) igrajo že šesto leto Zamjatinovo veselo grotesko »Bolha« in več sezon Afinogenovljevo igro »Čudak«. V Meierholdovem gledališču se drži na repertoarju satirična komedija Nikolaja Erdmana »Mandat«. V Vahtangovljevem gledališču je tak večsezonski komad drama Lavrenjeva »Razpad« ki psihološko obdeluje svetovno vojno. Treba je navesti še dve igri: Trepjovovljevo **»Ljubov Jarovo«** in Kiršonovo »Proga brni«. Izven tega pa obstoji prava povodenj slabih, nedozorelih del, ki jih Zamjatin krepko označuje: literarni splavi na veliko. Abortna kuga se je zanesla celo v opero in balet. Nazadnje je morala seči vmes sama sovjetska oblast in listi so začeli kampanjo zoper »rdeči kič«. Namesto nedovršenih dramatskih splavov so dali v novi, prekrasni inscenaciji Čajkovskega »Pikovo damo« in v Moskvi kakor v Petrogradu so jeli živahno obnavljati tudi druge klasične opere in operete. M. H. T. se je iznebil rdečega kuratorja in Stanislavskij je zopet dobil polno oblast.

Rusko gledališče ima danes dva tečaja, dva nasprotujoča si vrhova: Stanislavskij in Meierhold. Tu se sekajo vse ostale režiserske linije. Stanislavskega je Zamjatin označil kot psihologa, ki hoče dati gledalcu iluzijo resničnosti. Meierhold se boji te iluzije kakor ognja in nenehoma prepričuje gledalca, da išči na odru samo igro; njemu ni do psihologije, marveč si pomaga z akrobatiko in gledališkimi triki. Meierhold je pač materijalist. S klasiki uganja najkrutejše poizkuse, hoteč jih »pomladiti«.

Zamjatin je nadalje omenil **»Hamleta«** v Vahtangovljevem gledališču v režiji mladega Akimova, ki je že v naprej obetal senzacijo in — škandal. Meierhold pa ima na sodobno rusko gledališče večji upliv od Stanislavskega: Tairov, Granovskij, Radlov so njegovi učenci srednjo linijo med obema zastopa Dikij. Svojevrstna gledališka naprava je »Teatr rabočej molodjožži«, v katerem igrajo delavci, ki so jih režiserji izbrali in nabrali v raznih delavskih prosvetnih klubih. (—o.)

Nadaljnji odmev »Jutrove« božične ankete na Češkem. Kakor nam poročajo iz Prage, je anketa o češkoslovaško jugoslovenskih kulturnih stikih, ki jo je objavilo »Jutro« v božični številki, vzpodbudila uglednega književnega zgodovinarja dr. Frenka Wollmana, da je v Slovanskem institutu predaval o predmetu: Čehoslovaki in Jugosloveni. Prof. Wollman je obravnaval naše kulturne odnose kot znanstvenik, s širokega načelnega vidika in v okviru duhovnega položaja našega časa. Postavil je vprašanje: Če imamo češkoslovaško in jugoslovensko državo, ali imamo tudi češkoslovaško in jugoslovensko mentaliteto? Ali je obnova naših držav našo, med zapadom in vzhodom kolebajočo narodno eksistenco učvrstila, ali pa se je kolebanje zaradi povečanja novih, še vzhodnejših elementov ojačilo? Itd. Celo vrsto vprašanj, ki so bistvenega pomena za našo samostojnost in naše medsebojne vezi, opaža bistri duh tega dobrega poznavalca slovanskih prilik in neprilik. Posebno tehtni sta zadnji vprašanji: Ali nismo morda izgubili naše slovanske človečnosti, ki smo se za njo borili celo stoletja? Ali je bil ves proces v bistvu samo civilizacijski, to se pravi, ali smo lahko evropsko kulturno recipirali samo v samostojnih državah in smo sedaj dosegli cilj ter zaključili tudi svoj kulturni razvoj in skušamo biti zgolj posnemalci velikih držav? — Po teh vprašanjih, ki bi jim predavatelj želel negativen odgovor, je prof. Wollman temeljito razčlenil prakso naših stikov in prišel k sklepu, da ni povoda za pesimizem. Prvi stadij organizacijskega dela za državo je za nami: zdaj mora kulturno stvarjanje stopati čedalje bolj v ospredje. Priporoča povratek k starim tradicijam, ki jih je razumeti v smislu novih nalog in novih sintez. Stari individualistično - kolektivistični dualizem slovanskega bistva preide v službo duhovnega življenja. Prof. Wollman veruje, da bo češkoslovaštvo in jugoslovenstvo šele izraslo iz skupne psihične podlage in privedlo k ustvaritvi majhne Slavije, katera se bo prav zaradi tega, ker jo deli in loči nemški in madžarski jez, idealno in srčno strnila v enoto.

»Gospoda Glembajevi« v Brnu. V brnskem literanem časopisu »Středisko« je pravkar izšla zelo ugodna cena Krležev ih »Gospode Glembajevi«, ki jih je uprizorila ondotna češka drama v režiji drja Branka Gavelle. Kritik piše, da je bil to dogodek kakršnih je v Brnu le malo, in deželno gledališče lahko uvrsti to igro med svoje najuspešnejše premijere. Pisec posebno poudarja odlike Gavellove režije, ki je tudi gledališki, Ljubljani približala Krležev močno dramo. Reči moramo, da bi se letos ljubljanski drami še prav posebno prilegla kakšna režija drja Gavelle, da bi malce osvežila njeno ozračje.

Ančica Mitrović gostuje v Ljubljani

Ga. Zikova je v dunajski državni operi gostovala obenem z Arturjem Luconom v »Aidi«. Dunajska kritika je izrekla pohvalne sodbe o bivši primadoni ljubljanske opere, ki je sedaj pevka praškega Narodnega divadla. Dvorni svetnik prof. dr. Marx je napisal v »Neues Wiener Journalu«, da je ga. Zdenka Zikova »nadarjena umetnica, ki pa bi jo bilo treba videti še v nekaterih drugih ulogah, preden bi izrekli dokončno sodbo.«

Obupen položaj likovnih umetnikov v Nemčiji. Zadnja štev. berlinskih »Sozialistische Monatshefte« je priobčila značilen članek Otta Nagela »Das Ende der bildenden Kunst?« (Konec likovne umetnosti?) Pisec navaja izsledek ankete med hamburškimi likovnimi umetniki o njihovih dohodkih. 80% ondotnih slikarjev in kiparjev ima mesečne dohodke po mark, 16% doseže do 150 mark in samo 4 gredo preko te vsote. Taki dohodki ne zadoščajo niti za skromno življenje, treba pa je iz njih še kupovati materijal in kriti druge produkcijske stroške. Čim plovitejši je umetnik, manj mu ostaja za življenje. Nikjer v Nemčiji ni položaj niti malo boljši; v Berlinu utegne biti celo slabši. Danes so razmere take, da se je treba vprašati: Ali se bliža konec likovne umetnosti? Priznani slikarji že več let niso prodali niti ene slike. Po piščevem mnenju se položaj likovnih umetnikov ne bo temeljito popravil, četudi se izboljšajo splošne gospodarske razmere (kar je za sedaj še nedogledna možnost). Vsi poizkusi, da bi se olajšal konzum slik in kipov (poslovalnica z nizkimi obroki itd.), so se gladko izjalovili. V Nemčiji in v Avstriji premišljajo o predlogu, da bi se iz vrst sedanjih umetnikov izbralo 100 najboljših, ki bi jih plačevala država in ki bi ustvarjali umetnine zanjo. Nagel pa dokazuje nesmiselnost take »rešitve«. V Nemčiji strada 20.000 slikarjev in kiparjev. Če bi se stotni izmed teh popravile gmotne razmere, kaj pa je z ostalimi 19.900? Umetnost je lepa reč, dokler lahko žnjo v tej ali oni obliki kupčuješ — a samo toliko časa. Današnja družba pa ima vse drugačne skrbi kakor je ohranitev kulturne aktivnosti. Obstoji poleg gospodarske krize tudi globoka, trajnejša in nevarnejša moralna kriza. Le-ta gloda obstoj umetnosti pri koreninah. Za likovno umetnost je med ljudstvom še dokaj zanimanja: najnovejšo razstavo Käthe Kollwitzeve je posetilo 30.000 oseb, toda prodano ni bilo nič. Umetnost lahko reši samo družba, ki ji kultura ne bo zgolj odvišen okras, katerega lahko vrže raz sebe, marveč ena najvažnejših aktivnih postavk v celotnem sistemu.

Dr. Jakob Žagar. Prazgodovina sveta. V treh drobnih zvezkih, ki jih je izdala Misijonska tiskarna v Domžalah, je dr. Jakob Žagar poljudno obdelal zamotane probleme o postanku sveta, življenja in človeka s strogega vidika katoliškega svetovnega nazora. Knjižica ima torej — vsaj v posrednem smislu — apologetičen namen. Pisec končuje svoja izvajanja z apologijo pračloveka in navaja Cataillacove besede: »Ni nam treba zardeti, da jih (zgodnje prarodove) imenujemo svoje očete.« Zares ne, tem bolj, ker vemo o njih sila malo. Mnogo lažje bi duhovni človek sedanjosti zardel, če se spomni, kakšni ljudje so še v 20. stoletju njegovi človeški sorodniki in jih vendar ne more uvrstiti med živali, kakor delajo to nekateri antropologi s predniki človeškega rodu. Vse kaže, da je sodobno človeštvo, čeprav znano, prav tako zamotan pojav kot neznano nam pračloveštvo s svojimi redkimi ostanki in sledovi. — Spis dr. Žagarja vsebuje mnogo zanimivih, dasi enostransko osvetljenih podatkov o vprašanjih, ki so danes spornejša nego so se videla vase zaverovanemu materijalizmu 19. stoletja. (o).

»Germanoslavica«. V Pragi je pričel izhajati nov znanstveni časopis z naslovom »Germanoslavica«. Pobudo za ta četrtletnik, ki naj goji raziskavanje skupnih stikov Slovanov in Germanov, sta dala Slovanski institut in Nemško društvo za slavistične raziskavanja v Pragi. Profesorja Josef Janko in Franz Spina sta označena kot izdajatelja, urednika pa sta Konrad Bittner in Vojtech Jirát. Na tem mestu smo že zabeležili, da so bili povabljeni k sodelovanju najodličnejši strokovnjaki z vseh strani srednje in vzhodne Evrope. Prvi zvezek je prav obsežen in vsebinsko zanimiv. K. Bittner je prispeval daljšo razpravo »Slavica bei G. W. von Leibniz«, profesor ljubljanske univerze dr. J. *Kelemina* pa je zastopan z razpravo »Germanoslavisches von der oberen Donau«, v kateri raziskuje nekatere probleme, ki so v zvezi z junakom srednjeveških germanskih epov Dietleibon von Stire. Pri tem prihaja do nekaterih interesantnih zaključkov, tičočih se zgodnjih stikov Slovanov in Germanov. Razprava prof. dr. Kelemine, spisana s širokim zgodovinskim vidikom in jezikoslovno erudicijo bo v znanstvenih krogih gotovo vzbudila pozornost. Nadaljnje razprave so iz peresa I. Eichholza (Turgenjev v nemški kritiki do l. 1883). O Fischerja, A. Bara, A. Krausa, I. Volfa in drugih. Z revijo »Germanoslavica« so praški krogi ustanovili zopet novo središče slovanskih studij ter obenem važno stikališče nemških in slovanskih raziskovalcev skupnih vprašanj. Naj bi nova revija ki se je pridružila Gesemannovi »Slavische Rundschau«, poglabljala medsebojno razumevanje slovanskih in germanskih narodov!

J. O. Curwood 37

Na meji sveta

Ali je morda Indijanec rešil tudi njen denar? In ali je bil morda ta denar vzrok, da je hotela biti za ves svet mrtva in da je potem pobegnila?

V mislih mu je bil zločin in zdaj je zardel od sramu. Prav tako bi bil lahko osumil ženo, ki je ležala na pokopališču poleg njegovega očeta — in njegova sramota ne bi mogla biti večja. Jezno si je grizel spodnjo ustnico.

Divji Smith je globoko zasopel in spet nadaljeval: »Vidoti je, da te moje pripovedovanje ne zanima preveč, Alan. Toda vse ti moram povedati, drugače me bo zadušilo. Vse ti moram povedati, potem me lahko tudi ustreliš. Ne bom se upiral. Bodi kakor hoče, na vsak način naj vrag pobere tiste rakete!«

»Kar nadaljuj,« je priganjal Alan. »Vse to me zelo zanima!«

»Spravil sem tiste nepotrebne rakete na krov,« je nadaljeval divji Smith. »Neprestano je hodila ob moji strani, se smehljala kakor angel in me neprestano zasledovala s svojimi lepimi očmi. Potem mi je rekla, da mora še nekaj malenkosti nakupiti. Pozvala me je, naj grem z njo. Šla sva od trgovine do trgovine. Povsod je še kaj kupila in jaz sem lahko nosil zavitke. Naposled je kupila lepo puško in ko sem jo vprašal, zakaj ji bo, je rekla: ‚To je za vas!' in ko sem se ji hotel zahvaliti, je rekla: ‚Ne, tako tega nisem mislila. Mislila sem le tako, da če mi boste še enkrat hoteli pobegniti, da vas preluknjam kakor sito.' To mi je rekla! Grozila mi je! In potem me je od nog do glave oblekla. Kupila mi je čevlje, srajco, obleko, klobuk, spodnjice in ovratnik In jaz nisem rekel nobene besede, prav nobene besede. Peljala me je kakor majhnega šolarčka, da sem vse to oblekel.«

Divji Smith je spet globoko zasopel in si izkušal prižgati pipo. Vzdihnil je in nadaljeval: »Sčasoma sem se privadil vsega in ko smo dospeli v Tanano, sem se bil že popolnoma vdal v svojo usodo. Toda tam se je šele začel pravi pekel. Najela je šest Indijancev, ki so nosili njeno prtljago in odpravili smo se na pot k tvojemu posestvu. ‚Zdaj se boste lahko malo spočili,' je rekla s hladnim glasom in smehljajočim obrazom, da bi jo bil najraši požrl. ‚Vaša edina naloga je, da nam kažete pot in da nesete te žabice.' — ‚Kaj naj nesem?' sem se začudil. ‚Žabice,' je rekla in mi razložila, da je žabica s smodnikom napolnjena reč, ki zelo glasno poči, če se vname. Vzel sem torej žabice in drugi dan si je eden Indijancev zvil nogo. Nosil je velik zaboj in zdaj smo si morali razdeliti njegovo breme. Komaj sem se še držal na nogah, ko smo se ustavili. In misliš, da smo smeli kaj od vseh teh nepotrebnih reči vreči stran? Ne, o tem ni hotela ničesar slišati, čeprav smo komaj vlekli vso to navlako. In razen tega so jo Indijanci kar požirali z očmi in jo oboževali, da kaj takega še nisem videl v svojem življenju. Zadnji dan, ko smo bili že čisto blizu tvojega posestva, jih je poklicala k sebi in podarila vsakemu celo pest zlatnikov, mnogo več kakor je bilo dogovorjeno. ‚Te zlatnike vam dam, ker vas imam rada,' je rekla in jih začela izpraševati najrazličnejše stvari. Ali imajo žene in otroke? Če so bili kdaj lačni? Če je že kdo iz njihovega rodu poginil od lakote? In zakaj so morali trpeti toliko lakote? In — vrag naj me na mestu vzame — Alan. Indijanci so govorili in še kako! Še nikoli nisem slišal Indijance toliko govoriti. In naposled jim je stavila najbolj čudno vprašanje. Vprašala jih je, če so že kdaj slišali o Johnu Grahamu. Eden Indijancev ga je menda poznal in pozneje sem jo videl dolgo govoriti z njim. Ko se je vrnila k mei, so njene oči čudno sijale in ni mi voščila lahko noč, ko je šla v svoj šotor. To je vse, Alan, razen —«

»Razen?« je vprašal Alan, čigar srce je razbijalo kakor boben.

Divji Smith ni takoj odgovoril. Tiho se je zasmejal in veselo mežikal s svojimi drobnimi očmi.

»Razen, da se je nasproti vsakemu tako vedla kakor napram meni,« je rekel naposled. »Alan, če bo rekla le besedico, se ne boš čutil več gospodarja in lastnika svojega posestva — to je vse. To ti omenim le mimogrede. Šele deset dni je tukaj in že skoro ne boš več mogel spoznati svojega posestva. Vse je okinčala z zastavami, vse te pričakuje. Ona, Nawadlook in Keok vodijo vse posestvo in zapovedujejo, samo jahalne konje so očuvali. Otroke so tako zmešali, da bi bili v stanju zapustiti svoje matere in moški —« Spet se je tiho zasmejal. »Nu, moški hodijo celo k nedeljskemu pouku, ki ga je ona tukaj uvedla! Jaz sem tudi šel — Nawadlook poje tam.«

Za trenutek je molčal. Potem je rekel s tihim glasom: »Alan, bil si velik norec.«

»Vem.«

»Ona je — je... Nu, saj nisem pesnik in zato mi je težko najti pravo primero. Vem samo to: mnogo več je vredna kakor vse zlato tega sveta. Lahko bi jo bil poročil. Vem, da je tako. Toda zdaj je prepozno. Svarim te —«

»Ne razumem te popolnoma. Zakaj je prepozno?«

»Ker ljubi mene,« je hitro in nekoliko ozlovoljeno odgovoril divji Smith. »In zdaj jo snubim, Alan. Ne smeš mi hoditi na pot.«

»Sveta nebesa,« je vzkliknil Alan in težko dihal. »Ti misliš, da bi Mary Standisheva —«

»Saj ne govorim o Mary Standishevi,« je rekel divji Smith. »Govorim o Nawadlooki. Če ne bi imel brade —«

Močen pok, podoben strelu iz topa je nenadoma zagrmel.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

V znani založbi Walter de Gruyter & Co. v Lipskem je izšla nova Aljehinova knjiga: »Auf dem Wege zur Weltmeisterschaft«. Svetovni prvak je v nji opisal svoje delo iz let 1923—1927. Tudi ves svoj dvoboj s Capablanco, ki mu je prinesel šahovsko krono, je vnesel v knjigo.

Natanko sto Aljehinovih partij imamo zopet pred seboj. Zanjmivih, kakor vedno, živahnih, polnih kombinacij. Velikega ruskega šahista, sedaj prvega igralca na svetu, nam kažejo na vrhuncu.

Da, na vrhuncu. Zdi se mi, da je Aljehin zgodaj dozorel. Naprej mu pot ne pojde več. Ta občutek sem imel že na Bledu. Zdelo se mi je, da prvak že popušča. Ambicija je nasičena, višek dosežen, energija izčrpana.

Seveda je najnovejša Aljehinova knjiga dobra, zelo dobra. Toda prejšnje so vendarle bile boljše. Še vedno je njegov opis newyorškega turnirja iz leta 1924. najboljše delo. To pot se Aljehin ne poglablja več tako temeljito v potankosti otvoritev. Aljehin počiva malo na lavorikah.

Tudi turnirju, ki se bije pravkar na Angleškem, igra Aljehin malo komodno. Mladi Flohr mu je nevaren konkurent, mogoče celo Kashdan. Bog ve, kako dolgo bo svetovni prvak zares lahko počival. Steinitz in Lasker sta bila nedvomno žilavejša.

Iz najnovejše Aljehinove knjige prinašam danes partijo, ki jo je svetovni prvak leta 1927. v Kecskemétu dobil proti našemu dr. Astalošu. S to partijo si je Aljehin v omenjenem madžarskem turnirju priboril nagrade za najlepšo igro.

Beli: dr. A. Aljehin — Črni: dr. L. Astaloš

1. Sg1—f3 — — —

Stari Zuckertort je rad začenjal s to potezo. Pokojni Réti pa je na nji zgradil svoj duhoviti mobilizacijski načrt.

1. — — — d7—d5
2. c2—c4 e7—e6
3. d2—d4 Sg8—f6

Partija je krotko prešla v damski gambit.

4. Lc1—g5 h7—h6
5. Lg5×f6 Dd8×f6
6. Sb1—c3 c7—c6

Na tem mestu je pač Lf8—b4 bolje. Črni drugače ne pride do osvobodilne poteze e6—e5.

7. Dd1—b3! Sb8—d7
8. e2—e4

Beli je sedaj v centru nasprotnika prehitel. Že ima boljšo igro.

8. — — — d5×e4
9. Sc3×e4 Df6—f4
10. Lf1—d3 Lf7—e7
11. 0—0 0—0
12. Tf1—e1 Tf8—d8
13. Ta1—d1 — — —

Beli je končal mobilizacijo. Pripravljen je igrati Sf3—e5 po Db3—c3, čim črni umakne skakače z d7 na f8. Črni ima že težko življenje.

13. — — — Df4—c7
14. Se4—g3 Sd7—f8
15. Db3—c3 — — —

Začetek napada. Beli grozi Sg3—h5 in d4—d5. Težko je, parirati to grožnjo. Astaloš najde pot, toda pozicija se mu pri tem ne zboljša.

15. — — — a7—a5
16. a2—a3 a5—a4

Na 17. Sg3—h5 hoče črni sedaj odgovoriti Dc7—a5.

17. Sf3—e5 Dc7—a5
18. Dc3—c1 Lc8—d7

Črni je vendarle tudi mobiliziral svoje figure. Na damskem krilu pa ima slabe točke. Predvsem na b6, kar se pokaže takoj.

19. c4—c5!

Grozi Se5—c4—b6.

19. — — — b7—b5

Potrebno!

20. Ld3—e4 Da5—c7
21. Dc1—c3 Ld7—e8
22. Sg3—e2 — — —

Skakač namerava jezditi preko c1—d3 na b4. Dama bo tudi še s polja f3 pritisnila na točko c6. Nesrečni kmet na c6 je v veliki nevarnosti. Črni mora zato zamenjati skakača f8 in e5. Pri tem pa mu oslabi kraljevo krilo.

22. — — — Ta8—a6
23. Se2—c1 Sb8—d7
24. Se5×d7 Td8×d7
25. Sc1—d3 Td7—d8
26. Sd3—e5 — — —

Tu stoji seveda skakač sedaj bolje nego na b4.

26. — — — Le7—f8

Astaloš bi rad okrepil kraljevo krilo z g7—g6 in Lf8—g7.

27. h2—h4! Ta6—a8

Na žalost 27. — — — g7—g6 ne gre. Sledilo bi 28. h4—h5, g6—g5 29. f2—f4 s silnim napadom.

28. Le4—b1 — — —

Grozi Dc3—c2.

28. — — — h6—h5

Črni si mora zavarovati obrambno potezo g7—g6 proti udaru h4—h5.

29. Dc3—f3 g7—g6
30. g2—g4 h5×g4
31. Df3×g4 Lf8—g7
32. Lb1—a2 — — —

Preprečuje f7—f5.

32. — — — b5—b4
33. La2—c4! b4×a3
34. b2×a3 Dc7—a5
35. Dg4—e4 Da5—c7
36. De4—f4 Ta8—b8
37. h4—h5! — — —

Začetek konca.

37. — — — g6×h5
38. Kg1—h1 Tb8—b7
39. Te1—g1 Dc7—e7

Grozilo je seveda Df4—f6.

40. Tg1×g7+!! Kg8×g7
41. Td1—g1+ Kg7—h7
42. Se5×f7!! — — —

To je usodni udar. Beli mora preprečiti f7—f5.

42. — — — se vda.

Na 42. — — — De7×f7: sledi namreč 43. Lc4—d3+ Df7—g6, 44. Ld3×g6+, 45. Tg1×g6! Kh7×g6, 46. Df4—e4+ Kg6—g7, 47. De4—e5+ in črni izgubi še eno izmed svojih trdnjav.

Sport

Skakalne smučarske tekme v Ljubljani

Vse tekmovalce opozarjamo, da je start za skakalne tekme točno ob 15. in da se prijave sprejemajo le do 14. Za gledalce je dohod z Dolenjske ceste. Skakalnica leži med obema ribnikoma ter bo za gledalce pripravljen pripraven prostor, od koder bo najlepši razgled. Skakalnica omogoča skoke nad 25 m ter bo vsem posetnikom prireditve omogočeno videti skakalne prireditve v Ljubljani sami, ter si bodo tudi lajiki lahko ustvarili pojem o skakalnem sportu.

Podsavezna slalom smučarska tekma

se bo vršila jutri pri Celjski koči. Prireditelj tekme, zimsko-sportni odsek SPD v Celju, se trudi da bi bila tekma v vsakem pogledu čim lepše izpadla. Nastopiti smejo tekmovalci, verificirani pri Mariborskem podsavezu. Prijavnina znaša 20 Din. Start je ob 11. dopoldne, eno uro prej pa je zadnji termin za priglasitev k tekmovanju Zmagovalec dobi lep pokal, drugi in tretji praktično darilo, ki ga je naklonila celjska tvrdka Kramar & Mislej. Poleg daril bodo tudi lepe diplome. Objavljenje uspeha in razdelitev daril bo eno uro po tekmi. Med startom in ciljem bo napravljena telefonska zveza, ki jo bo pripravila vojaška uprava. Skupen odhod tekmovalcev in gostov k Celjski koči bo v nedeljo ob 8. zjutraj izpred celjskega kolodvora. Obeta se krasno vreme, diven sneg in velika udeležba tekmovalcev in gledalcev. Nikomur ne bo žal!

Smučarski klub Ljubljana. Enotedenski smučarski tečaj za začetnike priredi smučarski klub Ljubljana. Pričetek v ponedeljek 15. t. m. Zbirališče ob 14. na Podrožniku pri gostilni g. Čada. Tečaj je brezplačen in ga vodi g. Jelenič.

Smučarski tečaj SK Ilirije v Ljubljani se bo vršil od ponedeljka 15 t. m. dnevno od 14. do 16 v neposredni bližini mesta. Vodil bo diplomirani sportni učitelj gospod Drago Ulaga. Natančnejše informacije v nedeljskem »Jutru«.

Smučarska slalom tekma za prvenstvo »Mariborskega zimskosportnega podsaveza« bo zanesljivo v nedeljo 14. t. m. pri Celjski koči. Vsi tekmovalci podsaveza se vabijo k udeležbi. Snežne prilike so sijajne, izvedba bo lahko izvrstna. Odhod iz Maribora s potniškim vlakom ob 5.30. povratek z večernim vlakom.

Sportno društvo Vrhnika bo priredilo v nedeljo 21. t. m velik zimsko-sportni dan. Ob tej priliki se bodo vršile razne zimsko-sportne prireditve, tako smučarske tekme za mladino v treh skupinah, medklubske smučarske tekme ter tekme za prvenstvo Notranjske. Prijavljena so lepa darila. Ugodne snežne razmere in lepi tereni vabijo vedno več smučarjev. Točne programe in razpise bodo v kratkem razposlali.

Seja ožje uprave gorenjskega zimskosportnega podsaveza bo 16. t. m. ob 20. v kavarni Čop na Jesenicah.

Turistovski klub Skala, podružnica Jesenice bo priredila 14. t. m. medklubsko tekmo »alpska vožnja v smuku«. Zbirališče pri hotelu Triglav, skupen odhod ob 7, prijave in žrebanje pri Sv Križu (Kopišar) ob 8., okrepčevališče in odmor v koči na Rožci, start ob 12. na Rožci, cilj: Sv. Križ. Darila: 1. prehodno darilo Kranjske industrijske družbe in priznanje, 2. praktično darilo in priznanje, 3. diploma. Prijavnina 10 Din. Okrepčevališče v koči na Rožci (ki jo oskrbuje klub) in na cilju. Vabljeni vsi klubi.

Smučarski klub Dovje—Mojstrana javlja, da se preloži medklubska štafetna in skakalna tekma, ki bi se imela po programu vršiti 14. t. m. na 6. marca in bo združena z damsko tekmo (propagandno) in z inozemskimi gosti. Smuk!

Smučarji! Bloke poročajo, da je zapadio na staro sneženo plast 30 do 40 cm novega pršiča, smuka je izvrstna. Temperatura —6 stopinj. Dohod na Bloke z vlakom iz Ljubljane ob 7.35 do Rakeka, naprej z avtobusom do Bloške Police gostilne Lud. Modic; popoldanska zveza: odhod z vlakom iz Ljubljane ob 14.06 do Rakeka, naprej z avtobusom do Grahovega gostilne M. Krajc. Dne 13. in 14. t. m. čakajo sanke, opremljene tudi za skijöring na Bloški Polici oziroma Grahovem za prevoz smučarjev do Nove vasi brezplačno na razpolago. Na brzojavna ali telefonična obvestila se postavijo vsakočasno sanke, opremljene za skijöring, tudi na postajo Rakek (za večjo družbo brezplačno, sicer proti mali odškodnini). Smučarjem je sedaj dana prilika, da pridejo z malimi potnimi stroški in z gotovostjo na Bloke. Dobra domača hrana in postelja v kurjeni sobi od 35 Din naprej. Vse nadaljnje informacije glede prehrane, stanovanj in vremenskih poročil daje Milan Modic, Nova vas pri Rakeku. Upoštevajo se v prvi vrsti brzojavna, telefonična ali pismena naročila.

Vremensko poročilo JZSS z dne 10. in 11. febr. Rateče-Planica —12. 30 cm novega snega, sneg suh pršič, smuka idealna, vreme oblačno; Koča v Tamarju: 60 cm novega snega; Kranjska gora: —11, sneži, 30 cm novega snega, sneg pršič, smuka prav dobra; Dovje-Mojstrana: —8, 30 cm novega snega, sneži, sneg suh, smuka prav dobra; Jesenice: —6, 50 cm novega snega, sneži, sneg pršič, smuka prav dobra; Bled: —5, 60 cm novega snega, sneži, sneg pršič, smuka prav dobra: Mrzli Studenec: —8. 1 m novega snega, sneg suh pršič; Sv. Križ: 35 cm novega snega, sneži, sneg suh pršič; Kovce: 40 cm novega snega suh sneg, sneži dalje, temp. —11, pot od strotišnice mimo Vasovnika na Kalj izgažena; Zelenica: —13, 33 cm snega, sneži, sneg suh pršič; Krvavec: —12, 35 cm novega snega, sneži, sneg suh pršič; Logatec: —3 sneži, 55 cm novega snega, sneg suh pršič, Cerknica: —8. 30 cm novega snega, sneži, burja; Nova vas: —9, 15 cm novega snega, sneg suh pršič sneži; Travna gora pri Sodražici: —11, 35 cm novega snega, sneži, sneg suh pršič: Višnja gora: 30 cm novega snega, sneg suh pršič; Pohorje, Maribor: 25 cm novega snega, sneži, sneg suh pršič

Otvoritev zimskega kopališča SK Ilirije. Plavalna sekcija Ilirije prične jutri zopet z intenzivnim delom. Otvoritev kopališča proslavi sekcija z interno tekmo na 50 in na 100 m. Gotovo je, da bodo zaradi daljšega odmora doseženi slabši časi, vendar smo prepričani, da bodo agilni Ilirijani dosegli po kratkem treningu zopet svojo formo. Kopališče bo otvorjeno ob torkih, četrtkih, sobotah in nedeljah ves dan. — V nedeljo popoldne bo priredila plavalna sekcija Ilirije smuški izlet na Orle. Zbirališče ob 13.30 na Karlovškem mostu

Hokejsko moštvo Ilirije ima danes ob 18.30 važen sestanek v garderobi na drsališču zaradi jutrišnje tekme. Točno in vsi!

ŽSK Hermes. Danes zelo važna seja upravnega odbora ob 20. zvečer pri Zvezdi. Polnoštevilno.

SLOV. PLAN. DRUŠTVO

Prejeli smo poročila o vremenskih in snežnih prilikah iz naslednjih krajev:

Škofja Loka: 12. t. m. 40 do 50 cm novega snega, temperatura —2. smuka dobra. — Begunje pri Cerknici 12 t. m.: Novega snega pršiča zapadlo 40 do 50 cm. jasno temperatura —12. smuka izborna. (Menešna Kožljek Sv. Vid. Slivnica Stražišče) Dohod s postaj Rakek in Borovnica — Borovnica 12. t. m.: Sneg suh približno 40 cm mirno, brez vetra in jasno, smuka izborna (Pokojišče, Kožljek Rakitna Vinji vrh, Padež). — Podnart 11. t. m: Snega pršiča na ledni podlagi 45 cm. temperatura —8.5. sneži dalje, skakalnica uporabna. Smuka dobra Za nedeljo izgledi zelo dobri. — , Velika Planina 10. t m: Snega na podlagi 40 cm. temperatura —10 smuka idealna. — Nujno prosimo in pozivamo merodajne činitelje v vseh drugih krajih ki smo jih navedli v svojem pozivu, naj se prihodnji teden odzovejo našemu vabilu in nam pošljejo izčrpna poročila o snežnih in vremenskih prilikah v petek 19. t. m. Ta poročila so važna za ljubljanske smučarje prav tako, kakor tudi za posamezne smučarske kraje, ki bodo imeli od obiska smučarjev gotov zaslužek.

Vi čutite neko slabost in izmučenost,
a ne vprašujete po vzroku.

Vi ste utrujen, potrt in nervozen,
a ne mislite na posledice.

A to so vam znaki preranega staranja, ki zmanjšujejo življenjsko radost in škodijo vsemu organizmu. Zahtevajte naše brezplačno navodilo ali se posvetujte s svojim zdravnikom! Ta vam bo priporočil

PELITHE

Kot rezultat dolgoletnih raziskavanj poznanih profesorjev svetovnih klinik je konstruiran aparat **PELITHE**, ki doseže z oživljenjem delavnosti žlez obnovo celokupnega organizma. **PELITHE** daje človeku kljub njegovim letom starosti mladeniško moč, vrača mu življenjsko radost in mu omogoča visoko starost brez tegobe. — Trajna mladost je v vaših rokah.

PELITHE, Beograd, Čika Ljubina ul. br. 7. 104

Sokol

Smučarska tekma SKJ

Po poročilu iz Bohinjske Bistrice je vse pripravljeno za današnje in jutrišnje tekme. Zadnje dni je padlo 40 cm novega snega na staro 15 cm podlago. Ker je nov sneg suh in vležan, so snežne razmere za tekmovanje izvrstne, in bodo tekmovalci lahko dosegli prav dobre čase.

Zaradi novega snega so se morale izvršiti v razvrstitvi tekem nekatere manjše izpremembe. Nastopno mesto in cilj sta za vse tekme na daljevo pred Sokolskim domom v Bohinjski Bistrici. Tekma v smuških likih ne bo nad vasjo Ravne, kakor je bilo prvotno določeno, ker drugje ni bilo dovolj snega, ampak nad postajo. Novo tekmovališče, ki je veliko bolj prikladno, je poleg tega oddaljeno od Bohinjske Bistrice samo pol ure, medtem ko je bilo prejšnje eno uro daleč.

V Sokolskem domu bodo ves dan, dokler bodo tekme, na razpolago okrepčila.

Seja vodstva tekme je za sobotno tekmo danes ob pol 12. v hotelu Markež, za jutrišnja tekmovanja pa danes ob 20. v Sokolskem domu. Vsi člani vodstva tekme naj se oboh sej zanesljivo in točno udeleže!

Žrebanje za vse tekmovalne panoge razen skokov bo v Sokolskem domu v Bohinjski Bistrici, za skoke pa na skakalnici na Poljah eno uro pred tekmo

Pisarna vodstva tekme je v hotelu Markež, kjer dobe tekmovalci in tudi vsi ostali udeleženci vsa potrebna navodila in pojasnila.

Smrt uglednega sokolskega delavca. V Križevcih pri Belovaru je umrl tamkajšnji starosta društva in bivši župan br. Dragutin Kolarić, ki je dolgo vrsto let starostoval belovarski župi ter je pripeljal svoje brate korporativno na pokrajinski zlet 1927 v Ljubljano ob priliki otvoritve Tabora. Bil je med onimi, ki so leta 1904 osnovali v Križevcih sokolsko društvo in je ves čas ostal aktiven član Sokola.

Jugoslovenska Sokolska Matica v Ljubljani je znižala ceno knjigi »Učbenik češkega jezika« od sedanjih 25 na 15 Din, da omogoči slehernemu udeležniku praškega zleta nabavo. Opozarjamo, da bo izšla knjiga br. Malina iz Novega Sada o Češkoslovaški, da seznani izletnike v Prago s prilikami v bratski republiki. Cena 15 Din.

Sokolska predavanja v radiu bodo tudi v prihodnje vsak petek od 20. dalje. 12. t. m. bo govoril br. Rajič Nenad o temi »Sokolstvo in rodbina«, 19. t. m. pa br. Gjura Brzaković »O sokolski disciplini«. Predavanja oddaja beograjska postaja, prenašata pa jih tudi postaji v Zagrebu in Ljubljani.

Sokolski glasnik objavlja zanimiv uvodnik prof. Tadića o udejstvovanju jugoslovenskih državnih srednjih šol pri sokolskem delu, kjer ugotavlja pisec, da bo treba še marsikaj izpopolniti in poglobiti delo. V urednem delu lista je objavljen pravilnik o organizaciji vsega sokolskega tiska pod okriljem prosvetnega odbora, ki osnuje poseben tiskovni odsek. Sokolstvo bo tudi v bodoče izdajalo poleg Sokolskega glasnika še list za vaditelje »Sokola«, za naraščaj »Sokoliča« in za deco »Našo Radost«. Prosvetni odbor pa bo urejeval enkrat mesečno »Sokolsko Prosveto« kot prilogo. Slede navodila za društva o izpolnitvi letošnjega velikega statističnega lista za lansko leto.

Velik razmah enotne narodne in državne stranke

Ljutomerski srez ima izvedeno sresko organizacijo in vse krajevne organizacije JRKD — Veliko zanimanje Prekmurja za stranko narodne sloge

Ljutomer, 11. februarja.

Pripravljalni odbor sreske organizacije JRKD Ljutomer je pred zaključkom svojega dela. Od sestanka v Radencih, ki se je vršil 10. prošlega meseca, se je v srezu uspešno vršilo organiziranje krajevnih strankinih odborov. Do 2. t. m. so bile izvršene ustanovne skupščine naslednjih krajevnih organizacij: Cven, Sv. Jurij ob Ščavnici, Sv. Duh, Stročja vas, Apače, Radenci, Križevci in Šafarsko

Vsi sestanki so bili dobro obiskani in presega število vpisanega članstva v teh osmih organizacijah veliko več, kakor se je nekaj v dobi največje agitacije zbralo na programu katerekoli stranke. Krajevne organizacije so ustanovili deloma sami poverjeniki, mnogih ustanovnih skupščin pa so se večinoma udeležili tudi člani sreskega odbora gg Lukačič, Skuhala, Škof in Lubej. Povsod so zborovalci z velikim zanimanjem sledili govorom referentov in po vsem srezu se vidi danes, kako se okrog komaj ustanovljenih postojank stranke narodne sloge zbira prerojena Jugoslavija, kjer ni več sovraštva in sebičnosti Sosedje, ki so si bili poprej politični nasprotniki, sedaj sporazumno prevzemajo funkcije v organizaciji nove stranke, o kateri so vsi prepričani, da jih je rešila nevzdržnih razmer Složnega dela se po vaseh posebno vesele stari, preizkušeni možje in lahko se reče, da spremlja razvoj organizacije nove stranke pobratimstvo od vasi do vas. Posamezne občine tekmujejo v tem kje bo organizacija prej izvedena in kje se bo zbralo več članov Agilni sreski odbor je preobložen z delom zaradi nepričakovano nagle ustanovitve krajevnih organizacij.

V nedeljo 7. t. m. so pristaši ustanovili krajevne organizacije v Ljutomeru, v Cezanjevcih, Veržeju in Negovi, za naslednjo nedeljo v Mali Nedelji, teden dni pozneje pa v Gornji Radgoni. Ogromno delo ustanovitve krajevnih organizacij bo končano v teku enega meseca ter je že za nedeljo 6. marca sklicana v Ljutomeru ustanovna sreska skupščina, na kateri bodo imeli glasovalno pravico predsedniki, podpredsedniki in tajniki vseh krajevnih organizacij ter na vsakih 50 članov po en delegat. Da bo vse točno izvedeno, daje najboljše jamstvo sreski odbor z velikim zborom poverjenikov, ki so se v največji meri posvetili organizaciji v zavesti, da gradijo s tem boljšo bodočnost sebi in svojim potomcem

Enako navdušenje kakor v ljutomerskem srezu vlada za enotno narodno in državno stranko tudi po prekmurskih občinah, kjer je narod ves srečen, da je konec nekdanjih strankarskih zdražb Ustanovitev vsake krajevne organizacije JRKD se pretvori v pravo manifestacijo za narod in državo. Po prvotnem programu se je število krajevnih organizacij JRKD rajoniziralo po občinah in je tako občina Mlajtince pripadla v rajon krajevne organizacije v Martjancih Ker pa se je iz obeh krajev in iz rajonskega okoliša priglasilo toliko članov, da bi organizacijski okoliš presegel po številu svojega članstva mnoge druge z manj obljudenim področjem, je občina Mlajtince ustanovila svojo lastno krajevno organizacijo, ki ne zaostaja za drugimi, ki se raztegajo preko širšega področja. Pri ustanovitvi je bil navzoč tudi predsednik sreske organizacije, banski svetnik g notar Koder Podobnih primerov velikega navdušenja za državno stranko bi lahko navedli še več, vsi pa častno dokumentirajo zavednost prekmurskega prebivalstva.

Iz življenja in sveta

Bodočnost človeštva

Naš čas gotovo ni naklonjen temu, da bi slikal bodočnost človeštva v rožnatih barvah. Toda če si jo skušamo predočiti s stališča dosedanjih znanstvenih raziskavanj, bomo morali ugotoviti, da se človeška zgodovina nikakor ne nagiba k svojemu koncu, temveč da je šele ob svojem začetku. Poslušajmo kaj nam pravijo v tem pogledu razne znanosti.

Astronomija

Ta nam more odgovoriti predvsem na vprašanje, koliko časa je še življenje na zemlji sploh mogoče.

Naša zemlja se je že toliko ohladila, da je navezana skoraj edino na sončno toploto. Sonce pa izžareva v svetovni prostor toliko energije, da izgubi vsak dan 360 000 milijonov ton. Sčasoma se mora torej tako zmanjšati, da ne bo moglo oddajati zadostne količine toplote naši premičnici. Zemlja se bo tedaj tako ohladila, da človeštvu ne bo več obstanka. Toda ta čas je še daleč. Z meritvami sončnih energijskih izgub in s primerjavami z drugimi stalnicami pridemo do zaključka, da bo prešlo nekako bilijon let, preden bo srednja temperatura na zemlji padla za 30 stopinj Celzija. Takrat bo začelo življenje propadati, kajti reke in morja bodo zamrznila in nastopile bodo še druge spremembe, ki bodo življenje onemogočile. Toda bilijon let je še pred nami.

Angleški astronom sir James Jeans je ponazoril to neznansko številko z naslednjo primero:

Postavi na 10 m visok steber vinar in nanj poštno znamko. Višina stebra predstavlja čas, odkar obstoja zemlja, višina vinarja čas, odkar živi človek na zemlji, višina znamke pa dobo človeške civilizacije (okroglo 6000 let). Če bi si pa hoteli predočiti čas, ki ga bo človeštvo še lahko živelo na zemlji, bi morali zgraditi stolp, ki bi bil višji od — Mont Blanca.

Geologija

Ta znanost nas uči, da je zemlja stara okrog 2 milijardi let, od teh pridejo kvečjemu zadnji trije milijoni v poštev za obstoj življenja sploh. V teh treh milijonih letih je nastopil človek precej pozno, namreč v predzadnji geološki dobi, v diluviju. Koliko časa je potreboval, da se je razvil iz živalskih početkov v sedanjo obliko, danes še ne vemo gotovo. Z geološkega stališča pa se je naučil »šele« pisati, kajti tudi pisave najstarših kulturnih ljudstev segajo le malo tisočletij nazaj pred začetek našega štetja.

Biologija

Pred začetkom te »zgodovinske dobe« je človek živel gotovo že več sto tisoč let na zemlji — a to ni dosti, če pomislimo, da so na zemlji bitja ki živijo že milijon let v skoraj neizpremenjeni obliki na naši premičnici. Človek je torej še zelo mlad. Lahko bi torej živel še ogromno dobo. Gre le za vprašanje, da-li bo mogel izkoristiti bilijonletje, ki je še pred njim — ali pa bo izumrl, kakor so izumrle v teku zemeljske zgodovine že neštete živalske vrste in izumirajo nekatere še danes.

Toda izumiranje teh živalskih vrst se je dogajalo v okviru stalnega spreminjevanja bitij od preprostejših oblik v kompliciranejše. Ta razvoj je kronal človek kot najpopolneje organizirano bitje. Po dosedanjih raziskovanjih pa je malo verjetno, da bo narava pustila v razmeroma kratkem času izginiti krono svojih ustvaritev. To se nam vidi tem manj verjetno, ker vse kaže, da se je nastajanje novih živalskih vrst zaključilo in se ni n. pr. v zadnjih 20.000 letih nobena resnično nova živalska vrsta pojavila na zemlji.

V Chicagu se ne boje gospodarske krize

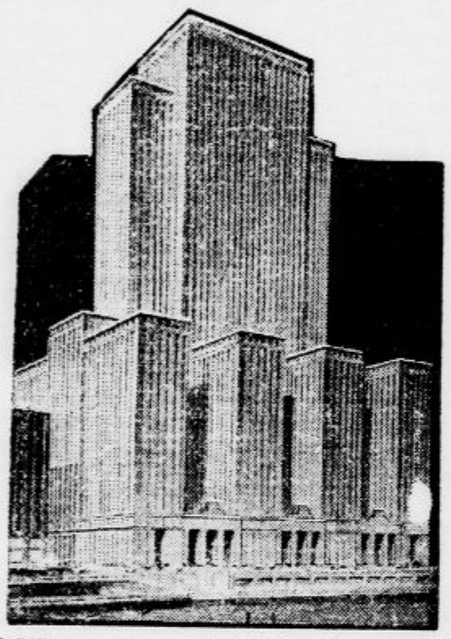

Načrt ogromnega nebotičnika, ki ga bodo postavili na Michiganski aveniji v Chicagu

Romunski samostan pogorel

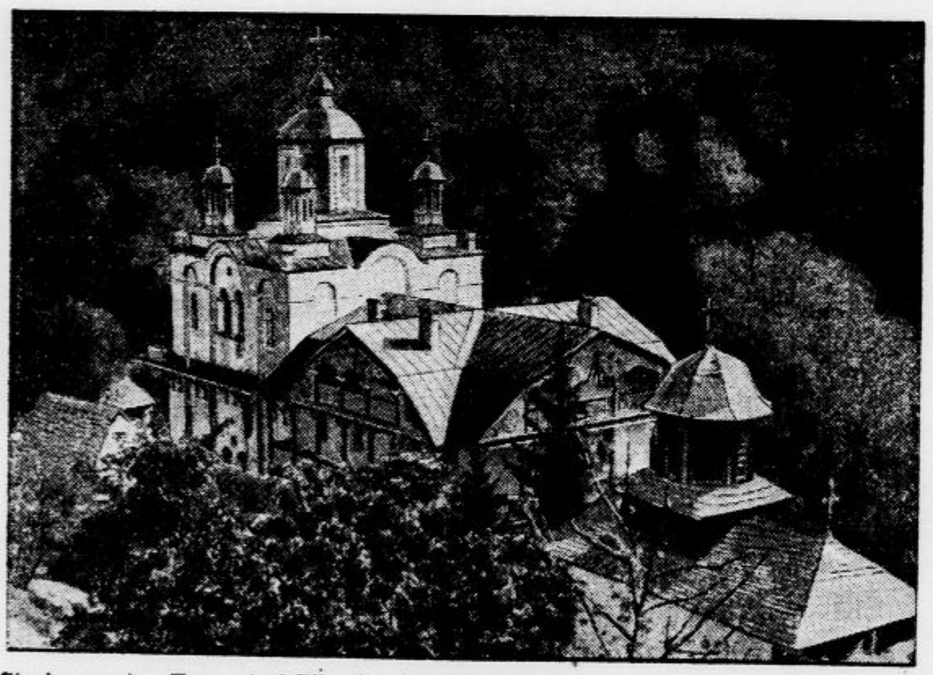

Stari samostan Turnu (pri Pitestiu) je postal s številnimi starinskimi rokopisi in dokumenti žrtev požarne katastrofe

Skrivnostna bolezen

Na Angleškem so se pojavili v zadnjem času številni primeri doslej neznane bolezni, ki se loti svojih žrtev nenadoma z vso silo, jim povzroča nude bolečine v želodcu, popolno nespečnost, mrzlico in v mnogih primerih tudi smrt.

Najprej so to bolezen opazili pri dveh šolarkah v Alpertonu. Ena je umrla še isti večer, druga naslednje jutro. Zdravniki, ki so ga bili pozvali, je mislil, da sta se zastrupili s pokvarjeno arano, šele po obdukciji so lahko ugotovili, da mora biti vzrok drugje.

Londonski zdravniki so novi bolezni nadeli ime železna hripa in pravijo, da je v zvezi z nenadnim vremenskim preobratom, ki se je izvršil v zadnjem času na Angleškem. V enem dnevu je padla temperatura na mnogih krajih za 20 do 30 stopinj. Da-li je bolezen tudi v zvezi s kakšnimi mikroorganizmi, niso še ugotovili.

Goetheji v senci

Pred nekoliko meseci se je oglasil pri ravnatelju mestnega otroškega zavetišča na Dunaju mlad mož s prošnjo, da bi sprejeli v oskrbo njegova dva sinčka. Frica in Teodorja. Mož se je predstavil za Teodorja Hermana Goetheja in je dokazal s točno izdelanim rodovnikom, da je v sorodstvu s pesnikom velikanom, čigar stoletnico smrti praznujemo letos. Oče tega Goethejevega sorodnika je bil visok uradnik v ministrstvu, on sam pa je študiral tehniko in je bil po vojni bančni uradnik, zdaj pa je že več let brez dela. Žena mu je bolna na pljučih in tako je zelo težko skrbel za svojo družino. Seveda se je občina takoj zavzela za njegova otroka, ki na zunaj sicer ne kažeta nobene sličnosti s potezami Olimpijca.

Teodor Herman Goethe je vedel povedati mnogo zanimivosti o svojem rodu. Ta rod se da zasledovati do 1498, ko je njegov prednik Hans Goethe živel v mali turinški vasi Wiehe. Za tridesetletne vojne se je družina preselila v Artern, kjer je bil še pesnikov stari oče krojaški mojster in gostilničar. Veja, iz katere se je rodil pesnik, se je preselila v Frankfurt, veja, iz katere so izšli neznameniti Goetheji, je še nekaj časa živela v Arternu, potem se je preko Nauenburga in Draždan preselila na Dunaj. Zanimivo je, da je praoče Teodorja Hermana Goetheja, ki je bil saški huzar, nekoč v Weimarju obiskal svojega slavnega bratranca, da se mu pokloni, toda pesnik — ga ni sprejel. Na Dunaju je ta veja prišla v dotiko vsaj z Goethejevo snaho Otilijo in z njegovo vnukinjo Almo ki je bila velika prijateljica potomcev saškega huzarja. Ta Goethejeva vnukinja se je usmrtila iz nesrečne ljubezni do nekega mladega študenta.

Političen umor v Tokiu

Inošuko Snuje,
bivši japonski finančni minister, je postal žrtev političnega atentata. Atentatorja je množica prijela in ga izročila policiji. Snuje je bil finančni minister v vladi Hamaguki in Vakatsuki

O čem debatirajo moški in ženske

Neki angleški dnevnik je razpisal anketo o vprašanju, o čem debatirajo moški in ženske. Na podlagi došlih odgovorov ugotavlja list, da se moški najčešče pogovarjajo o sportu, potem o kupčijah, o možeh in o dnevnih dogodkih, šele na 6. mestu stoji obravnavanje žensk. Drugače ženske. One se pogovarjajo največ o možeh, potem o oblekah in o zabavah. Dnevni dogodki stoje pri njih šele na 8. mestu. Pri moških so na 9. mestu šale in dovtipi, o katerih ženske trdijo, da jih sploh ne delajo.

Biljardiranje in vitkost

Svetovni prvak v biljardiranju Albert Corty, ki je nedavno zmagal na mednarodnem turnirju za biljardiranje v Marseilleu, je izjavil, da je v dvanajstdnevnem turnirju shujšal za celih šest kg, torej vsak dan pol kg. Po njegovi sodbi ne gre to shujšanje toliko na račun telesnega napora kakor na račun živčne napetosti za časa turnirja. Corty smatra, da je biljardiranje najboljše in najzanesljivejše sredstvo za »vitko linijo« pri moških.

Najcenejši avto na svetu

Iz Detroita poročajo, da je začela Fordova tvornica izdelovati nov tip avtomobilov, tako zvani »Baby«. Avtomobil ima samo 4 sedeže, njegovo krmilo je v vozu in vse vozačeve pritikline v njem so skrčene na najmanjšo mero. Pravijo, da sedijo potniki v tem vozu kakor v zaboju. Prvi voz za javnost pride v promet v začetku maja. Tvornica bo napravila na dan po 200 takšnih voz in Ford upa, da jih bo prodal posebno dosti na evropskem kontinentu.

Kitajska propaganda proti Japoncem

Na Kitajskem so razširjeni ti lepaki v ogromnem številu, ki povečujejo tradicionalno sovraštvo Kitajcev do Japoncev

Jetika je ozdravljiva

Švicarski učenjak dr Spalinger, ki živi na Angleškem, sporoča svetu vest o dalekosežnem izumu, ki naj bi povzročil prevrat v zdravljenju tuberkuloze. Posrečilo se mu je baje sestaviti serum, ki ozdravi jetiko v najkrajšem času. Pa ne samo to. Njegov serum ima tudi svojstvo, da človeka popolnoma ubrani pred jetiko.

Učenjak je nad dovajset let delal na svojem izumu. Poskusi s serumom so bili zelo dragi in dolgotrajni. Zanje je dr. Spalinger žrtvoval vse svoje premoženje. Tudi dote svoje žene je založil v to delo. V samoti svojega laboratorija je študiral, primerjal in izpopolnjeval svoj serum.

V salonu lady Seaforth je imel dr. Spalinger pred dnevi predavanje o svojem izumu. Zbrali so se najodličnejši londonski zdravniki in druge osebnosti. Dr. Spalingerja je njihova navzočnost tako razburila, da se mu je stisnilo grlo in je moral namestu njega povzeti besedo njegov asistent, ki je povedal o Spalingerjevem serumu vse, kar mu je dovolil izumitelj.

Serum dr. Spalingerja je absolutno neškodljiv in izumitelj je za njegovo sestavo uporabil mrtve tuberkule, katere pa je še poprej podvrgel posebnemu postopku. Serum se vzbrizga pod kožo in povzroči rapidno zdravljenje. Baje učinkuje tem bolj energično, čim bolj je bolezen razvita.

Dr Spalingerju so ponudili za njegov zdravilo ogromne vsote, ki bi ga čez noč napravile imovitega. On pa je ponudbe odklonil in izjavil, da daje serum zdravnikom in bolnišnicam brezplačno na razpolago. Kemično analizo zdravila pa je naznanil londonskemu zdravstvenemu svetu in nekaterim bolnicam, ki so začele serum takoj uporabljati pri jetičnih bolnikih.

»Kleopatrina igla« v nevarnosti

V Londonu so zadnje čase v velikih skrbeh zaradi »Kleopatrine igle«, visokega obeliska, ki stoji že od 1878 ob Temzi. Obelisk se je začel krušiti in vedno bolj razpada.

Spomenik staroegiptske umetnosti, ki mu niso tisočletja mogla škodovati ne egiptsko solnce, ne dež in viharji, je postal v borih petdesetih let žrtev angleške klime in evropskih civilizačnih razmer. V njegov rožni granit je zapisala londonska megla tako vidne znake, da jih ne bo nihče več izbrisal. Površina obeliska je tako razjedena, da je vso hrapava. Strokovnjaki, ki so spomenik pregledali, so ugotovili, da ne škoduje kamnu samo megla, ampak tudi dim, ki ga bruhajo visoki tvorniški dimniki.

Mestna občina je razpisala posebno komisijo, ki naj bi poiskala sredstva, s katerimi bi se dal spomenik ohranit. »Kleopatrina igla« je visoka 21 m in tehta 180.000 kg. Angleški arhitekt Alan Munby svetuje, naj bi obelisk vsak mesec enkrat temeljito umili in obrizgali z vodo in pravi, da se bo ta postopek gotovo obnesel.

Beaumarchais pride v Pantheon

V Parizu so nedavno slavili Beaumarchaisovo 200-letnico. Ob tej priložnosti se je sprožila misel, naj bi se prenesli smrtni ostanki nesmrtnega stvaritelja »Seviljskega brivca« in »Figara« v Pantheon, kjer naj bi jih položili k večnemu počitku poleg Voltairea, Rousseauja, Hugoja in Zole. Francoski prosvetni minister že pripravlja zadeven zakonski osnutek, ki ga bosta francoska zbornica in senat brez pridržka sprejela in potrdila.

Po Wallaceovi smrti

Vdova Edgarja Wallacea je prekinila svoje potovanje v Ameriko, kamor je hotela odpotovati z ladjo »Majestic«. Eno uro po vkrcanju je prejela iz Amerike brzojavnost vest, da je Wallace že mrtev. Tedaj je dala ustaviti ladjo in se je vrnila v pristanišče Cherbourg. Wallace zapušča poleg vdove dve hčeri in dva sinova. Windhamovo gledališče v Londonu, ki je igralo na predvečer Wallaceove smrti njegovo igro »Zelena igra s kartami«, je na dan pisateljeve smrti ostalo zaprto.

Namestu v Ameriko v Evropo

V hamburškem pristanišču se je te dni ustavil prekomornik »St. Louis«, last nemške paroplovne družbe Hapag. Z ladjo se je pripeljal neki potnik, ki je pogrešno prevozil 5500 km pota. Mož se je vkrcal na ladjo v New Yorku in je bil namenjen v Newport News. Nesreča je hotela, da se ni vkrcal na pravo ladjo. Še večja nesreča pa je, da je bil ta potnik namenjen v Newport v neko službo, kjer so mu obetali dobro plačo. Napako da se je vkrcal na napačni parnik je opazil šele tedaj, ko je bil »St. Louis« že na odprtem morju. Zaradi njega niso mogli ladje obrniti in preostalo mu ni nič drugega, kakor da se pelje do konca v Hamburg.

Igla v kopi sena

Da bi se našla igla, ki jo zatakne hudomušnež v kopo sena, je skoraj izključeno ali vsaj malo verjetno. Vendar pa se je našel šaljivec, ki je tudi ta problem zvito rešil. Stavil je da bo našel igro v nekaj minutah. Po sklenjeni stavi je dal kopo sena stisniti v balo, to pa so odnesli v röntgenološki laboratorij, kjer so v petih minutah ugotovili, kje je igla in jo potegnili iz sena.

Nevaren lov na rastline v Himalaji

V neraziskanih gorskih predelih himalajskega pogorja raste mnoge neznane rastline. Med njimi so tudi razne pavrste ravša (rododendrona), ki po njih zelo povpraševajo na tržiščih in plačujejo zanje ogromno ceno.

Semena primul in magnolij so posebno dragocena. Bogati gojitelji jih razmnožujejo v tako zvanih kamenitih vrtovih. Angleški naravoslovec F. Kingdom Ward se je bil tudi odpravil na takšno ekspedicijo med Tibetom in Burmo. Nabral je bil 1200 redkih vrst, med njimi nekatere takšne, ki so sploh brez dvojnikov. Raziskovalec pa je na tem potovanju tudi preizkusil, kaj se pravi živeti z dušo za svoj poklic. Dosegel je vrelce reke Adung, ki teče na meji Burme in Tibeta. Utaboril se je v višini 4000 m in je preživel v taborišču dva najbolj deževna meseca v letu. Mejni prelaz, ki je 5000 m nad morjem, je ležal čisto blizu njegovega taborišča. Z 9 kulijiji je preromal vso okolico, iskal redke rastline, prestopil mejo pri prelazu in se spustil po tridnevni hoji v prvo tibetsko ves. Tibetanci pa so ga sprejeli z mržnjo in ga prisilili, da se je moral vrniti. Zaradi nepriljaznega sprejema je začelo raziskovalcu primanjkovati živil. Kulijiji so se mu izneverili in Ward je ostal sam s svojim angleškim spremljevalcem. Moral se je vrniti v taborišče. Toda kako je bil presenečen, ko je videl, da se je za njegove odsotnosti lice pokrajine silno izpremenilo! Medtem ko se je bil oddaljil med Tibetance, se je v vrhovih gora utrgala več 100 ton težka plast granita. Zgrmela je nizdol in odnesla med drugim tudi del taborišča. Wardova odprava je ugotovila, da so v pokrajini, kjer je taborila, tudi doslej neznani ledniki.

Tagorejev vnuk v Evropi

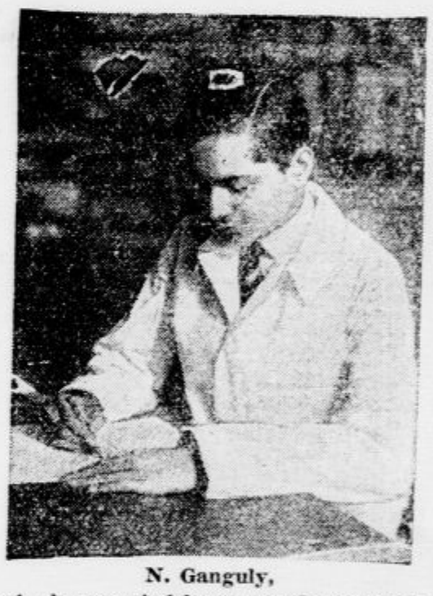

N. Ganguly,
vnuk slavnega indskega pesnika Rabindranata Tagoreja, studira v Lipskem literaturo in umetnost

Kako naraščajo ameriška mesta

V letu 1931. je prišlo v ameriška mesta skoraj milijon brezposelnih s kmetov. Na vzhodni obali Mississippija se je porazdelil dotok brezposelnih kmečkih delavcev na 52 mest, in sicer je dobil New York prirastek 250.000, Chicago 200.000, Filadelfija pa 50.000 ljudi.

ANEKDOTA

V stanovanje ameriškega humorista Marka Twaina so nekoč vlomili. Mark Twain je naslednji dan obesil pred vrata desko z napisom:

»Vsem bodočim vlomilcem! Ves srebrni pribor sem danes zamenjal s pločevinastim priborom. Najdete ga v desnem predalu jedilne omare v bližini koša, v katerem spijo črne in bele mačke. Če potrebujete koš, položite mačke na preprogo desno, a narahlo da se ne prebude. Tudi jaz imam rahlo spanje in vas prosim, da me ne zbudite. Tozadevno boste našli gumaste čevlje v veži, v bližini stojala za dežnike. Prosim, zaprite vrata dobro. Ne prenesem prepiha.«

Vsak dan sna

»Zelo se motiš, prijatelj, če misliš, da me boš poškropil!«

Dihanje

Od vsega vdihanega zraka izkoristi telo samo kakšnih 21 odstotkov, ki predstavljajo kisik. Kisik rabi za zgorenje, ali kakor pravi učenjak, oksidacijo raznih hranil, rabi torej posredno kot vir energije za delo, ki ga izvršuje telo.

Hranila sestojijo iz kompliciranih organskih spojin, ki jih imenujemo masti, beljakovine in ogljikovi hidrati. Njih molekuli so zgrajeni pretežni del iz ogljika in vodika. Te molekule izoksidira kisik, to se pravi, jih razčleni v preprostejše dele, tako da ostane vodik končno le v vodi, ogljik pa v ogljikovem dvokisu. Celokupnost teh oksidacijskih dogajanj v stanici imenujemo tudi stanično dihanje.

Kako izvrši stanica to dihanje nam je v novejšem času pojasnil podrobneje nemški raziskovalec in Noblov nagrajenec profesor Warburg. (Glej članek »Dihalni ferment« v pravkar izišli številki tedenske revije »Življenje in svet.«)

Stanično dihanje je tako zvan kataliticen pojav, pod čemer razumemo pojave, pri katerih povzroči ali pospeši neka snov kemične procese pri določenih drugih snoveh, ne da bi se navidezno sama udeleževala teh procesov. Takšna snov se imenuje katalizator in v organizmu vsebovani katalizatorji se imenujejo encimi ali fermenti. Warburg je v stanici odkril ferment, ki povzroči in pospešuje zgorenje hraniv. Drugo njegovo važno odkritje je bilo to, da je ugotovil komplicirano kemično strukturo tega »dihalnega fermenta«, katerega glavna sestavina je — železo, kar ni presenetljivo, saj je ta prvina izredno sposobna sprejemati in spet oddajati kisik, oksidirati in spet reducirati.

V vsaki stanici se nahaja torej čeprav neznansko majhna količina železa. Profesor Warburg je iznašel zelo duhovito metodo, da je ugotovil, ali je to železo v stanici v prosti obliki ali v kakšni kemični spojini.

Če položiš živo stanico v zmes zraka in ogljikovega oksida, ne more več tako prosto dihati kakor v čistem zraku: ogljikov oksid se veže namreč z dihalnim fermentom. A to se dogaja le v temi, v svetlobi se spojina ogljikovega oksida namreč razglobi in dihanje postane bolj ali manj normalno. Učinek svetlobe je odvisen tudi od njene barve, ker absorbira ferment različne barve različno. S primerjavo učinka raznih barv (raznih svetlobnih valovnih dolžin) dobimo absorpcijski sprektrum dihalnega fermenta.

Iz takšnega absorpcijskega spektra lahko sklepamo o kemični gradnji kakšne snovi. Tako je Warburg ugotovil, da je dihalni ferment sorodnik rdečega krvnega barvila hemoglobina, katerega glavno sestavino hemin so pridelali že na umeten način. Po drugi strani je soroden tudi klorofilu, rastlinskemu zelenilu. Dihalni ferment je kemično nekako v sredini med krvnim rdečilom in rastlinskim zelenilom, ki sta, kakor znano, nad vse važni snovi za vsa življenjska dogajanja v organizmih. Warburg celo sklepa, da je dihalni ferment skupni razvojni prednik obeh snovi. V tem primeru bi lahko postavili za življenje stavek: V začetku je bilo železo!

Humor v angleškem tisku

V Ameriki so izročili naslovljencu pismo, ki je romalo dvanajst in pol leta do njega. — Ameriški poštni uradniki so pač praznoverni in so se hoteli za vsako ceno izogniti nesrečnemu številu.

*

V Ameriki so izumili avtomat, ki zna teči in prenašati zavoje, obenem je poslušen človeškemu glasu. — Če zna tudi pomivati posodo, podpisavati čeke in odpirati konserve, tedaj so v Ameriki izumili idealnega zakonskega moža.

*

Kakor čujemo, so se morale mnoge filmske znamenitosti v Hollywoodu odločiti za štednjo. — Čuli smo celo, da se je neka diva odločila obdržati do nadaljnjega svojega sedanjega moža, samo da si prihrani stroške za model 1932.

*

Neki avtor piše: »Mnogo jazzov ne slišiš od ropota, ki ga proizvajajo noge plesalcev.« — Še huje nam je misliti na večino jazzov, ki jih slišiš navzlic ropotu plesalcev.

*

Neki list piše o možu in njegovih šestih sinovih, ki so vsi nad dva metra visoki — Čudno, kadar prisostvujemo kakšni nogometni tekmi, stoji baš ta družina pred nami.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Opel dovori...

Po triletnih poizkusih so ustvarili Opel in General Motors voz, ki je, ko se je pojavil, vzbudil na trgu več kot senzacijo.

Ves svet je že dolgo časa z napetostjo pričakoval takega voza, ki je dokumentiral svojo prilagodljivost današnjim razmeram v prvi vrsti s svojo gospodarstvenostjo.

Pri sprejemu je dosegel popolen uspeh, kajti nikdar še se ni nudila tolikšna *maksimalna vrednost* za tako *nimimalno ceno.*

Velika razpečava pri majhnem dobičku donaša rentabilen uspeh: veli deviza, ki so jo napisali Opel in General Motors na svojo zastavo.

Dvema faktorjema, *nenadkriljivi kakovosti* in *zanesljivosti in brezkonkurenčni nizki ceni* se je zahvaliti za velikanski odjem, ki ga je dosegla vse države obsegajoča prodajna organizacija največjega avtomobilskega koncerna na svetu.

Samo ta silna razpečava je omogočila zopet tako enormno pocenitev stroškov za izdelovanje, kateri je po sili moglo slediti naravnost drastično reduciranje cen, ker je **zamogel skrajno majhen dobiček za vozovno enoto izravnati za tovarno in kupca.**

Spomenik v zgodovini avtomobila!

Sedaj končno postaja sen tisočev in tisočev resnica: »Biti lastnik modernega visokokakovostnega, polnovrednega voza«, voza, ki nosi *znamko najmogočnejšega avtomobilskega koncerna na svetu* in ..... ob vsem tem *ne stane več kot motorno kolo!*

Naš princip pri prodaji je: *Minimalni dobiček pri enoti ob maksimalnem razpečavanju* diktira cene, samoumevno proti *gotovemu denarju.* Pri tem je seveda tudi samoposebi umevno, da ne dovoljuje naša skrajno ostra kalkulacija, da bi naši zastopniki dajali kupcem kakršenkoli popust v tej ali oni obliki.

Nove cene veljajo za voz v tačasni **tovarniški standardni opremi**, od zastopstva na mestu in brez krajevne cestarine. Vsak Opel voz je naprodaj pod običajnim jamstvom General Motors-a.

Cene za 4 cil. 22 HP 1.2 lit. Opel:

2 sedežni Roadster	Din	35.200·—
4 » Touring	»	35.900·—
2 » Cabriolet	»	35.900·—
4 » Coach	»	36.900·—
4 » Coach de Luxe	»	37.700·—
4 » Cabriolet	»	39.800·—
Komercialna šasija	»	30.600·—
Dobavni voz 300 *kg* nosilnosti	»	35.[illegible]00·—

Cene za 6 cil. 32 HP 1.8 lit. Opel:

2 sedežni Cabriolet	Din	42.700·—
4 » Sedan	»	43.900·—
4 » Sedan de Luxe	»	45.300·—
4 » Touring	»	45.300·—
4 » Coupe	»	46.900·—
4 » Cabriolet	»	48.600·—
Komercialna šasija	»	36.900·—
Dobavni voz 350 *kg* nosilnosti	»	42.700·—

Naši autorizirani zastopniki:

Ljubljana: General-Auto

Maribor: Ferdinand Friedau

Beograd: Petar Petković

Zagreb: Zlatko Kardos, Ilica 28

GENERAL MOTORS CONTINENTAL S.A. - ANTWERPEN

Cene malim oglasom

Ženitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.—. Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kam«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posest«, »Lokali«, »Stanovanja odda«, »Stroji«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrt« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zaslužek«, če se z oglasom nudi zaslužek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zaslužka ali službe, plača za vsako besedo 50 par. Pri vseh oglasih, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglasih, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—

Najmanjši znesek pri oglasih po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglasih po 1 Din za besedo pa Din 15.—.

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom.

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnike, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Fiksum in provizijo
nudimo potnikom za obisk privatnih strank za Ljubljano in okolico ter vso Dravsko banovino za manufakturno blago. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Fiksum in provizija«. 5311-5

Zaslužek

Kdor išče zaslužka, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 3 Din. — Kdor nudi zaslužek, pa za vsako besedo 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (2)

Velik zaslužek
Za mojih 80 raznih patentiranih novosti, ki se zelo lahko povsod razpečavajo, iščem v vsej državi sposobne in poštene zastopnike, katerim nudim možnost izvanredno velikega zaslužka. — Dopise na: Trgovačka kuća »Patent Universal«, Djordje S. Stefanović, Beograd, Lomina ul. br. 29. 5256-3

Železničarjem
(tudi vpokojenim) in njih rodbinam nudim zaslužek. Reflektanti naj pišejo na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Agilnost«. 5307-3

Šivilja
izurjena v šivanju perila in oblek, gre po nizki ceni šivat na dom. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 5311-3

Pozor! Pozor!
Elektroindustrije
Prvovrstno uveden zastopnik, akademsko - tehnično naobražen, ki stalno potuje po vsej Jugoslaviji, išče zastopstvo veletrgovin elektrotehnične in tehnične stroke, proti proviziji. Ponudbe pod »Uspjeh zajamčen« na Publicitas, Zagreb, Ilica 9. 5316-3

Zastopnike
s firmo in agilnostjo na stopam, znanjem nemščine govoru in pisavi, prvovrstne moči sprejme pod zelo ugodnimi pogoji večja tovarna, izdelujoča tovarne kemičnih in tehničnih potrebščin za čevljarsko in usnjarsko industrijo. Ponudbe v nemškem jeziku pod značko »Chemisch-technische Industrie« na oglasni oddelek »Jutra«. 5373-3

Vsako prepisovanje
na stroj prevzame gospodična na dom. Naslov pu-stiti v oglasnem oddelku »Jutra«. 5001-3

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Prodajalko
sposobno, prijazno v občevanju s strankami in dobro izurjeno v delikatesni stroki, sprejmem s 15. marcem v delikatesno in specerijsko trgovino v večjem mestu na Gorenjskem. Ponudbe do 20. t. m. na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Vestna in poštena«. 5260-1

Trg. pomočnika
ali upokojenega podarad nika finančne kontrole sprejmem za vodstvo ravne zaloge tobaka. — Prednost imajo tisti, ki so že enak posel opravljali. Ponudbe do 20. t. m. na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Zmožen«. 5254-1

Krznar. vajenca
sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 5009-1

Boljše dekle
pošteno in vešče kuhe, ljubiteljico otrok, iščem. — Prednost imajo tiste, ki znajo šivati. Plača po dogovoru. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Dobra služba«. 5045-1

2 višja natakarja
nujno potrebujem za prvarazredno podjetje v Zagrebu. Potrebno 25—40.000 Din kavcije v gotovini. Samo pismene ponudbe na naslov: M. Vnuk, Zagreb, Krešimirov trg 19, mezanin. 5189-1

Mesar. pomočnika
dobro izurjenega v sekanju mesa, ali pa dobrega prekajevalca, samo, z dobrimi spričevali, rabim. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »7120«. 5353-1

Postrežnico
strogo pošteno, snažno in urno, sprejmem za pospravljanje parket. sob in za ostala hišna dela, od 7. zjutraj do 4. popoldne. Celovška cesta 14, nasproti velesejma. 5382-1

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

ČAMERNIKOVA šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36
Prva oblastveno koncesijo nirana. Prospekt 15 zastonj — pošlite ponji Učence sprejema vsak čas. 251

Italijanščina
Danes ob 7. uri šola na Grabnu. — Vpisovanje pri slugi ali zvečer ob pričetku tečaja. 5342-4

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 2 Din. (2)

Službo hišnika ali sluge
iščem. Sem trezen, pošten in prost vojaščine. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 5322-2

Natakarica
z dobrimi in dolgoletnimi spričevali, želi kjerkoli za pošiltve. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Kjerkoli 1932«. 5306-2

Pisarniška moč
starejša, izvežbana, zanesljiva in skrbna, želi mesto zatakoj ali s 1. marcem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Ar...na«. 5378-2

Pisarniška moč
z večletno prakso, izurjena strojepiska in stenografinja, prosi nujno nameščenja. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Nujno«. 5379-2

Brivski pomočnik
dober onduler in bubi škarer, išče stalno službo s 1. marcem. — Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod šifro »Pošten«. 5390-2

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Belo blago
vsake vrste po zelo nizkih cenah v trgovini O. Šlibar, Ljubljana, Stari trg 21. 115-6

Orodje
za kleparstvo in vodno instalacijo prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 5355-6

Izložbeno okno
svetlobne mere 125 × 175 ali jekleno roleto 140 × 270 ter šipo 125 × 175 kupim. Prodam pa novo

dvovprežno kočijo
brez strehe, event. jo zamenjam za motorno kolo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 5338-6

Gojzerce št. 38
dobro ohranjene prodam za 80 Din. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 5357-6

Tovorne sani
1000 kg nosilnosti, proda Jeločnik Viktor, trg. v Rožni dolini. 5299-6

Dvoje težkih sani
prodam, event. zamenjam za les. Maribor, Frankopanova ulica 25. 5391-6

Avto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Avto »Renault«
štirisedežen, dobro ohranjen, v zelo dobrem stanju zelo ugodno proda Ivan Rojnik, Slovenjgradec. 5255-10

Avto limuzini
Ford 1931 in Essex 1930, vožen 15.000 km, v brezhibnem stanju ugodno prodam. — Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Ugodnost«. 5324-10

Tovorni avtomobil
enotonski, rabljen, z novo pnevmatiko, takoj uporabljiv, radi dobave večjega za 10.000 Din proda garaga »Citroen«, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej). 2125-10

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Kompresor
na 2 pištoli, kupi »Novobor« d. d. v Ljubljani, Kralja Petra trg štev. 2. 5374-7

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

Ratno šteto
kupuje po najvišjih dnevnih cenah Zadružna hranilnica, r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19. 5272-16

Družabnika
v dobro vpeljano pletarno v Ljubljani sprejmem vsled bolehnosti lastnika, event. pod ugodnimi pogoji tudi prodam. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Kompanjon«. 5274-16

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Staro pohištvo
dobro ohranjeno prodam. Pojasnila daje med 10. in 12. uro Kovač, Ljubljana, Vrstovškova ulica št. 11. 5375-12

Oblačila

Trg. oglasi po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (13)

Foblen-kožuh
tep, malo nošen, s krasnim ovratnikom prodam za 2500 Din na Rimski cesti št. 20, pritličje desno. — Ogledati med 13. in 15. uro. 3093-13

Pozor! Pozor!
Površnik
skoraj nov po najnižji ceni prodam. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 5371-13

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Hišo prodam
Vrtna ulica 19, Cesta na Brezje pri Mariboru. 5389-20

Nova hiša s tovarno
in več stanovanji ugodno naprodaj v mestu Ljubljani. Potrebno je samo nekaj gotovine. Vprašati v Društvu hišnih posestnikov, Ljubljana, Salendrova 6. 5291-20

Stavbna parcela
v izmeri 1300 m², tik Dunajske ceste ugodno naprodaj. — Pojasnila daje Društvo posestnikov, Salendrova 6. 5359-20

Hišo
z več stanovanji, vrtom in stavbno parcelo prodam na lepem kraju blizu nove remize. Naslov v ogl oddelku »Jutra«. 5354-20

Hišo
z gospodarskim poslopjem in zemljiščem, v Žalcu 100 po nizki ceni prodam. Pojasnila daje Fran Kranjc, Sv. Barbara pri Mariboru, ali Valentin Dolinšek, št. Ilj pri Velenju. 5251-20

Gostilno in trgovino
dobičkanosno, v krasnem kraju 3 km od Celja prodam. Gospodarstvo sestoji iz 2 hiš, hlevov, kleti in kegljišča. Poleg je velik kostanjev vrt, sadonosnik, zelenjadni vrt, njive, travnik (stavbišča). V poslopjih in na vrtu električna razsvetljava. Vse renovirano in opremljeno. Cena 250.000 Din. Pojasnila daje Josip Cotič, Celje, Narodni dom. 3643-20

Parcela
naprodaj v Vrhovčevi ul. — druga poleg kavarne Krapš. Cena po dogovoru. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »1932«. 3759-20

Hotel
na gornjem Jadranu je na prodaj. Ima 12 na novo opremljenih sob s tekočo vodo. Naprodaj je radi preselitve pod zelo ugodnim pogoji. Pojasnila da je lastnica hotela Zagreb, Senj. 3686-20

Visokopritlično hišo
skoraj novo, v sredini zdravilišča Straža - Toplice prodam vsled družinskih razmer. Ponudbe na naslov: Josip Strave, Toplice pri Straži, Dolenjsko. 5232-20

Žago venecijanko
in mlin na vodni pogon,
vse v najboljšem stanju prodam. Zraven stanovanje in cca 10 johov njiv in travnikov. Promet velik, lega ugodna, v bližini dveh trgov. Naprodaj tudi več gozda v neposredni bližini žage. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dobro obrestovanje«. 5314-20

Prehrana

Kdor nudi prehrano plača za vsako besedo 1 Din; kdor išče prehrano pa za besedo 50 par; za dajanje naslova ali šifro 3 Din, oziroma 5 Din. (14)

Dietetično kuhinjo
otvori društveno podjetje, ako se oglasi dovolj reflektantov. Prijave s približno navedbo predpisane hrane, sprejema oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dietetična«. 5366-14

V najem

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (17)

Trgovino
dobro idočo, na deželi blizu mesta v Šaleški dolini, z inventarjem in lepim stanovanjem oddam v najem za dobo 4—6 let. Po željі se dobi tudi gostilna. Za prevzem blaga potrebno 25—30.000 Din. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 5194-17

Trgovski lokal
pripraven za vsako obrt, na prometni točki oddam takoj v najem. Samci dobrodošli. Dopise na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Industrijski kraj«. 5325-17

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Gostilno in lepe trg. prostore
na Jesenicah (Gorenjsko) takoj oddam. Interesenti naj se javijo pod značko »Ugodna prometna lega« na oglasni oddelek Jutra v Ljubljani. 5360-19

Manufakturna trgovina v Ljubljani
srednjevelika, na prometnem kraju, dobro vpeljana naprodaj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Takoj«. 5367-19

Trgovski lokalček
lep, pripraven za modno trgovino ali kaj sličnega, oddam proti nizki najemnini. Več se izve v Florijanski ulici 6, dvorišče I. nadstr. 5380-19

Lokal
na Miklošičevi cesti oddam v najem. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 5377-19

Sadje

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (34)

Kisla jabolka
po 2, 3, 4 in 5 Din, v zabojih po 45 in 75 kg, ter

prima orehe
po 5 Din franko povzetje razpošilja Postržin, Krško. 5195-34

Les

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (15)

Trda drva
mešana, suha in zdrava poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 5324-15

Dijaške sobe

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (22)

Gospodične
dijakinje ali uradnice sprejmem na hrano in stanovanje. Klavir na razpolago. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 5346-22

Stanovanja išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Stanovanje
po možnosti v bližini mesta žele 2 starejši osebi. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod »Učiteljica«. 5362-21/a

Mirna stranka
išče eno- ali dvosobno stanovanje s 1. marcem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Mati in hči«. 5372-21/a

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Solnčno stanovanje
treh večjih sob, z balkonom, veliko kuhinjo, kopalnico in drugimi pritiklinami, z elektriko ter plinom, v brezhibnem stanju, s souporabo vrta, v visokem pritličju vile, v mirni lega blizu pošte oddam s 1. majem. Le resne pismene ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Boljša stranka«. 5309-21

Stanovanje
komfortno, blizu artilerijske vojašnice, s souporabo vrta, tik avtopostaje oddam. Vprašati v pekarni Jerko, Dunajska cesta 97. 5344-21

Dvosob. stanovanje
poceni oddam na Glincah, Tržaška cesta 3. 5349-21

Petsob. stanovanje
z vsem modernim komfortom, v sredini mesta oddam s 1. majem t. l. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 5361-21

Trisob. stanovanje
z vsem komfortom, v novi palači takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 5376-21

Informacije

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Preklic
Izjavljam, da nisem plačnik za mojo ženo, ki živi v Studencih. Ivan Babič, Braslovče. 5313-31

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23-a)

Sobico
s strogo separiranim vhodom, iščem za par dni v mesecu. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Strogo separatni vhod«. 5364-23/a

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Podstrešno sobico
majhno, v bližini glavnega kolodvora oddam. Maistrova ulica št. 14. 5332-23

Sostanovalca
tudi dijaka sprejmem v toplo sobo z vso oskrbo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 5339-23

2 sostanovalca
po 130 Din mesečno sprejmem. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 5347-23

Solnčno sobo
lepo opremljeno ali prazno, s posebnim vhodom in solnčno teraso, event. s klavirjem oddam v novi vili blizu tivolskega gozda. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 5356-23

Parketirano sobo
v centru mesta oddam 2 osebama po 200 Din. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 5369-23

Lepo, svetlo sobo
s krasnim razgledom in elektriko, event. s klavirjem oddam lahko takoj solidnemu gospodu. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 5370-23

Sobo
s centralno kurjavo, kopalnico, posebnim vhodom in vso oskrbo po 750 Din, ali brez oskrbe oddam 2 osebama. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 5392-23

Prazno sobo
s posebnim vhodom, v centru mesta oddam takoj ali s prvim. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 5368-23

Gospoda, dijaka ali gospodično
sprejmem na stanovanje s hrano v Gorupovi ul. 3/II levo. 5381-23

Krasno sobo
v centru mesta oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 5352-23

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

S čebelarstvom
je treba, da se tudi Vi bavite. Ako hočete uspešno čebelariti, zahtevajte takoj naš cenik čebelar. potrebščin. Tega Vam pošljemo brezplačno. »Pčelarski glasnik« mesečnik, pošljemo Vam številke brezplačno na ogled. Jugoslov. pčelarska industrija L. Ritzmann, Novi Vrbas, Dunav. banovina. 2260

Prosta vožnja za lipski sejem:

Lipski pomladanski sejem 1932:

Natančnejši pogoji se dobe pri vodilnih potovalnih pisarnah in pri častnem zastopniku:
ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA, Dvořakova 3.

Vzorčni sejem od 6. do 12. marca. Veliki tehnični in gradbeni sejem od 6. do 13. marca. Tekstilni sejem od 6. do 9. marca. Sportne potrebščine in pohištveni sejem od 6. do 10. marca.

Telefon 2059
PREMOG suha drva
Pogačnik, Bohoričeva štev. 5.

Oglejte si
zalogo damskih klobukov zadnje novosti v salonu »LA FEMME CHIC«, Anica Pulek, Šelenburgova ul. 6/I. 136

KLIŠEJE
V CINK BAKER ELEKTRON MEDENINO FOTO - LITO IZVRŠUJE
★
JUGOGRAFIKA
LJUBLJANA :: SV. PETRA NASIP 23

Velika tovarna nogavic
IŠČE dva serijozna, vpeljana
POTNIKA
1.) za Slovenijo, Hrvatsko, Slavonijo in del Bosne; 2.) za del Bosne, Banat, Bačko in Vojvodino. 2298
Nujne obširne ponudbe z referencami na ogl. odd. »Jutra« pod »Br. 17«.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota, 13.: Vzrok. B
Nedelja, 14.: Ob 15 Jurček. Izven. Znižane cene. Mladinska predstava. — Ob 20. Dve nevesti. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 15.: Revna ko cerkvena miš. E.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, 13.: Carmen Red E. Gostuje ga. Ančica Mitrovič iz Zagreba
Nedelja, 14.: Ob 15. Dežela smehljaja. Izven. Znižane cene. — Ob 20. Tosca. Gostuje Marij Šimenc. Izven. Znižane cene

Ljubljanska drama. Izvrstno Frankovo dramo »Vzrok« ponove danes Zasedba običajna, režira Ciril Debevec Jutri ob 15. je repriza Golijeve izvrstne mladinske igre »Jurček«. Ob 20. se ponovi Golarjeva vaška igra »Dve neevsti« v običajni zasedbi in režiji Lipaha. Znižane cene. — Letos bo poteklo 75 let odkar se je rodil eden največjih duhovnih pobornikov in reformatorjev današnjega časa, slavni irski dramatik, kritik in filozof Bernard Shaw. Njegovo delo »Zdravnik na razpotju« nosi vse odlike njegovega ironičnega duha in tehnike, ostre karakterizacije, zanimivosti problema, napetosti dejanja in dinamične sile. Pri vprizoritvi sodelujejo: Šaričeva, Medvedova, Boltarjeva ter Skrbinšek, Kralj, Cesar, Gregorin, Debevec, Lipah, Železnik, Sancin in Jerman. Prevod je Župančičev, režijo ima Ciril Debevec. — Najnovejše Molnarjevo delo »Nekdo« se bo uprizorilo prvič 20. t. m. — Delo obravnava na duhovito zabaven, svojevrsten način junaka, ki v resnici ne živi in je samo plod domišljije. — Glavno vlogo zanimivega pustolovca kreira pri nas g. Levar, njegovo hčerko pa Nablocka.

Ljubljanska opera. Ga. Ančica Mitrovičeva gostuje v naši operi prvič v letošnji sezoni danes v naslovni vlogi opere »Carmen«. Pevske in igralske vrline odlične umetnice so splošno priznane. Poleg gosta nastopijo v glavnih ulogah: Micaela Mezetova, Frasquita Ramšakova, Mercedes Golobova, Don Jose Ivić, Escamillo Primožič in Zupan, Mohorič, Rus, Magolič. Režira Kreft, dirigira ravnatelj Polič. — Marij Šimenc bo gostoval jutri zvečer kot Cavaradossi v »Tosci«. Odlični naš tenorist je že večkrat nastopil na našem odru v tej ulogi, vedno z največjim uspehom. Vsako njegovo gostovanje je dogodek za naš oder. Naslovno ulogo »Tosce« poje Thierry-Kavčnikova, barona Scarpia Primožič. Dirigira dr. Švara. — Jutri ob 15. bo v operi Leharjeva opereta »Dežela smehljaja« pod taktirko kapelnika Neffata in v režiji Golovina. Zasedba običajna, ulogo princese Mi igra ga. Jeromova.

ŠENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER

Začetek ob 20.15

Sobota, 13.: Sedem njegovih grehov.
Nedelja, 14.: Sedem njegovih grehov.

Šentjakobski gledališki oder vprizori danes in jutri novo burko v treh dejanjih »Sedem njegovih grehov«, ki je polna imenitne situacijske in besedne komike. V vodilnih vlogah gdč. Wrischerjeva in g. Lavrič, v ostalih vlogah pa sodeluje skoro celokupen ansambel šentjakobskega odra. Novost tega letošnjega šlagerja bo pevska predigra, ki jo bo izvajal izvrstni kupletist g. Danilo Bučar. Kdor se hoče pošteno nasmejati, naj poseti to velezabavno burko. Vstopnice v trgovini Miloša Karničnika na Starem trgu, od pol 20. pa pri gledališki blagajni. Režijo vodi g. Miran Petrovčič.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Sobota, 13.: ob 20. »Radikalna kura«. Gostovanje g. Josipa Daneša.
Nedelja, 14. ob 15.: Groteska sedanjosti. — Ob 20.: Radikalna kura. Gostovanje g. Jos. Daneša.
Ponedeljek, 15.: Zaprto.

Gostovanje priljubljenega komika gosp. Daneša v »Radikalni kuri«. Bivši odlični član mariborskega gledališča komik g. Josip Daneš bo po daljšem presledku spet nastopil na mariborskem odru v soboto 13. t. m. Gostoval bo v Dobovišekovi burki s petjem »Radikalna kura«. Nastopil bo kot Ožbalt Bombek, s katero ulogo je poleg »Svetka« ostal v najboljšem spominu. Isto gostovanje se ponovi v nedeljo 14. t. m. ob 20.

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

126

Ves dan je Tarzan sledil Kulongo. Še dvakrat ga je videl, kako prožil smrtonosne puščice. Ta čudoviti način ubijanja je Tarzana zelo zanimal. Sklenil je, da se ga mora naučiti. Tisto noč je spal Kulonga v rogovilah mogočnega drevesa in visoko nad njim je ždel opičji rejenec Tarzan.

Nenadomestljivi svetovalec

v denarnih zadevah, trgovskih poslih, pravdah pri špekulacijah, obolenjih, odločitvi poklica, pred potovanji, v vlaganju prošenj, sploh v vseh življenjskih okoliščinah je edino le točno odgovarjajoči izum »PREROK«. — Cena izvodu Din 30.—, po povzetju ali proti gotovini. — Ako ne ugaja, se vrne denar. Naročite takoj, dokler zaloga ne poide. — Krajevni akviziterji znaten popust.

Založništvo „Prerok" — Ljubljana VII.

2286

✝

Vsemogočni je poklical k sebi danes ob ½10. uri, po težki bolezni, večkrat prevideno s tolažili sv. vere, v 74. letu starosti, našo drago mamo, staro mamo, teto, tašča, gospo

Marjeto Žargaj

ki jo spremimo na zadnji poti v soboto ob 3. uri popoldne k večnemu počitku na Žale v Kamniku.

Duplica pri Kamniku, dne 11. februarja 1932.

Žalujoče rodbine:

ŽARGAJ, OKORN star., OKORN ml. in MARINŠEK ter ostalo sorodstvo 2353

K najvišjemu učeniku se je preselil 11. februarja t. l. gospod

Ivan Magerl

prvi ravnatelj meščanske šole na Jesenicah

Truplo blagega pokojnika izročimo zemlji v soboto, dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne.

Srčno blagi tovariš nam ostane v trajnem spominu.

Jesenice, dne 12. februarja 1932. 2352

Upravni odbor drž. mešč. šole na Jesenicah

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.